

cessariū h^o vel illud euenire determinate

Ad sextū est dicēdū. q^d si necariū in aīce/
dēte dicat necitatē dīstīctōis sic aīcedēs est ve
rū. quia necē est forte fore vel nō fore. sed sic nō
infert psequēs. si vero dicat necitatē dīstīctōz
sic aīcedēs est falsū. et sic etiā pns sicut etiā in
textu tactū fuit. **Ad septimū dicendū.**
q^d ppōnes de futuro ptingētī pnt accipi duplr.
Uno mō fm se. et sic in eis nō pōt esse determīna
ta veritas vel falsitas vt probatum est in textu
Alio^o pnt pīderari in ordie ad alias ppōnes
ex quibus dependēt. et alique dependētes ex ve
ris determinate. pnt esse determinate vere. h^o mōi sūt
est hec. ppositio sortis morief. q^d dependet ex his
determinate veris. **Omne** genitū corūpēt for. ē ge
nitus. vel dicendū est. q^d ille ppōnes non sunt
de futuro ptingētī sed de futuro necario. q^d xpē
tunt ex necessariis istis. omne genitū corūpētur
omne vīcēs est genitū q^d sunt necie q^d fm. p. pri
mo celi impossibile ē aliqd genitū eē icorruptible
Ad octauū est dicendū q^d si in pnti erit di
cat temp^o futuz dīstās a pnti. nō valet pna vt
nō seqtur motus est hodie q^d erit cras. **Si** vero
dicat temp^o futuz pīctuz pnti cui^o aliqua ps
iam est in pnti. sic seqtur psequēs sed tunc sup
posito ante pns nō est futuz ptingēs

Ad nonū. dicendū q^d futura ptingentia siue
ppōnes de eis formate pnt vel referri ad causas
pmā puta ad ipm deū. v^l ad cās primas suppl
ad ipm deū sic iūt bene determinate vere. si sō ad
causas primas sic nō sunt vere determinate et sic
verificatur textus phi.

Incidūt dubia. Primū an. p. bñ dicat in
pna rōne qua pbat q^d in singularib^o et futuris
ptingentib^o nō sit determinata veritas. si album
est vel nō est supple determinate. necē est albū eē
vel nō esse. cū tñ ista for. ē alb^o sit ptingēs et nō
necaria. **Solutio** sic. q^d licet illa nō sit neces
saria necessitate logica. ē tñ necaria necitate phi
sica. vnde necariū d^r vno^o qd nō est possibile.
nō eē. sicut q^d possibile d^r duplicat ita et necariū
possibile em d^r qd habet potentia ad esse vel ut
aliter sit. **Alio^o** dicit possibile qd nō implicat
pdictōem. **At** hoc 2° mō bñ est aliqd possibi
le qd nō est pmo mō possibile. vnde ista sortes
currit sorte currere est possibilis. scdo mō. et nō
pmo mō. et illi mō necariū d^r duplr. vno modo
d^r necariū qd nō pōt ipediri p aliqua potētā
Alio mō d^r necariū cui^o oppositū implicat cō
tradictōem. pmiū necessariū vocat phīcū et op
ponitur possibili pmo mō accepto. 2° ē logicū
et opponit possibili scdo mō accepto. **Et** simili

mō est aliqd necariū isto 2° mō. qd nō est necā/
riū pmo mō. ista ozo for. est alb^o. for. exīte albū
est necaria pmo mō. q^d p nullā potētā pōt fieri
qui pzo illo tēpe sit alb^o nō tñ est necaria scdo
mō q^d ei^o oppositū pdictōriū nō implicat ptra
dictōem et ptrariū est in negatiuis.

Secundū dubiū. **Curca** secūda rōnem. **An**
verū sit si aliqd nūc est albū. q^d tñc verū erat di
cere qm erit albū. semp fuit vez dicere h^o erit
albū. cū tñ arguit ibi a pte tps ad totū temp^o.
Solutio nō est simplr bona pna aliqn ergo sp
est tñ bona in pposito grā suppoīs. quia simile
est de qualibet pte tempis ergo si aliquādo ē ve
rū dicere sortes currit cras. g^o semp fuit veruz
dicere sortes currit cras. quia eadez est ratio de
qualibet pte tps. **Tercium** dubiū est.

An vera sit ppositio posita in fine istius libri
scz ista. omne qd est qn est necē est esse. **Et** videt
q^d nō. quia ex eo seqtur falsū. sic arguēdo. omne
qd est qn est necē est esse. oīs homo est qn est. g^o
oēm hoīem necesse est esse. qd falsum est. **Solu**
tio ppositio illa pōt esse pposita et diuisa. cōpo
sita quidē est qn illa determinatio qn est. est deter
minatio pīctaci puta maioris extremitat. s. esse
sic pīctuādo. **Omne** qd est necesse est esse qn est.
et hoc mō nō debet poni in mīori ppositōne cū
sit determinatio maioris extremitatis. sed debet
cū ea trāfferri ad pclusionem. et tñc pclusio erit
vera. sic arguēdo. omne qd est necesse est eē qn
est. omnis homo est. ergo oēm hoīem necesse est
esse qn est. **Scdo** pī ista ppositio eē diuisa. ita
q^d illa determinatio qn est sit determinatio medij puta
illi^o verbi ē et h^o mō d^r sic pīctuari. omne qd ē
qn est necē est eē. et h^o mō est ppo flā. et q^d nō est
in cōueniēs pclusioez eē falsa. et ita nō seqtur ex
ista ppōne q^d necē est simplr omne illd qd est eē.
sed solū sub illa pdictōe qn est. **Et** sic finit pmi^o
liter periarmenias arestoril seqtur secūdus.

Secundus liter.

Quomā at ē de aliquo affir
macō significās aliqd hoc
at ē vel nomē v^l innoīable
vñū at oportet eē et de vno
hoc in affirmatiōe nomē at dictū est
et innoīabile pri^o. nō homo em nomē
quidē nō dico. s^z infinitū nomē. vñū cū
qdāmō significat ifinitū que admodū
et nō currit nō verbū s^z ifinitū vbiū. **Dis**
ergo erit affirmacō v^l ex noīe et vbo.
vel ex ifinito nomine et verbo. preter

Secundus

verbū autē nulla est affirmacō vel negatio. est em̄ v̄l fuit vel erit v̄l quēcūz alia b̄mōi v̄ba ex his sunt q̄ sunt posita. cōsignificāt em̄ tps. quare p̄ia est affirmacō ⁊ negatio est hō. nō est hō deinde est nō homo. nō est nō homo. rursus est oīs homo. nō est omīs homo. est oīs non homo. nō est oīs non homo. ⁊ in extrinsecis tēporibus eadem ratio est. **Q**ñ autē est terciū adiacēs p̄dicatur. dupliciter dicuntur oppositōes. dico autē vt est iustus hō. ē terciū adiacere nomē vel verbū in affirmatōe. **Q**uare quattuor iste erunt quarū due quidē ad affirmatōes ⁊ negationē sese habent fm̄ cōsequentiaz ut puacōes. due vero mīme. dico autē qm̄ est aut iusto adiacebit. aut non iusto. quare etiā negacōes quattuor em̄ sūt. intelligimus vero qd̄ d̄r ex his que subscripta sunt. est iust⁹ hō. hui⁹ negatio. nō est iust⁹ hō. ē nō iust⁹ hō. h⁹ negatio nō est nō iust⁹ hō. ē em̄ in b̄ loco et nō est. iusto ⁊ non iusto adiacet hec igit̄ quēadmodū in resolutorijs dcm̄ est sic sūt posita. s̄l̄r autē se h̄z ⁊ si v̄lis noīs sūt affirmatō vt oīs hō iust⁹ ē oīs hō nō est iust⁹. oīs hō est nō iust⁹. oīs homo nō est nō iust⁹. **S**z nō s̄l̄r āgulares p̄tingit eē veras. p̄tingit autē aliqñ. he ergo due oppositōes sūt. alie autē ad nō hō q̄si ad subiectū aliqd̄ additū habent. vt est iust⁹ nō homo. nō est iustus nō hō. est nō iust⁹ nō hō. nō ē nō iust⁹ nō homo. magis autē plures his nō erūt oppositōes. he autē extra illas ip̄e vero fm̄ se erūt vt vtentes noīe eo qd̄ est nō homo. **I**n his vero in quib⁹ est nō p̄tingit. vt i eo qd̄ est currere v̄l ābulare. idē faciūt sic posita hec. at si ē adderet. ut est currit oīs hō. nō currit oīs homo. currit omīs nō homo. non currit oīs nō homo. nō em̄ dicēdū est nō oīs homo sed nō negatio ad id qd̄ est homo addēda est. oīs em̄ nō v̄l s̄z

qm̄ v̄l iter manifestū est aut ex eo qd̄ ē currit homo. nō currit hō. currit non hō. nō currit nō homo. he em̄ d̄rnt ab illis eo qd̄ nō v̄l sūt quare oīs nullus nihil aliqd̄ significat. nisi qm̄ v̄l iter de hoīe vel affirmat v̄l negat. ergo ⁊ cetera eadem oportet apponi

Quonia m̄ est de aliquo affirmatio. **I**ste ē secūd⁹ liber i quo. p. d̄rmiat de multiplicatōe ⁊ de p̄sequētia ⁊ eq̄pollētia enūciationūz. **E**t diuidit̄ in tres tractat⁹. **I**n p̄mo tractatu de terminatōe de multiplicatōe ⁊ de eq̄pollētia ⁊ p̄ia enūciationū de inē. in 2⁹ tractatu d̄rmiat de multiplicatōe ⁊ de eq̄pollētia ⁊ p̄ia enūciationū modalīū. in 3⁹ tractatu d̄rmiat de p̄rieta te p̄pōnū ostēdēs an sumēda sit penes p̄traria p̄dicata vel penes p̄riū modū enūciandi. sc̄d̄s tractat⁹ est ibi. his vero d̄rmiatis. tercia ibi. v̄rū autē. **P**rimū capl̄m diuidit̄ in tres p̄tes p̄ncipales. in p̄ma p̄te p̄bat affirmatōes esse cōpositas ex noīe ⁊ s̄bo. in sc̄da p̄te imouet quedā dubia. in tercia p̄te p̄cludit. sc̄da ibi. **H**oc autē tercia ibi. **E**st aut omīs. **Q**uo ad p̄mū. p. v̄l sūt istā p̄clusiōem. q̄ enūciatio affirmatiua est cōposita ex noīe ⁊ verbo. quā sub obscur⁹ ⁊ intricat⁹ verbis sic p̄bat illud qd̄ significat aliqd̄ p̄dicatū de aliq̄ subiecto est p̄positū ex noīe ⁊ s̄bo sed enūciatio affirmatiua est h̄mōi. qd̄ p̄bat cū d̄r qm̄ aut est de aliquo affirmatio

Tunc ibi. **H**oc aut uel est nomen. **D**ic remouet qdā dubia dicēs p̄ q̄ suppl̄ illd̄ de q̄ aliqd̄ significat ⁊ supple qd̄ siḡ. hoc vel est nomē vel inoiabile. ōz aut hoc qd̄ est i affirmatiōe esse vnū. i. ōz vnū p̄dicatū dici de vno sbiecro qd̄ aut sit nomē inoiabile p̄us dictū est. qz nō homo nō dico nomē sed ifinitū nomē. nomē autē finitū qd̄ d̄mō vnū significat ifinite. i. d̄rmiate. sicut etiā nō currit nō est s̄bū. sed verbū ifinitū. ⁊ qz text⁹ iste ē obscur⁹ iō p̄siderādū est q̄. p. ip̄licite remouet q̄tuor dubia. 2⁹ ibi. vnū aut. 3⁹ ibi. nō aut. q̄rta ibi. vnū em̄. q̄ ad p̄mū p. remouet istd̄ du⁹. dictū est ei q̄ affirmat⁹ siḡt aliqd̄ de aliq̄ iō posset aliq̄s dubitat⁹ qd̄ eēt illd̄ de q̄ affirmat⁹ aliqd̄ siḡt v̄l qd̄ eēt illd̄ qd̄ siḡtur de aliq̄ in affirmatiōe iō. p. remouēs istd̄ du⁹ q̄ illd̄ vel ē nō v̄l inoiabile v̄l s̄z de q̄ aliqd̄ siḡt vel qd̄ siḡtur de aliq̄ in affirmatiōe ⁊ negatōe l̄z em̄. p. nihil dicat i textu de negatōe tñ idē debet intelligi de negatōe ⁊ affirmatiōe. **S**c̄dm̄ du⁹ qd̄ remouet ē illd̄ v̄l s̄z ponendū in enūciatiōe affirmatiua v̄l negatiua t̄reat esse vnū v̄l plura

De diuiniarmeniās

2°

Illud remouet dicēs q^o opz illud cē vnū z itel
 ligendū est voce z significatōne. qz illud requir
 ad enūciatōem q^o debet multiplicari. Tertū du
 biū est qd sit inōmiabile. Ad qd rīdet. p. q^o in
 noiabile nihil aliō est q^o nomē infinitū vl ver
 bū infinitū. *et vocantur in vnā expositōez inoia*
 bilia quia an temp^o arefco til nō fuerūt eis no/
 mia ipōita. fm p^o dicta vere multiplicant enū/
 ciatōes. **Quartū** dubiū est vtrū nomē infi/
 nitū significet vnū. cū pus in scdo dubio dem
 sit q^o opz illud cē vnū qd ponit in affirmatiōe.
 Ad qd rīdet. p. q^o nomē infinitū significat qdā
 mō vnū infinite. i. ideterminate. refert aut aliqd
 significat vnū simplr z aliqd sigre ideterminate.
Tunc ibi. **Dis ergo** crit affirmatio.
 In hac pre phs cōcludit. Et diuidit in duo. qz
 p^omo facit hoc. scdo remouet dubiū ibi. est em l
 fuit. p^omo dicit q^o ex dictis seqtur q^o omis affir/
 matio est ex noie z verbo. vel ex infinito nomie
 et verbo. p^oter aut verbum nulla est enūciatio
 affirmatio vel negatio

Tunc ibi. **Est em** vel fuit. **Die** phs remo
 uet vnū dubiū posset em putare q^o omneverbū
 eēt adiectiuuz cū omē tale adiaceat alteri. z ita
 nō videt est fuit vel erit verbū. **Ad** qd rīdet
 phs q^o est fuit vel erit z qūqz sunt his similia.
 sunt sba ex his q^o posita sunt. i. p^oter ea q^o dicta
 sunt. quia ipa sez significat temp^o. qd est p^opa
 differētia ipsius verbi.

Tunc ibi. **Quare** prima. **Istud** est scdm
 capim in q^o phs docet multiplicare ppōnes de
 est scdo adiacente. q^o vocant ille in qbus post
 h^o verbū est in orōne nihil seqtur dicēs q^o ex di
 ctis seqtur q^o p^oma affirmatio z negatio est ista.
 homo est. homo nō est. Deide scda affirmatio z
 negatio est nōhomo est. nōhomo nō est. rursus
 seqtur alia affirmatio z negatio sez in vniuersa
 libus. vt **Dis** homo est. omis hō nō est. **Dis**
 nōhomo ē. ois nōhomo nō est. **Et** sicut fit ista
 multiplicatio in tpe pnti. vt iā patuit ita et in
 extrisecis tpeibus sez in tpe pterito z futuro. **Et**
 qb^o patz q^o pncipalit sunt octo dīcē enūciatio/
 nū de est scdo adiacēte. qz tpe tm multiplicatur
 ex pre subiecti. q^ottuoz em sunt de subiecto idiffi
 nite sumpro q^o ponūtur hic p^omo. **Et** q^ottuoz de
 subiecto vniuersalit sumpro. ita q^o due sūt affir
 matie z due negatiue. q^o ponūtur scdo. posset at
 simul multiplicatio fieri in ppōnib^o pnculari
 bus z singularib^o sed de illis in textu nō fit mē
 fio. quia singulares nō variant pnes vniuersa
 litate z nō vltatē. pnculares vero variatū
 fm eandē rōnem fm quā indiffinite si q^o igit
 velut fm has etiā quatitates multiplicare erūt

in vniuerso sedecim dīcē ppōnū de est **tercō** ad
 iacēte. qz sunt q^ottuoz q^ontitates z in q^olibet iur/
 ta iam dicta multiplicatur q^ottuoz q^o faciūt in
 sūma. xvi. ppōnes **Et** vt studētib^o magis pa
 teat ordinabo ppositōes p^odictas in vna figura
 fm ordinē quatitatu. z primo in quatitate vni
 uersali hoc modo prima est

- a **Dis** homo est. b **Dis** homo nō est
- c **Dis** nōhomo est d **Dis** nonhō nō est.
- a **Quidā** homo ē b **Quidā** homo nō est
- c **Quidā** nonhō est d **quidā** nonhō nō est
- a **Homo** est. b **Homo** non est.
- c **Nonhomo** est d **Nōhomo** nō est

ff^o 2° de 2° diuine

- a **Socrates** est b **Socrates** nō est
- c **Nōsocrates** est. d **Nōsocrates** nō est

De phs p^omo

De phs p^omo

Tunc ibi. **Quando** autem est terciū
Istud est terciū capim in quo phs docet mul/
 tiplicare ppositōnes de est terciū adiacente q^o
 dicūtur ille in qbus post hoc verbuz est seqtur
 aliquod materiale p^odicatum dicēs qn hoc ver
 bum est terciū adiacens p^odicatur. tūc op^o pōnes
 dicūtur duplicat. i. sunt in duplo plures q^o de
 est scdo adiacente. qz nedū multiplicant ex pre
 subiecti sicut p^odicte. sed etiā ex pre p^odicati ma/
 terialis infinitabilis. **Et** subdit dico aut. i. di/
 ctū expono cū dico homo est iustus. Vbi nomē
 vel verbū dicit terciū adiacere. i. esse terciū ad/
 iacens in qbus verbis. p. apte declarat q^o p^oposi/
 tio dī esse de verbo est terciū adiacente

ff^o 2° de 2° diuine

Tunc ibi. **Quare** quattuor? **In** hac parte
 phs ponit dīnam p^odictaz ppositiōnū q^o multi
 plicant pnes variatōem p^odicati etz p finitū et
 infinitū. z diuidit in tres ptes pncipales. p^omo
 facit h^o. 2° declarat dicta sua p exēpla i termis i
 diffinite sumptz. 3° declarat ea in termis vltibus
 vltiter sūptis. scda ibi. **Intelligim^o** aūr. scia ibi.
Siliter aut. **Quo** ad p^omu3 dicit. qre seqtur q^o
 enūciatōnes iste q^o multiplicant ex pre p^odicati
 tm pnes finitū z infinitū. z fm affirmatōez z ne
 gatōez. i tpe pnti erūt q^ottuoz qz tal est bitudo
 q^o due eaz se hnt ad affirmatōez z negatōez fm
 p^onas. sicut z puarie. i. ppōes de puatio p^odicat^o
Alie vero due mime qd diuersimode a diuer^o
 exponitur. Pro quo notandū q^o nomen triplr
 pot p^odicari i enūciatiōib^o p^odicat. vno p^odicat

quodam
libi

Handwritten mark

Handwritten notes

nomē finitū. et fm hoc sunt due enūciatōnes q̄
rū vna est affirmatiua et alia negatiua. et iste di-
cuntur simplices vt homo est iustus. homo nō est
iustus. scđo p̄dicat nomē p̄uariū et sic sumunt
alie due. scz affirmatiua et negatiua. homo est in-
iustus. homo nō est iniustus. 3° p̄dicat nomē in-
finitū et sic etiā sumunt due vt p̄us vt homo ē
nō iustus. hō nō est nō iustus. Dicunt ḡ quidā q̄
dicunt p̄hi est intelligendū. q̄ due q̄ sunt de p̄di-
cato infinito. se h̄nt ad duas de p̄dicato finito
fm p̄sequētiā. sicut ille due q̄ sunt de p̄dicato p̄-
gatiuo. Ille em̄ q̄ sunt de p̄dicato infinito h̄nt
se fm p̄nam ad illas de p̄dicato finito fm tran-
spōitiōem quādā. qz affirmatiō seq̄tur ad nega-
tiōem. negatiō ad affirmatiōem. Nā affirmati-
ua de p̄dicato infinito. r̄ndet negatiue de p̄dicato
finito. vt homo est nō iustus. et hō nō est iustus.
Et ecōtra negatiua de p̄dicato infinito correspō-
det affirmatiue de p̄dicato finito vt homo nō est
nō iustus. et homo est iustus. Et idō a quibusdā
vocat̄ iste trāspōite. et eadē est ratio de illis de
p̄dicato p̄uatiuo. qz affirmatiua de p̄dicato p̄ua-
tuo r̄ndet negatiue de p̄dicato finito vt homo
est iniustus. et hō nō est iustus et negatiua affirma-
tiue. vt homo nō est iniustus et hō est iustus et
hoc pōt disponi in figura. dicunt vltorius q̄ due
mūne se h̄nt supple fm p̄nam scz ille q̄ sunt de
subiecto infinito puta iste nō homo est iustus. nō
homo nō est iustus. De quib̄ manifestū est q̄ nō
h̄nt similit̄ p̄nam ad affirmatiuā et negatiuā de
infinito subiecto vtz itueri. sed h̄ expositio non
r̄ndet lre q̄ loq̄tur solū de quattuor enūciatōi-
bus variat̄ penes p̄dicatū finitū et infinitum.
et nō de illis q̄ variat̄ur penes subiectū. Et ego
aliū dicunt sic esse intelligendū. q̄ due scz q̄ sunt
de p̄dicato infinito habent se sicut p̄uatiōnes ad
affirmatiōem et negatiōem. qz nō sunt simplicit̄
affirmatiue vel negatiue. sed p̄ modū p̄uatiōis se
habēt. vt ista homo est nō iustus. nō est simplr
affirmatiua. nec ista homo nō est nō iustus sim-
plicit̄ negatiua. Ille aut̄ q̄ sunt de p̄dicato fini-
to sunt simplr affirmatiue vel simplr negatiue. sz
nec istud videt̄ r̄ndere intentōi lre. qz i sine h̄
modi ordinationis. p̄positionū dicit q̄ hec sunt
disposita quēadmodū in resolutōis dicit̄ est
id ē in sine p̄m p̄ior. vbi tñ nihil d̄r ptinens
ad hūc modū exposit̄. Et idō adhuc aliū aliter
exponūt. et dicunt q̄ simplex negatiua est i plus qz
affirmatiua infinite ei correspōdēs. volūt em̄ q̄
ois enūciatio virtute se habet ad om̄e illud de
q̄ totū id qd̄ in enūciatōe significat nō pōt p̄di-
cari. et sic dicunt q̄ hec enūciatio homo est nō ius-
tus pōt verificari solū de hoie in q̄ nō est iniustus

cia. sed ista homo nō est iustus pōt etiā verifica-
ri de quolibet qd̄ nō est hō iustus. puta de ligno
lapide. Et simili rōne dicunt q̄ infinita affirmati-
ua est in plus qz p̄uatiua. pōt em̄ dici de puero
q̄ est homo nō iustus. nō aut̄ q̄ sit hō iniustus. ecō-
tra vero dicunt q̄ affirmatiua simplex est in min^o
qz negatiua infinita. qz nō solū de hoie iusto pōt
dici q̄ nō sit homo nō iustus sed etiā de eo q̄ p̄u-
tus nō est homo. et sicut negatiua infinita est in
min^o qz p̄uatiua nā q̄ nō sit homo iniustus pōt
dici nō solū de eo q̄ p̄uatus nō est homo. de q̄ est
pōt dici q̄ nō est homo nō iustus sed etiā pōt di-
ci de homie q̄ nō habet habitū iusticie nec iusticie
vt de puero de q̄ nō pōt dici q̄ nō sit nō ius-
tus. et sic dicunt q̄ quattuor d̄nt enūciatōnes
due. s. infinite sequuntur ad duas simplices sicut
et due p̄uatiue. qz sicut ad simplicit̄ affirmatiuā
seq̄tur negatiua infinita. et nō ecōtra. eo q̄ nega-
tiua infinita est in plus. ita etiā ad simplicit̄
affirmatiuā seq̄tur negatiua p̄uatiua. q̄ est i plus
et nō ecōtra. et sicut simplex negatiua sequitur ad
affirmatiuā infinitā que ē in min^o et nō ecōtra.
Ita et simplex negatiua seq̄tur ad p̄uatiuā affir-
matiua que est i min^o et nō ecōtra et sic eadē est
habitudō in p̄sequēdo infinitarū ad simplices et
p̄uatiuarū sz due mīme sic se h̄nt id est due sim-
plices nō sic se h̄nt in p̄sequēdo ad infinitas sicut
p̄uatiue se habēt ad infinitas. qz ex vna pre-
simplex affirmatiua est i min^o qz negatiua infini-
ta. sed negatiua p̄uatiua est in pl^o qz negatiua in-
finita. et alia hō pre negatiua simplex est in pl^o
affirmatiua infinita. sed affirmatiua p̄uatiua est in
min^o qz infinita affirmatiua. Sed istud nō va-
dit ad directiōem lre. qz lra nō videt̄ p̄tendere
dictas diūsas hitudines simplicit̄ ad infinitas
fm similitudinē et dissimilitudinē sed maḡ vide-
tur tendē ad ondēdū d̄nt hitudinis affirma-
tiuarū ad negatiuas. qz cū sint q̄ttuor enūcia-
tiōes. quarū due sunt affirmatiue vna de p̄dica-
to finito et alia de p̄dicato infinito. Et alie due ne-
gatiue sicut penes finitū et infinitum p̄dicatū
variate. due earū se h̄nt penes p̄nam ad affirma-
tiōem et negatiōem. qz ad vnā affirmatiuā sequit̄
alterius negatiua. qz ad affirmatiuā simplicit̄
sequitur negatiua infinita. vt ad istā homo est ius-
tus seq̄tur hec homo nō est nō iustus. et ad affir-
matiua infinitā seq̄tur negatiua simplex vt ad
istā homo est nō iustus seq̄tur homo nō est iustus.
Due vero alie scz mīme sic se habēt. qz ex nega-
tiuis nō sequuntur affirmatiue vt negatiua sim-
plex nō infert affirmatiuā infinitā vt nō seq̄tur
hoc nō est iustus. ḡ est nō iustus. et etiā negatiua
infinita mīme infert affirmatiuā simplicit̄ vt

Deiarmeniās.

Et istū putat aliq̄ esse intellectū text⁹ q̄ h̄ ē val
de obscur⁹. Alij finalit̄ sic expouit. Due p̄sequū
tur se. i. ad affirmatiuā de p̄dicato finito sequit̄
negatiua de p̄dicato infinito. vt hō est iustus q̄
nō est nō iustus. Et ad affirmatiuā de p̄dicato
infinito. seq̄t̄ negatiua de p̄dicato finito. vt hō
est nō iustus ergo hō nō est iustus due vero mi
nime sese cōsequūt qz ad affirmatiuā de p̄dica
to finito nō seq̄tur affirmatiua de p̄dicato infini
to vt nō seq̄tur hō ē iust⁹ hō est iustus ⁊ ad ne
gatiuā de p̄dicato finito nō seq̄tur negatiua de p̄
dicato infinito vt nō seq̄t̄ hō nō est iustus ergo
hō nō ē nō iustus

Tunc ibi intelligimus vero. hic. p. rēda
rat hoc qd dixit dices. q̄ illud qd dcm̄ est stati
intelligim⁹ ex sequētibus. sicut negatio huius
homo est iustus. est ista homo non est iustus
et negatio h⁹ homo est nō iustus est ista homo
nō est nō iustus iste vero p̄positiones dispositē
sunt quēadmodū dictum est in resolutōis. i. i
p⁹ p̄orū. Et p̄t h̄ ponit figura q̄drangulāris tal
hō est iustus hō nō est iustus

hō ē nō iust⁹ hō nō ē nō iust⁹
Et simili mō dicatur de p̄uatis vt hō est iniust
tus homo non est iniustus

Tunc ibi Similiter autem se habet
Ista est scia p̄s principalis istius capituli in
qua ostendit illud idem in p̄positionibus v̄i
uersalib⁹ qd in diffinitis ostendit. Et diuidit
in duo primo facit hoc secundo remouet vnū
dubium ibi Sed non similiter. quo ad primū
dicit oportet similiter se habere p̄positiones si
affirmatio sit nominis vniuersalis vniuersalit̄
sumpti vt omnis homo est iustus. ois homo
nō est iustus ois homo est non iustus. omnis
homo non est non iustus

Tunc ibi. sed non similiter h. p. remouet
vnum dubium. qz ex quo dictum est statim q̄
vniuersales habent se similiter sicut indefinite
posset aliquis dubitare ⁊ credē q̄ p̄positiones
vniuersales in omnib⁹ se sic haberent sicut indi
finite qd dubiū remouēs dicit q̄ nō cōtingit ā
gulares. i. p̄positiones directe in āgulis posi
tas esse similiter veras i vniuersalib⁹ vniuersa
lit̄ sumpti supple sic in indefinite h̄ cōtingit he
nāqz indefinite supple sunt sicut h̄. he vero vni
uersales supple sunt opposte. i. h̄rie in vero in
p̄possibiles ⁊ vt cōnoscat̄ur p̄positiones an
gulares ponantur due figure quadrangulares
in quibus prima et secunda faciunt primas an
gulares et tertia et quarta alias angulares pri
ma sic in indefinite. secunda in vniuersalibus

et tunc manifestum erit q̄ non similiter sunt an
gulares v̄e in his multiplicationibus

- a hō est iustus b hō nō est iustus
- c hō est nō iustus d hō nō est nō iust⁹
- a ois hō est iust⁹ b ois hō nō est iustus
- c ois hō nō ē nō iust⁹ d ois hō ē nō iust⁹

Tunc ibi alie autez ad hic incipit capitu
lum quartū istius tractatus in quo p̄hs docet
multiplicare enūciationes de subiecto infinito
p̄nes variationem p̄dicati fm finituz ⁊ infini
tum ⁊ affirmationes ⁊ negationem Et diuidit
istud capitulū in duas p̄tes principales. quia
primo facit hoc scdo ostendit dīnāz inter istas
et alias. scda ibi. hec autem. quo ad primuz dē
q̄ alie sunt enūciationes q̄ h̄nt aliquod additū
.i. habent aliquod p̄dicatū ad id qd est non hō
id est ad subiectū infinituz Et huius est exem
plū vt non hō est iustus. nō hō nō est iustus
non hō est non iustus ⁊ non hō non est nō iust⁹
Et non erūt plures oppōes p̄dictis iā nomina
tis. in isto igit̄ textu. p. docet multiplicare enū
ciationes p̄nes finitū. ⁊ infinitū expte p̄dicatū
que habent subiectum quod est nomē infinitū
prius vero docuit multiplicare illas que habe
bant subiectum infinitum. et istud facit ex eo
qz p̄positiones habentes subiectū infinituz
eisdem de causis habent multiplicari p̄pter q̄s
habentes subiectum finitum ⁊ sunt tres cause
prima est qualitas. qz quedā est affirmatiua ⁊ q̄
dam negatiua. scda causa est q̄stitas. qz quedā
sunt indefinite. qdam sunt vniuersales. tertia
causa est p̄dicatū. qz qdam taliū habent p̄dica
tum finituz. ⁊ qdam p̄dicatū infinitū ⁊ cca m̄
multiplicantur p̄nes tempus p̄teritū ⁊ futurū que
admodum dictum fuit superius de alijs

Tunc ibi he aute
hic ostendit dīnāz inter enūciationes istas ⁊
prius multiplicatas qz possit aliquis dubitac̄
et q̄rere in quo dīnt ille enūciationes ab alijs
prius dictis in quibus p̄dicatur hoc verbū est
terciū adiacens hoc dubiū remouens dē q̄ he
enūciationes iam dicte sunt extra enūciatiōes
illas qui prius sunt dicte eo q̄ vtuntur noīe in
finito loco subiecti. alie vero habebāt nomen
finitum pro subiecto

Tunc ibi in hijs vero in quibus
Istud est quicū capitulū in quo. p̄hs docet
multiplicare enūciatiōes in quibus predicatur
alia verba. q̄ hoc verbum est sicut sunt verba
adiectiua Et diuiditur in duas partes princi
dd i

*Indipendunt enim de p̄
finito p̄nes multiplicas*

Handwritten marginal note in the left margin.

Secundus

*Secundus duplex est quod a pte qd dicitur non ponitur
pda dicitur et hinc si dicitur ponitur hinc quod
hinc non esse pda dicitur ut hinc est alibi
pda dicitur et hinc ponitur a pte pda dicitur hinc ponitur*

a petro hyspa. positas cognoscenti.

Septimū dubiū. Utrū ab affirmatiua ad negatiua p̄dicato inuariato. s̄z subiecto muta to penes finitū et infinitū valeat p̄na. So^o si ue arguat i p̄pōib^o de est^o adiacete. siue ē 3° ad iacete. vt poitea dicitur ex^o vt n̄ seq̄t nō equ^o ē. s̄ equ^o n̄ ē. nec seq̄t n̄ equ^o ē al. s̄ equ^o n̄ ē al. cū in vtraq; p̄na aūs sit vez. et p̄ns s̄m. Et h^o rō est. qz idē cōmune p̄dicatū p̄t de subiecti oppositū verificari. eo qd diūsa subiecta qz vnū icludit negacōez alteri. sub eodē cōi p̄dicato p̄tinent.

Octauū dubiū. Utrū ab affirmatiua de p̄dicato infinito. ad negatiua de p̄dicato finito. sit bona p̄na sic d̄t. p. i. textu. et videt qd nō. qz in t̄li ar a n̄ distributo ad distributū. qz i affirmatiua h̄ p̄bū ē n̄ negat. et negatiua n̄ negat. s̄ sic nō seq̄t hō fuit n̄ alb^o. s̄ nō fuit alb^o. qz aūs p̄t eē vez sine p̄nte. s̄ sic nō seq̄t sortes vidz nō hoies. s̄ n̄ vidz hoies. qz aūs p̄t eē vez et cō quente ernte talio. **Quarto nou seq̄t.** i. reno sūt nō pisces. s̄ nō sūt i reno pisces. qz aūs p̄t esse vez sine p̄nte. qz i reno sūt lapides q̄ sūt n̄ pisces et n̄ seq̄t. s̄ ibi nō sūt pisces. **Quinto** in negatiua de p̄dicato finito remouet cōpositio p̄dicati a subiecto. s̄z i affirmatiua nō tollit tal cōpō. cū ipa sit affirmatiua ergo nō valz illa p̄na.

Solutio. qz cuiusq; attribuit vnū oppo sito. ab eodē remouet reliquū. s̄z t̄mū finit^o et infinit^o h̄z oppōez. s̄ cuiusq; attribuit t̄mū finit^o ab eodē remouet t̄mū infinit^o. **Ad obiecta** i oppo^o ad p̄mū ē d̄m. qd bñ v̄z p̄na a nō distributo ad distributū. qn̄ ar p̄es talē t̄mū. q nō h̄z p̄es p̄ qd^o d̄z distribui. sic est i p̄posito. vn̄ illa p̄na nō v̄z nisi arguat penes p̄bū p̄ntē t̄pis. qd est d̄z capi p̄p̄. et sic nō h̄z p̄es integ les. p̄ qd^o possz eē distribui. Et h^o rō ē. qz t̄ps p̄teritū et futurū sunt diuisibilia h̄ntia p̄es p̄es integles. et affirmatiua p̄t verificari. p̄ aliq̄ p̄te il li t̄pis. vt loz. fuit n̄ alb^o ē p̄a. si p̄ aliq̄ p̄te tem pis p̄cedētis fuit nō alb^o. s̄z negatiua nō p̄t veri ficari posito qd i aliq̄ p̄te t̄pis p̄ori fuit alb^o. q̄a in illa totū t̄ps negat p̄ negacōz additā temp̄i.

Et p̄ h̄ p̄z etiā solucō ad 2°. **Ad 3°** d̄m qd ad bñ arguendū req̄rit qd totū p̄dicatū infini tē et nō tantū ps p̄dicatū. mō h̄ p̄ncipale p̄dica tū nō infinitat. et ḡ debēt sic argui. sortes ē noui tens hominē. ergo nō vidz hoies. **Ad q̄rtū** dicendum qd nō arguit ibi ab affirmatiua de p̄dicato infinito. s̄z ab affirmatiua de subiecto in finito. qz nō pisces ē ibi subiectū. **Ad q̄ntū** d̄m ē sup̄ in septio dubio. qd licz i affirmatiua de p̄dicato infinito nō tollat directē cōpositio. tol litur tū indirectē. et ex p̄nti remoto p̄dicato fi nito qd sit p̄ negationē infinitantē.

Nonū dubiū est. Utrū p̄dicta p̄na teneat etiā i p̄dicatū cōpositis. Et videt qd nō. qz nō se q̄tur sortes sat nō bonū. ergo nō scit bonū. aūs p̄bas. qz ipse p̄t scire bonū et malū sil. **Solutio** sic. qz bñ seq̄t. h̄ ē lignū nō albū. ergo n̄ ē lignūz albū. vn̄ d̄t argui penes p̄dicata p̄posita qn̄ ar penes talia qz qdlibet p̄t esse p̄ se p̄dicatū. vt h̄ loz. ē hō alb^o. Tūc ar ar p̄es p̄dicata simplicia qn̄ licet ponatur p̄la a p̄te p̄dicati. tū qdlibz p̄ se nō p̄t eē p̄dicatū. vt hic loz. videt nō hominē ibi nō hominē nō p̄t eē p̄ se p̄dicatū. **Ad obiectū** hō d̄m qd arguēdo ab affirmatiua ad negatiua mutato p̄dicato penes finitū et infinitū ōz totū p̄dicatū infinitari. sed hic solū infini tatur determinacō p̄dicati. **Si dicās** ergo nō valēt ista p̄na p̄us posita h̄ ē lignū nō albū. ergo nō ē lignū albū. qz in p̄ma nō infinitat lig^o. **Solutio** ē duplex determinacō siue ps p̄dicati. vna ē qd p̄ se p̄t eē p̄dicatū. et illa satz ē qd infi nitet. alia ē determinacō qd p̄ se nō p̄t eē p̄dicatū. sicut in ista scit nō bonū. nō bonū nō p̄t p̄ se esse p̄dicatum. quia ē accusati casus et de tali non satz ē qd infinitet. In ista hō lignū est non albū. vtrūq; p̄t eē p̄ se p̄dicatū nec v̄z argumētū. quo argui possz. h̄ arguit a nō distributo ad distri butū. qz in p̄ma lignū nō distribuit et tū in se cūda p̄t negacōz distribuit. qz i p̄dicatū cōpo sitis v̄z p̄na a nō distributo ad distributū qn̄ tal p̄na nō tenet imediate grā toti p̄dicati. sed grā vni p̄t. et ergo qn̄ illa ps eodē mō se h̄t i ante et p̄nte. tūc ē p̄na bona. sic autē ē in p̄posito. Quia ista p̄na h̄ est lignū nō albū. nō tenz im mediate grā toti p̄dicati. s̄z grā vltime p̄tis q eodē mō se h̄z in ante et p̄sequere.

Decimū dubiū. Utrū ecōtra valeat p̄na a negatiua scz de p̄dicato finito ad affirmatiua de p̄dicato infinito. **Solutio** tal p̄na bona est nō absolute. s̄z posita p̄stātia subiecti. vt hoie ex̄nte i rerū natura bñ seq̄tur. hō nō est iustus. ergo hō ē nō iust^o. **Considerādū** tamē ē qd p̄rim git arguē a negatiua ad affirmatiua de p̄dicato i finito in duplicib^o p̄dicatū scz substātib^o et accētib^o. In substātib^o absolute v̄z sine cō stātia subiecti. vt bñ seq̄t. chimera nō ē hō. ergo ē nō hō. Quia ad illā chimera ē nō hō. nō seq̄t ergo chimera ē. s̄z cōmittitur fallacia a deō fm qd ad dictū simplr. sic h̄. chimera ē nō ens. et go chimera ē. et h̄ ē ex co. qz negacō infinitas in noib^o substātib^o n̄ delinq̄t. i. rez natura vt p̄ in ca^o de noie d̄m fuit. In accētib^o hō nō v̄z sine p̄stātia subiecti. qz negacō infinitas ibi ali qd delinq̄t vt d̄t albert. et ergo si ista p̄na vale ret. chimera nō ē iusta. ergo chimera ē nō iusta. tūc valēt argumentū a p̄pōe h̄ntē p̄es causa

De p̄na de p̄na infinito p̄na de p̄na infinito

De p̄na de p̄na infinito p̄na de p̄na infinito

De p̄na de p̄na infinito p̄na de p̄na infinito

De p̄na de p̄na infinito p̄na de p̄na infinito

De p̄na de p̄na infinito p̄na de p̄na infinito

De p̄na de p̄na infinito p̄na de p̄na infinito

De iarmenias.

veritatis ad ppōez hntem tm̄ vnā causam ve-
 ritatis. Quia negatiua habet duas causas ve-
 ritatis scilicet si subiectum non est et aliam si
 predicatum sibi non conueniat. affirmatiua
 habet tātum vnā videlicet si pdicatus sibi non
 pueniat. Et istud. p. videt innuē p^o pōz in fine
 vbi dicit et pbat q^o nō v3 p̄na a negatiua ad affir-
 matiuā nec idē significat licet alij dicunt dcm̄
 p̄hi ibi intelligi in pdicatis cōpositis et nō sim-
 plicib^o. Et sili mō ddm̄ ē de alijs puta de nega-
 tiua de pdicato infinito. et affirmatiua de pdica-
 to finito. q^o nō t3 nisi postea p̄stātia subiecti. qz
 si ad hāc hoc nō ē nō iustū. seq̄ref. ergo ē iustū.
 tūc possit p̄nr inferri ē iustū. ergo est et tū de chi-
 mera potest dici q^o non est nomusta. sed nō po-
 test dici. ergo est iusta. Et hinc exposuerunt
 aliq̄ lram sup̄ postea in q̄ dicit. p. q^o due ppōnes
 de est 3° adiacete. consequit se et due m̄ime hoc
 mō due m̄ime. i. ad negatiua de pdicato finito
 nō seq̄t affirmatiua de pdicato infinito. Et ad ne-
 gatiua de pdicato infinito nō seq̄t affirmatiua
 de pdicato finito. et hec expō etiā vera est cū sim-
 plicib^o n̄ inferat se ille 3° postea p̄stātia subiecti.
Undecimū dubiū. An in ppōnib^o puati-
 uis et infinitis eodē mō sit sumeda oppō et p̄na
 siue equialētia. Solucō sic. qz negacō infini-
 tās nō ponit in sp̄e p̄ negationē pure negantē.
 q̄ totū negat s3 puantē que aliquid terelinq̄t et
 ita sile iudiciū est quo ad veritatē et falsitatē in
 ppōnib^o in qb^o sūt pdicata puatiua et infini-
 ta. vt silis p̄tates sūt. hō ē nō iust^o. et hō ē iust^o.
Duodecimū dubiū. In q̄ dicit infinita^o
 et puatiua. Solucō. qz infinita^o p̄t cōpetē tam
 subiectis qz pdicatis. tā substātiuis qz adiecti-
 uis. S3 puatio fm̄ q^o ē accūs solū puenit ad-
 iectiuis et p̄ p̄sequēs solū pdicatis. eo q^o adiecti-
 ua nō p̄t subicabilia sūt. licet hec dīa n̄ simplr
 s̄a. exq̄ adiectiua puatiua sunt p̄fessionis que
 supponit etiā p̄p̄ certū suppositū inclusū. qd̄
 s̄t nega^o puas nō p̄t addi substātiuis. est ex eo.
 quia puatio in talibus equialet negacōni
 pdictiōis ex quo cē substātiua ē simplex nō in-
 tensibile l̄ remissibile. In accūsib^o s̄o ē suscep^o
 magis et min^o. et ergo in talibus nō ē imediata
 qz n̄ qd̄libz qd̄ n̄ ē iustū necr̄io ē iustū l̄ nō iustū
 s̄t sic ē vidē de infantib^o vsu rōnis carentib^o.
 qui pro illo tpe nō sunt iusticie capaces vel in-
 iusticie. **Decimū tertium dubium est.**
 p̄p̄ qd̄ in h̄mōi eq̄pollētis due negacōes faci-
 unt vnā affirmacōez. Solucō Alberti. qz ne-
 gatio est malignātis nature q̄cquid post se iue-
 nit hoc totū destruit et opposit^o ei^o inducit. qz iō
 si supuenit negationi eā trāsmutat. qz hoc est

et officiū. s3 nō p̄t trāsmutare nisi in oppositū.
 ergo trāsmutat ad valorē affirmacōis. sic hec
 nō ois hō nō currit v3 hāc qd̄ hō currit et nō
 qd̄am homo non currit. hanc omis hō currit.
 Nō s̄o vna negacō destruit aliā cū tū simile
 additū simili augmentat actionez eius habes
 cū multis alijs circa regulas equipollentiaruz
 in De. hispano.

**Qm̄ vō cōtraria ē negacō ei que ē om-
 ne aial iustū ē. illa q̄ significat qm̄ nul-
 lum aial iustū est. he quidē manifestuz
 est qm̄ nūq̄ erūt vere simul. neqz in eo
 dē ip̄o. his s̄o oppositē erūt aliq̄n ali-
 qd̄ aial iustū ē nō omē aial iustum est.**

**Sequit̄ vero eā quidez que est nullus
 hō iustus est. illa que est omis hō nō
 iustus ē. illā vero que ē aliquis homo
 iustus ē. opposita. qm̄ nō ois homo ē
 nō iustus. necesse ē ei aliq̄cū esse. Ma-
 nifestū ē at̄ qm̄ etiā in singularibus n̄
 est v3 interrogatū negare qm̄ et affir-
 mare verū ē vt putas ne socrates sapi-
 ens ē. nō socrates. igit̄ nō sapiens est.**

**In vltim^o vō nō vera est que silr dicit̄.
 vera at̄ negatio vt putas ne ois hō sa-
 piēs ē. nō igitur omis homo nō sapi-
 ens est. hoc at̄ falsum ē. s3 nō igit̄. ois
 hō sapiēs ē vera ē. hec enī opposita ē
 illa vero cōtraria. Ille vero que scdm̄
 infinita cōtraiacetes noīa vel verba.
 vt in eo qd̄ est nō homo vl̄ nō iustus.
 quasi negatiōes sine noīe vl̄ verbo cē
 videbūtur. sed nō sunt. semp̄ enī vl̄ ve-
 rā vel falsam esse negationē necesse est**

**Qui vero dixit nō hō nihil magis de
 hoīe sed etiā min^o verus vel falsus fu-
 it si nō aliquid addat. Significat aut̄
 ē ois nō hō iustus nulli illaz idē. nec
 huic opposita negacō ea que est. nō
 ē ois nō hō iust^o. illa vero que ē omis
 nō iustus nō hō. illi que ē nullus ē ius-
 tus nō hō idē significat. Trāspōsita
 vō noīa et vba idē significāt. vt ē alb^o
 hō et est nō alb^o. nā si hoc nō ē. eiusdē
 multe erūt negacōes. sed on̄sum ē qm̄
 vna vni^o ē. Eius enī que ē alb^o hō ne
 dō iij.**

qz h̄y p̄ vna p̄t d̄ vna h̄y vna h̄y
 p̄ p̄t addit̄ p̄o p̄t quicquid
 p̄t h̄y nō h̄y h̄y vna h̄y in c̄
 h̄y p̄t p̄ h̄y a nō h̄y vna h̄y
 in c̄ h̄y p̄t p̄t h̄y nō h̄y vna h̄y
 vna h̄y nō h̄y p̄t p̄t h̄y a n̄
 vna h̄y p̄t p̄t h̄y nō h̄y vna h̄y
 vna h̄y p̄t p̄t h̄y nō h̄y vna h̄y

27-3-10

77

72

21

Infinita
 et puatiua

Infinita
 et puatiua

Infinita
 et puatiua

Infinita et puatiua
 et q̄libz aff̄o nō nō et
 nullo nō h̄y

Secūdus

gacō ē nō ē alb⁹ hō: eius vero que est.
 est hō alb⁹. si nō cadē ē ei que ē. ē alb⁹
 hō. crit negacō v^l ea que ē nō ē nō hō
 alb⁹. v^l ea que ē nō ē hō alb⁹. s^z altera
 quidē ē negacō ei⁹ que ē. ē nō hō alb⁹
 alia vō ei⁹ q^{ue} est. ē alb⁹ hō. quare crunt
 due vni⁹. **Qm̄** igit^r trāspolito noie v^l
 vbo eadem sit affū maco l^l negacō ma
 nifestū ē. **Tūc** ibi **Qm̄** vero cōtraria.
Istud ē sextū capitulū. in q^{uo}. p. remouet dubia
 circa oīa predicta. Et diuidit in sex fm̄ q^{ue} remo
 uet ser dubia. scōa ibi seq^uit^r hō eā. tercia ibi. ma
 nifestū ē. q^uarta ibi. Ille hō. q^uinta ibi. Signifi
 cat aut. sexta ibi. **Trāspolita** enī noia. **Quo**
 ad primū. p. remouet du^m q^{uo}d out ex sup^{er} dict^{is}
 q^u dictū ē imp^{er} q^{uo}d nō cōtingit angulares eē sil
 v^{er}as in v^{er}ib^{us} sic in indiffinitis. poss^z aliq^uo du
 bitare q^{uo} sit eā q^{uo} angulares nō p^{oss}unt esse sil vere.
 in v^{er}ib^{us} sic in indiffinit^{is}. **Ad** q^{uo}d du^m. p. m̄
 det in isto textu. q^{uo} angulares in v^{er}ib^{us} sūt p^{ri}nc.
 cōtrarie aut nūq^{uam} sunt sil vere. nec sunt sil i eo
 v^{er}o fm̄ Albertū nūq^{uam} sunt sil vere in eodē tem
 p^{or}e. quia in diuersis t^{em}p^{or}ib^{us} possibile eēt con
 trarias simul eē veras. **Opposite** vō his. i.
 s^{ub}cōtrarie q^{ue} opponūt^r iuxta prius dicta cō
 trariis oppositōe signi. sūt aliq^uo sil vere. sicut
 p^{ri}nc in istis aliq^uo aīal ē iustū. nō oīe aīal ē iu
 stū siue q^{uo}dā aīal nō est iustū.
Tūc ibi **Sequit^r vero.** In ista pte. p. re
 mouet dubiū aliō d^um. d^um ē enī prius q^{uo} hoc
 verbiū est p^{re}dicat^{is} z^u adiacēs. tūc sūt q^uatuor p.
 possicōes quarū due se h^{ab}ent fm̄ p^{ri}nciam seu cōle
 quūt^r se fm̄ affirmacōz z negacōez. vt p^{ri}ncia
 tiones. due vō mime. ergo poss^zet aliquis dubi
 tare que essent iste p^{ro}pōes q^{uo} sic se p^{ro}sequūt^r fm̄
 affirmacōez z negacōem. h^{oc} du^m remouēs d^um. p.
 q^{uo} illā q^{uo} est. nullus hō est iustus. seq^uitur ista. oīs
 hō ē nō iustus. i. ad negatiuā de p^{re}dicato finito
 seq^uitur affirmatiua de p^{re}dicato infinito. Et q^{uo}
 poss^zet aliq^uo dicē illa p^{ri}ncia nō ē bona. iō. p. p^{ro}bat
 eā dicēs. q^{uo} p^{re}dicta p^{ri}ncia. nullus hō est iust^{us}. ergo
 oīs hō ē nō iust^{us}. ē bona. p^{ri}nc. q^{uo} ista. aliq^uo hō ē
 iust^{us} est opposita illi q^{uo} est. oīs hō ē nō iust^{us}. q^{uo}
 ē ei⁹ cōtradictoria. **Ista** vero. aliq^uo hō ē iustus
 repugnat illi. nullus hō est iust^{us}. ergo p^{ri}ncia
 sūt bōa p^{ro} regulā. q^uenīq^{ue} oppositū p^{ri}nc. repug
 nat aut^{em}. tūc p^{ri}ncia ē bona. Et q^{uo} poss^z aliq^uo di
 cere. q^{uo} ista. aliq^uo hō ē iust^{us} nō ē contradictoria
 illi. oīs hō ē iustus. iō. p. declarat illud dicēs
 q^{uo} ad istā. oīs hō nō ē nō iust^{us}. seq^uit^r ista. aliquis
 hō ē iust^{us}. q^{uo} si oīs hō nō ē nō iust^{us}. tūc necessē

est aliq^uo hō iez eē iustū. mō ista q^{uo} d^um. **Dis** hō
 nō est nō iustus. rep^{ro}gnat illi q^{uo} est. oīs hō est
 nō iustus tanq^{uam} eius contraria. ergo ista erit e^o
 contradictoria. que dicit aliquis homo est iu
 stus. quia ista est vna particularis illius que ē.
Qm̄ homo non est nō iustus.

Tūc ibi **Manifestū** est autem.

In hac pte. p. remouet z^u du^m. istud scz d^um ē
 sup^{er}ius q^{uo} in p^{ro}pōib^{us} simpl^{iter} sup^{er}is vna seq^uit^r ad
 aliam. vt ad negatiuam de p^{re}dicato finito. affir
 matiua de p^{re}dicato infinito. poss^zet ergo ali
 quis dubitare. vtrū sic etiā ess^z in p^{ro}pōib^{us}
 sumptis interrogatiue. ad q^{uo}d. p. indet sub di
 stinctione dicens. manifestū est in singularib^{us}
 q^{uo} si verū est interrogatū negare. q^{uo} etiā verū est
 affirmare sp^{er}. interrogatiue. i. imp^{er}tinēs ē an ne
 gatio p^{ro}ponat^r vel postponat^r. **Rem^o** ē vt putas
 ē ne socrates sapiēs z si dicat nō. tūc b^{er}n infer^{re}
 ē socrates ē nō sapiens. vel socrates nō est sapi
 ens que infer^{re} istā. ergo socrates est nō sapiēs
In v^{er}ib^{us} hō hoc non p^{ro}tingit. q^{uo} si quis que
 rat. est ne oīs homo sapiens. z n^{on} nō. tūc illa
 r^{ati}ō valet istā. non oīs homo est sapiens. z
 ad illā nō seq^uitur ista de p^{re}dicato infinito. oīs
 homo est non sapiens. q^{uo} p^{ri}ncia potest esse v^{er}a
 scōa existēte falsa. **Q^u** aut ista sit vera. vt oīs
 homo est sapiens ē manifestū. q^{uo} v^{er}z istā. q^{uo}dā
 homo non est sapiens. **Ista** vero oīs homo est
 nō sapiens. equiualeat isti. nullus homo est sa
 piens que est falsa vt certū est. z ergo subdit. p.
 in textu. q^{uo} hec nō oīs homo est sapiens est op
 posita cōtradictorie illi interrogate que sūt an
 oīs homo est sapiens. sed illa q^{uo} est oīs homo ē
 nō sapiens ē p^{ro}traria p^{ri}ncie q^{uo} dixit. oīs homo est
 sapiens. z sic manifestū est q^{uo} nō opatur idē ne
 gatio p^{ro}posita z postposita in v^{er}ib^{us} sicut in sin
 gularib^{us}. **Tūc** ibi. **Ille** vero que.

Hic. p. remouet q^urtum dubiū. quia d^um est q^{uo}
 enūciacōes multiplicant^r p^{ro}nes finitū z infini
 tū. tam ex parte subiecti q^{uo} est p^{re}dicati. ergo pos
 set aliq^uo putare q^{uo} noia infinita z p^{ro}ba infinita.
 essent negacōes. i. p^{ro}pōes negatiue. hoc dubiū
 remouēs d^um. q^{uo} ille enūciacōes que sūt p^{ri}ncien
 tes fm̄ infinita noia v^{er}z p^{ro}ba. sūt opposite. vt
 nō hō nō iust^{us}. z iō ille dictiōes infinite vident^r
 tur esse o^{mn}es negatiue. siue negacōes sine noie
 z p^{ro}ba. s^z tū nō sūt. **Aut^{em}** cām inddit. q^{uo} o^{mn}es sp^{er}
 ex necessitate negacōez eē verā v^{er}z falsam. eo q^{uo} oīs
 tal^{is} significat nō eē q^{uo} nō ē z sic ē vera. v^{er}z nō eē
 q^{uo} est z sic est falsa. s^z q^{uo} dixerit t. nō hō nihil ma
 gis vel min^{us} d^um. si nō addat aliq^uo p^{re}dicatū
 sp^{er}. q^{uo} si dicat hō tū. q^{uo} simplex terminus verū
 vel falsum non significat.

272

Alleg. No. p. d. s. p. l. v. e. e.

272

postea p. d. s. p. l. v. e. e.

Handwritten text in the right margin, partially cut off.

Remouet dicitur

Tunc ibi. Significat autem est ois non homo.

Dic. p. remouet quanta dicitur. Ex quo enim dicitur est superius. quod propositio de predicato finito et infinito consequuntur se. id est ad negatiua de predicato finito sequitur affirmatiua de predicato infinito. et alie due sunt ex hoc possunt aliquid dubitare. vtrum etiam propositioes de subiecto infinito haberent aliquam equipollentiam siue nomen sic habent propositioes de predicato infinito et finito. **Ad quod dicitur** rident. p. quod non. quia ista propositio. ois non homo est iustus. quod est de subiecto infinito. nulli istarum vtrumque idem que sunt de subiecto finito nec infinito. Quia nec valet idem affirmatiue nec negatiue. Etiam est negatiua vtrumque ista. ois non homo non est iustus. non valet idem alicui earum que sunt de subiecto infinito in quibus vobis. p. intendit quod ad affirmatiua de subiecto infinito. nec sequitur affirmatiua de subiecto finito. nec negatiua de subiecto infinito. quod ad ista. ois non homo est iustus. nec sequitur ista. ois homo est iustus. nec ista. ois homo non est iustus. nec ipsa sequitur aliquam istarum. Quia nec ad istas dicitur homo est iustus. sequitur ista. ois non homo non est iustus. nec ad ista. ois non homo non est iustus. sequitur ista. ois non homo est iustus. ita quod p. vult dicitur quod ad negatiua illi quod est. ois non homo est iustus. non sequitur ista. ois non homo non est iustus. nec sequitur affirmatiua de subiecto finito. nec ipsa sequitur ad aliquam istarum. Quia tamen dicitur est superius quod ad negatiua de predicato finito sequitur affirmatiua de predicato finito in propositioibus habentibus subiectum finitum. vtrumque sic etiam est in propositioibus habentibus subiectum infinitum videlicet quod ad negatiua de predicato finito sequitur affirmatiua de predicato infinito eiusdem subiecti. id est de subiecto infinito vtroque. ad quod rident. p. quod sic. Quia ad ista nullus non homo est iustus. sequitur ista. ois non homo non est iustus. et sic ad negatiua de predicato finito. sequitur affirmatiua de predicato infinito in propositioibus habentibus subiecta infinita sic in habentibus subiecta finita

Tunc ibi. Transposita enim et cetera.

Dic. p. remouet sextum dubium ex quo. p. i multiplicatione enunciacionum penes finitum et infinitum multociens posuit predicatum ante subiectum. possunt aliquid dubitare an noia et verba transposita idem significarent. huius dicitur remouet de quod sic. Et probat hoc modo. Quia si noia et verba transposita non significarent idem. tunc vni affirmacoiis essent plures negacoi nes cui oppositu superius onsum. et non probat. quod illi affirmacoiis que est. Est albus homo. est ista negaco. non est albus homo. Et ista affirmacoiis que est. est homo albus. si non eadem cum prima affirmacoe. tunc est ista negaco. non est homo albus. vel ista. non est non homo albus. sed ista que non est non homo albus. est negaco illi que est non homo est albus. igitur ista non est homo albus. erit negaco illi que est. est albus homo. sed quod est negaco ista est albus homo. In quibus vobis sententia. p. vult dicitur si ille propositioes non significat idem est al

bus homo et est homo albus. tunc quilibet habet vna negacoiem sibi oppositam. et negaco prime erit ista. non est albus homo. et negaco secunde erit ista. non est homo albus. et vtraque istarum opponit prime. igitur si prima affirmaco et secunda non significat idem. vtrumque aduersari veritatis. sequitur quod due negacoi es erunt vni affirmacoiis. Ex dictis igitur sequitur. et est manifestum quod si noia et verba transponuntur tunc erit eadem affirmaco et negaco

Questio vtrum idem significat transposita noia et verba. et transpone eorum facta maneat eadem enunciacoiis accia formalia. que sunt opposico et equipollentia.

Et videtur primo quod non. Quia hic non significat idem noia et verba transposita. ois homo est homo. et homo est ois homo. Nec iste. velle me cape pugnares. et vellem pugnares cape me. nec iste. sedentem possibile est ambulare. et sedentem ambulare est possibile. nec iste. homo est mortuus et mortuus est homo.

In oppositu est p. in textu et ponit iste discursus. Sicut in ordo gramatica se habent regimine et constructio. sic in ordo logica concurrunt enunciacio et propositio.

Ad hoc ubi regimine est synthetis formalis. sed constructio materialis.

Conclusio. Ita sicut ibi transpositio constructiois non variat regimine. sic hic transpositio propositiois non mutat enunciacoiem mutatur tamen materialia propositiois accia que sunt suppositio. ampliaco. appellaco. et similia. licet eadem maneat formalia scilicet opposico et equipollentia.

Ad hoc patet. quod ordo gramatica et logica consistit in proportione motus significandi. gramatica motus significandi generalium secundum quod congrue ordinat per regimine formaliter per constructionem secundo materialiter. In ordo logica sit ordinaco per motus significandi speciales que sunt principia formalia veritatis enunciacibilis. Et enunciacio proportionalis regimini. propositio constructioni. quod propositio fit secundum mentem proponens et constructio est constructibilium vniuerso. ad exprimendam mentis conceptum ordinata. sic ex modo proponendi et ordinandi constructibilia aliter et aliter variu intendit sensum. propositio licet idem sit regimine que per expressionem sensus orationis dictione per rectam ante constructi. et ita per. huius in tractatu suppositionum dicitur quod hec ordo. oim contrarior est eadem disciplina. ex situ et ordine terminorum est vera. et tamen si ordinaret secundum regimine. dicens eadem disciplina est oim contrarior est falsa. quia tunc disciplina supponeret determinate. In situ vero predicti huius suppositioes simpliciter. Et licet non sit verum predicti enunciacoiis est tamen predicatum propositiois. secundum quod propositio

Secūdus

a pponēdo dicitur. Et ex illo p[ro]p[ri]o radix illi[us] cōmūis
 distīctōis quā h[ab]ēt logica distīguētes de sub
 lecto enūciatōis et p[ro]p[ri]o. q[uo]d in dicta p[ro]p[ri]o vo
 cāt subiectū distīctōis sub quo fiēt sub[st]itū
 in syllogismo p[ri]me figurē sic arguēdo. **Q**uā cō
 trariōz ē eadē disciplina. sanū et egrū sunt cō
 traria. igit[ur] sanū et egrū ē eadē disciplina. Et fili
 mō etiā mod[us] p[ro]ferēdi orationē graui[us] vel leui[us]
 aut cū magnitudine animi v[el] indignatōe. aut
 dulciter et cū placido vultu. mutat sensum re
 thoricū aliū et aliū exprīmēs affectū quō retho
 res tradūt modū eloquēdi. **A**lior[um] p[ro]p[ri]o et iam
 dicit[ur]. q[uo]d in oratōe grammatīcali regimē ē sinthe
 sis. i. cōpō a sin[ist]ra q[uo]d ē con[tra] et th[es]is posicō q[ui] si cō
 posicō formalit[er] regulata. et p[ro]structio ē materia
 liter situata. **Q**uā in regimē attēdūt mōi sig
 nificādi formales regētis et recti. s[ed] in p[ro]structi
 oē ip[s]e dictōes situāt n[on] p[ro]p[ri]o formalit[er] ad
 inuicē. s[ed] solū materialit[er] ip[s]e dictōes ponunt ad
 placitū p[ro]p[ri]o et orōes p[ro]structi v[el] dictātis
Conclusio p[ro]p[ri]o. q[uo]d i orōe grammatīcali diuisus si
 tus p[ro]structibilis nō variat regimē vt dē mō ē. Et
 q[uo]d ex similitudine affīn[is] p[ro]p[ri]o. q[uo]d m[od]o p[ro]p[ri]o nō va
 riat enūciatōes q[uo]d ē solū situat[ur] queadmo[di]m. p.
 d[icitur] i retri d[icitur] de istis. ē alb[us] hō. ē hō alb[us]. **Q**uā
 mutat[ur] materialia accēna p[ro]p[ri]o. q[uo]d talia sunt ra
 tiones ordinādi terminū. q[uo]d variatō sitū et ordi
 ne terminor[um] variant h[ab]et accēna. quā cōueniūt vni
 termino i ordīe ad alterū vni sup[er]p[ro]p[ri]o est ra
 di terminū subiectū in p[ro]p[ri]o. **A**ppellatio
 ē rō ordinādi t[er]m[in]i dēnotatiue v[el] exīntialit[er] appel
 lam[ur] sc[ilicet] q[uo]d appellat rē exīntētiō em significat hō
 minē in cōt[ra] s[ed] appellat seu cōt[ra] loquēdo tēno
 minat p[ro]p[ri]o hōies actu exīntes de q[ui]b[us] f[er]m
 actū d[icitur]. et eis nomē cōmūicat quā uois cōmū
 nicationis. q[uo]d in cōcreto facit et non in abstrac
 to dicēdo fortis est hō. et non humanitas. igit[ur]
 dicit[ur] hic esse q[uo]dam tēnomiatō f[er]m modū t[er]m
 et non f[er]m rem. ex quo non est ab extrīnseca na
 tura. et ita sup[er]p[ro]p[ri]o est p[ro]p[ri]o orta a substan
 tia cui nomē imponitur et appellatio a q[ui]litate
Restricō est coartatio termi supponētis p[ro]p[ri]o
 naliter a maiori suppositōe ad minorem. quia
 est ratio ordinādi terminū sub[st]itū f[er]m exī
 gentiā sine cathegreumatic[is] vel alterius determi
 natiōis cathegreumatice suppositōes p[ro]p[ri]o
 coartant[ur] apliatōis est ratio opposita restricti
 o. **D**istributio est multiplicatio termi cōmū
 nis p[ro]p[ri]o suis suppositis. facta per signū vnuer
 salez ita est accidēs termi cōis accepti cū signo
 distributio q[uo]d variatur f[er]m q[uo]d termin[us] p[ro]p[ri]o
 vel postponit signo. et hoc mediate v[el] imediate
 sicut habet videri in tractatu distributionū iste
 ergo rōes respectiue sunt p[ro]p[ri]o p[ro]p[ri]o et falsi

tas sicut respecti modi significādi accēnales sunt
 p[ro]p[ri]o p[ro]p[ri]o cōgnitatis sicut p[ro]p[ri]o de genē
 numero. p[ro]p[ri]o casu. q[uo]d f[er]m q[uo]d termin[us] alit[er] et ali
 ter supponit vel distribuit f[er]m hoc mutat[ur] fa
 tas. et falsitas p[ro]p[ri]o in qua ponitur. exēpluz
 est vt ista cōceditur. oim[ne] contrariōz est eadem
 disciplina. non ista. eadē disciplina est oim[ne] cō
 trariōz sicut in maiori dēterminatū fuit. licet sit
 vna oim[ne] idem subiectus et idē p[ro]p[ri]o. q[uo]d disci
 plina in vna seq[ui]tur signū v[el] et p[ro]p[ri]o in situ p[ro]
 dicati in alia p[ro]p[ri]o et p[ro]p[ri]o in situ subiecti. et h[oc]
 modo solet fieri v[el] in istis. ois homo habz ca
 put et caput habet ois hō et sp[iritus] fuit aliquis hō et
 aliquis hō fuit sp[iritus]. sp[iritus] includit distributionē. q[uo]d
 valet tātum sicut in omni t[em]p[or]e **S**ubditur in cō
 clusione q[uo]d accēna formalia manēt inuariata. q[uo]d
 in sola situat[ur]. seu materialia mutatio ne terioz
 forma enūciandi manēt inuariata s[ed] intrans
 mutare subiecto etiā manent intransmutata ac
 cidentia talia aut sunt oppositio et cōp[ro]p[ri]o
 saltē formal[is] quō opponit p[ro]p[ri]o f[er]m p[ro]p[ri]o
 modū enūciandi. affirmatiū et negatiū et equi
 pollz aut p[ro]p[ri]o v[el] postp[ro]p[ri]o negationis **A**d
 obiecta in opp[ro]p[ri]o sil[icet] patuit solutio ex dēclarati
 oibus p[ro]p[ri]o. q[uo]d in p[ro]p[ri]o p[ro]p[ri]o nō est nuda
 distributio terminor[um] s[ed] est cū h[ab]et mutatio p[ro]p[ri]o
 tātū terminor[um] vt de sc[ilicet] notū est sicut et hic
 etiā f[er]m aliq[ui]s hō non est aial[is] et hō aial[is] non est
 q[uo]d dicit[ur] prima existente falsa sc[ilicet] m[od]o esse vera
 quia in secūda li animal sup[er]p[ro]p[ri]o dēterminatē ne
 gatiōe nō cadēte sup[er]p[ro]p[ri]o in p[ro]p[ri]o aut sup[er]p[ro]p[ri]o
 cōfūse p[ro]p[ri]o negationem p[ro]p[ri]o
Incidunt dubia p[ro]p[ri]o quomodo
 debz exponi p[ro]p[ri]o
 p[ro]p[ri]o transposita noia. et p[ro]p[ri]o idē sign[us] solu[us] p[ro]p[ri]o
 t[er]m[in]i p[ro]p[ri]o. p[ro]p[ri]o sic noia et p[ro]p[ri]o transposita idēz
 sign[us]. i. vbiq[ue] ponunt hoc sign[us] ad q[uo]d sunt
 instituta ad signū sicut vbiq[ue] p[ro]p[ri]o iste t[er]m[in]i
 hō sign[us] sp[iritus] naturā hūanz et hō intelcā p[ro]p[ri]o nō h[ab]et
 dubitatōes. sc[ilicet] d[icitur] f[er]m est noia et p[ro]p[ri]o transposita
 idē sign[us] q[uo]d ad cōp[ro]p[ri]o et opp[ro]p[ri]o sic est p[ro]p[ri]o vt
 in p[ro]p[ri]o dē m[od]o fuit si itelligat de nuda transp[ro]p[ri]o
 situat[ur]. tercio sensus est noia et p[ro]p[ri]o transposita
 idē sign[us] q[uo]d ad p[ro]p[ri]o et falsitatē ita sc[ilicet] q[uo]d trans
 positio subiecti v[el] p[ro]p[ri]o non variat veritatem
 vel falsitatē. et tunc etiā intelligitur de transpo
 sitione situat[ur] sola ita q[uo]d nō fiat mutatio in sup
 p[ro]p[ri]o. apliatōe. appellatōe et alijs. q[uo]d si fuerit fec
 t[ur] mutatōes tunc nō manet p[ro]p[ri]o p[ro]p[ri]o. et iō non
 sign[us] idē nō hō est iust[us] et hō ē nō iust[us] q[uo]d vna
 nega[us] cadit sup[er]p[ro]p[ri]o. et in alia sup[er]p[ro]p[ri]o
Secūm dubiū anbe enūtiationes sūt
 p[ro]p[ri]o dicit[ur] p[ro]p[ri]o. in t[er]m[in]i ois hō nō est similitus
 et ois homo est nō iustus. Et videtur non. q[uo]d

Et p[ro]p[ri]o
 et dicitur

in or[atione] p[ro]p[ri]o q[uo]d
 p[ro]p[ri]o p[ro]p[ri]o formalit[er] ordina

in or[atione] p[ro]p[ri]o q[uo]d
 p[ro]p[ri]o p[ro]p[ri]o formalit[er] ordina

in or[atione] p[ro]p[ri]o q[uo]d
 p[ro]p[ri]o p[ro]p[ri]o formalit[er] ordina

in or[atione]

in or[atione]

et dicitur

ad obiecta
 et dicitur

et dicitur

et dicitur

prima est affirmatiua ex quo equalet isti. omnis homo est iustus. **S**ecunda vera est etiam affirmatiua cum negatio sequat copula. **S**olutio sic non primo et per se. ex quo ut arguit argumentum nulla est negatiua. tamen bene patens per ratio quod ad ista. omnis homo est non iustus. sequitur ista. omnis homo non est iustus. **T**ercium dubium. Utrum negatio idem facit in terminis singularibus. siue proponatur siue postponatur. sicut philosophus innuit in textu. **S**olutio sic et ergo semper est contradictio singularis affirmatiue ad singulare negatiua. siue proponatur siue postponatur. **E**t hoc quod ad legem contradictionis. que est quod contradictorie propositiones non possunt simul esse vere vel false. **E**t huius ratio est. quia terminus singularis unum solus significat. supponit et appellat. et non potest nisi semel interiri. et simul in teretiones patitur. siue negatio preceat siue sequatur. **V**erum est tamen quod obiectiue et directe fit per negationes prepositas. Indirecte autem et relative per negationes postpositas. **S**ic autem non est in terminis communibus. quod licet totaliter negentur per negationem prepositam. tamen negatio postposita solum mouet eos sibi esse illo quo terminant inherentiis predicati. et non sunt eorum totale esse nisi respectu predicati intentionalis. ut dicendo homo est species. homo non est species. propter quod tales etiam vocantur singulares singularitate nature. licet non suppositi. eo quod natura tenet ibi sine quacumque comparatione ad supposita in cuius signum descendendo ad supposita committit fallacia figure dictionis. et mutat que quid in hoc aliquid.

Herum unum de pluribus. vel plura de uno affirmare vel negare. si non est unum de pluribus non est affirmatio una vel negatio. **B**icō autem unum. non si unum nomen sit positum. non fiat autem unum ex illis ut homo est fortasse et animal et bipes et mansuetus. sed ex his unum sit. ex albo autem et homine et ambulante non sit unum quare nec si unum aliquid de his affirmet aliquid. non erit una affirmatio. sed vox quidem una. affirmatiōes vero multe nec si de uno ista. sed similiter plures. si ergo dialectica interrogatio responsionis est petitio vel propositio vel alterius partis contradictionis. propositio vero unius contradictionis est. huiusmodi interrogatio non erit una responsio. adhuc nec una interrogatio: nec si sit vera. dictum est autem de his in thopicis. **S**imiliter autem manifestum est. quoniam nec hoc ipsum quod est dialectica interrogatio est. ut si quis interroget quod est animal opus enim ex data interrogatio elige re utrum velit contradictionis preter quam opus interrogante determinare ut videtur animal

sit homo an non homo. **Q**uoniam vero hec quod dicitur predicatur posita ut unum sit o[mn]e predicamentum eorum quod extra predicatur. alia vero non quod deus est. **B**e homine enim verum est dicere et extra animal et extra bipes. et ut unum. et homines et albi. et hec ut unum. sed non si citra redus est et bonum. etiam citra redus bonum si enim quoniam alterutrum dicitur et utrumque dicitur multa inconuenientia erunt. **B**e homine et homines verum est dicere et albi quod dicitur hominem rursus et albi. si et albi et homines quod erit homo albus homo albus. et si in infinitum et rursus musicus albus ambulans. et hec eadem frequenter implicata. **A**plius si socrates est et homo et bipes et erit homo bipes. **Q**uoniam ergo si quis ponat simpliciter propositiones fieri prima inconuenientia contingere. manifestum est quoniam ponendum est nunc dicere. **E**orum igitur quod predicatur et de quibus predicatur. quoniam sunt in accens dicuntur. de eodem alterum de altero hec non erunt unum. ut homo albus est. et musicus sed non idem musicus. et albus. **A**ccensia ei sunt utraque est deus. nec si albi musicum verum est dicere. tamen non erit albi musicum. unum aliquid sunt accens enim musicum albi dicitur. quare non erit unum albi musicum. quocirca nec citra redus bonum simpliciter. sed animal bipes. non est sunt accens. **A**plius nec quoniamque insunt in alio. quare neque albi frequenter. neque homo animal et bipes. insunt ei in homine animal et bipes. verum est autem dicere de alio et simpliciter. ut quedam homini. homo. aut quedam albi homines albi. non sunt autem. sed quoniam in adiecto quod dicitur aliquid oppositorum inest quod sequitur contradictio. non verum sed falsum est ut homines mortuum homines dicere. quoniam autem non inest verum est. et etiam quoniam inest. sed quod dicitur falsum est quoniam vero non inest. non sunt verum est. ut homerus est aliquid ut poeta ergo etiam est. non sunt accens ei predicatur esse de homero quoniam inest ei poeta. sed non sunt se predicatur de homero quoniam est. quare in quantificatione predicamentis neque contrarietas aliquid aut vlla oppositiue si diffinitiones per nomina reddantur et sunt se predicatur et non sunt accens in his et simpliciter verum erit dicere. **Q**uod autem non est. quoniam opinabile non est verum dicere esse aliquid. opinatio ei est non est quoniam est sed quoniam non est. **I**stud est septimum capitulum in quo per determinat de multiplicatione. et de ratione. et equipollentia enunciationum

Secundus

plurium. Et continuat ad precedentia. qz in pcedentibus caplis determinatū est de multiplicatōe pna z equipollētia enūciationū vnaz. g vult determinare de pna z eqpollentia enūciationū plurium. Et diuidit istud caplin i tres ptes pncipales. qz pzo diffinit affirmatōez z negatio nē plures. Scdo docet multiplicare enūciati ones plures. Tercō ostendit pna z excellen tia enūciationū plurium. scda ibi. Si pzo diale tica. tertia ibi. qm pzo hec qdem. Pna in duo. qz pzo facit qd dicitū ē. Scdo remouet vnū dubiū. ibi. Dico aut. Pzo dicit sic. qncumqz cōtingit vnū de plurib vel plura de vno. l etia plura de pluribus affirmare vel negare. ita tñ q ex illis plurib nō fit vnū. tal affirmacō vel negatio nō est vna. z sbaudif. i. plures. Ex isto igit textu phi trahit hec diffinicō enūciatōis Enūciatio plures est affirmacō in q vnū affir mat de plurib vel plura de vno. ex qbus non fit vnū. Tercū mēbruz plura de pluribus nō ponit in textu sed facile trahit hoc ex duobus membris prioribus.

Tunc ibi. Bico autem vnum. Dic phs vides remouere duo dubia. scdm tāgit ibi. vt est hō fortasse. Prīmū dubiū est. ex q prius dicitū est. q qncumqz plura pdican tur de vno vel vnū de pluribus. vel sp etiā pla de pluribus. tñc affirmacō vel negatio nō erit vna sed plures. g dubiuz est vtrū quādocūqz pdicat vnū de vno tunc affirmacō vel negatio fit vna. Hoc g dubiū remouet phs dicens q verū est talē enūciatōez esse vnā si nō fit vnuz nomē impositū pluribus ex qbus nō fit vnū fm eēntiaz. sed supple si plura predicat de vno vel vnū de plurib ex qbus fit vnū. talis affir matio vel negatio nō est mltā sz vna. sicut for tasse est hō z aial z mansuetū z bipes. Ex his em fit vnuz sp fm essentia. sed ex albo z hoie. et ambulāte nō fit vnū fm essentiaz. z iō si ali qs affirmat aliqd vnū de his non erit affirma cio vna. sz vox qdez vna est. affirmatōes autez sunt multe. Etiam si aliqs affirmauerit ista de aliquo vno siliter enūciatio erit plures z non vna.

Tunc ibi. Est homo fortasse. Dic phs remouet scdm dubiū. qz cum sit dicitū q talis affirmatio vel negatio est plures qn vnū pre dicat de pluribus. iō posset aliqs credere q sp affirmatio vel negatio esset plures qn vnū pre dicat de pluribus. vel plura pdicātur de vno. Ad qd respōdet phs in textu q qn vnū pre dicat de pluribus. vel plura de vno. ex qb plu

ri bus sit essentialr vnū. ppter h affirmatio vt negatio nō erit plures. si at vnū predicatur de pluribus ex qbus nō fit vnū essentialr. tñc tal affirmacō vel negatio est plures. sicut si dicat. sortes albus ambulās musicus currit. Et ita phs exēplificat de pluribus ex qbus fit vnū primo z secundo de pluribus ex quibus nō fit vnum.

Tunc ibi. Si ergo dialectica interro gatio. Ita est scda ps principal istius capli i qua ostendit quō multiplicatur enūciationes plures penes affirmatōez z negatōez. Et diuidit in duo. Pzo facit h. Scdo remouet que dā dubia. ibi. et adhuc. Pzo dicit phs si. i. qz dialectica interrogacō petit respōsiōne. que ē ppō cōtradictōis. siue altera ps cōtradictōis. que vel est ozo affirmatiua vel negatiua. ergo ad talē ppōez sic interrogatā que est plures nō potest fieri vna respōsiō. cū sit vna interrogacō cuius extra textū p̄t dari tale exēpluz. si aliqs interrogaret sic. est ne socrates bonus alb mu sicus. z alius respōderet vna respōsiōne. q sic. vel q non. tal m ad e rnderet peccans genes fallaciā que est vna respōsiōne rnderere ad pla i terrogata. si igit vult bñ respōdere negatiue de bet oia negare. sic dicēdo socrates nō est bonus socrates nō est albus. nō est musicus. si pzo affir matine de bet in diuersis ppōnibus illa pdica ta affirmare. Si pzo aliqua pdicata cōuenirēt sbiecto. aliqua nō. debz cōueniētia sbiecto affir mare in ppōnibus. z nō cōueniētia in diuers ppōnibus negare. z h mō ad interrogatōnez plures danf plures rnsiones. z nullū est pecca tū sicut est in prioribus.

Tunc ibi. Adhuc nec vna. In hac pte phs remouet dubia consequentie At diuiditur i duo fm q remouet duo dubia Scda ibi. Similiter. Quo ad primū dicit. Ex quo prius dicitū est q ad ppositiōne interro gatiua que est plures nō est respondendū vna respōsiōne. hoc est vna ppositiōne sz pluribus Posset aliquis dubitare an posset dari vna re spōsiō qn ppositiō plures i omni sensu est ve ra vel falsa in omni sensu. Hoc dubium remo uet philosophus dicens. q non sufficit dare vnam respōsiōnem. etiam si vera sit interro gata ppositiō pro omnibus interrogatis. Quia ex quo interrogatio non est vna respon sio etiam non debet esse vna. De his autez qua liter interrogandum est. z qualiter responden dum sit in dialecticis id est thopicis satis dic tū ē. Et fm albertū intelligit i thopicis. i. elēc.

Handwritten marginal notes in the top left corner, including phrases like 'qz in pcedentibus' and 'determinatū est'.

Emendatio

Dubium

Handwritten marginal notes in the middle left margin.

Dubium

Dubium

Handwritten marginal notes at the bottom left.

Vertical handwritten marginal notes on the right edge of the page.

Periarmenias.

qz 7 sophisticata 7 elenci topica sunt quedaz . et
eis in fallacia fm plures interrogaciones vt
vna dictū est. Extra textū p̄t istud exemplariē
declarari h̄ mō posito q̄ sortes nec sit alb⁹ nec
musicus nec bonus. si ergo tūc querēt aliqs . ē
ne sortes bon⁹ albus musicus. 7 alius respon
deret nō. licz ista r̄sio esset vera. nō tñ esset iuf
ficiēs. qz ex ip̄a nō habet determiante sensus ora
tōis. qz nescit an ip̄e velit negare oia interroga
ta. vel quedā. 7 ergo peccat iuxta predictā fal
laciā q̄est respōdere vna respōsione ad plura i
terrogata. Et ḡ remediū datū vt respōdeatur
pluribus respōsionib⁹ ad interrogatōes q̄ est
Similiter autē manifestū plures
In hac pte p̄hs remouet scdm dubiū. qz cum
dictū sit q̄ dialectica interrogatio d̄z esse talis
q̄ sp̄ possit respōderi vtraqz ps scz affirmatiua
vel negatiua. Possit ḡ aliqs querē vtz q̄ qd ē
sit interrogatio dialectica. Ad qd respōdet. p̄
in textu dicēs q̄ manifestū est q̄ nec hoc ip̄m
qd qd est sit interrogatio dialectica. sicut si q̄s
interrogat qd est aīal. Causa ar̄ s̄bdif. qz opz
ex data interrogatōe eligere vtraqz ptem inter
rogatōis. i. oz eligere diū inctiue hāc vel illā p
tē. qz oportet interrogare an h̄ aīal sit homo. l̄
nō sit homo. Un̄ manifestū est si q̄rat quid est
aīal. q̄ inptinēs est r̄sio si respōdeat sic vl̄ nō
qz si prinēter debeat r̄deri oz vt respōdeatur
diffinico aīalis. Et ergo p̄ ne. vel vtz. 7 p̄ silia
his sūt interrogatōes dialectice. Et ergo q̄o
qd est vocat vna de q̄stionib⁹ v̄ sc̄bilib⁹ cuz
q̄rat de medio tmōstratōis.

Tunc ibi. Quoniam v̄o hec quidem
Ista est tertia ps p̄cipalis capli in qua p̄hs
ostendit cōsequētias enūciatōnū plurū. Et
diuidit in duas ptes. qz p̄rio oñdit vñū mo
dū cōsequētiaz. Et sc̄do ostendit aliū. ibi. ve
rū autē est. P̄ria in duo. qz p̄rimo mouet vnā
q̄stionē 7 arguit ad ptes q̄onis. Sc̄do soluit
eā. ibi. quēadmodū dicēduz est. P̄ria iterū di
uidit in duo. qz p̄rimo mouet q̄stionē 7 argu
it ad ptes vtraqz q̄onis. Sc̄do regredit ad p
tē negatiuā q̄stiois ibi. si em̄. Quo ad p̄mū
p̄hs mouet q̄stionē implicite. vtraqz ad antece
dens diuisūz sequat cōsequens cōiunctūz. Et
arguit ad ptes hinc inde. Et p̄rio arguit ad p
tem affirmatiuā sic. qz ista cōsequētia est bo
na. homo est animal. 7 homo ē bipes. q̄hō est
animal bipes. Sili mō ista est bona cōsequen
tia. sortes est hō 7 sortes est alb⁹. igitur sortes
est homo albus. ibi arguit ex antecēdēte diui
so ad consequēs cōiunctū. Sc̄do arguit
ad partem negatiuā. videlicet q̄ non valet cō

sequētia a diuisis ad cōiunctā. qz hic sortes ē
citharedus. 7 sortes ē bonus. ergo est bon⁹ a/
tharedus. infert ex antecēdēte diuiso p̄ns cōi
unctū. 7 tñ non seq̄tur. Q̄ autē nō valeat. ex
tra textū sic ostendit. qz in casu possibili antece
dens potest esse vtz sine cōsequēte. vt si ponat
calus q̄ sortes sit citharista malus. 7 ponat ca
lus q̄ sit bonus musicus. tūc antecēdēs est ve
rū 7 tamē consequēs est falsūz. istud videlicet
ergo sortes est bonus citharedus.

Tunc ibi. Si enim quoniā alterutqz.
In ista pte p̄hs reincipit arguere ad ptes nega
tiuā q̄stionis p̄posite. Et diuidit in duo fm q̄
arguit dnab⁹ rōnibus. Sc̄da ibi. Amplius.
P̄rio dicit. q̄ ml̄ra incōuenientia sequuntur
si dicit vtrūqz. i. cōsequens cōiunctū. q̄n alter
dicit. i. antecēdēs diuisūz. i. si cōcedatur q̄ vni
uersalit̄ antecēdēs diuisūz p̄t inferre cōsequēs
P̄rio em̄ seq̄tur q̄ erit nugatio in cōsequente.
quia de homine vtz est dicere q̄ sit hō 7 albus
diuisim. 7 rursus vtz est dicere homines 7 al
bum. ergo seq̄tur q̄ homo erit homo albus. et
hō albus. Un̄ p̄hūs snialiter in textu vult q̄
multa sequerētur incōuenientia. 7 tangit duo
P̄rimū est nugatio. Sc̄duz est p̄cessus i in
finitū. P̄rimū p̄bat. qz de quocūqz hoīe qui ē
albus vtz est dicere p̄ se q̄ sit homo. 7 q̄ sit al
bus. Si ergo sp̄ valeret cōsequētia sequeret
bene sortes est homo albus. 7 est hō 7 albus. er
go sortes est hō albus. 7 hō albus. 7 ibi cōmī
titur nugatio 7 sic nō potest argui a toto cōiun
cto 7 p̄abus ei⁹ ad totū cōiunctū ex ip̄s. Q̄
autē cōmittit ibi nugatio p̄tz. qz homo est de
intellectu huius cōiuncti homo albus. Sc̄cū
do sequeret p̄cessus in infinitū. dicēdo sortes
est homo albus. hō albus 7 est hō 7 albus. er
go sortes est hō albus. homo alb⁹. homo alb⁹
et sic in infinitū. Similiter nō valet cōsequē
tia a toto cōiuncto ex pluribus accidētibus et
partibus diuisis ad totū cōiunctū ex eis. vt
est homo ambulās albus musicus 7 est ambu
lās 7 est albus 7 musicus. ergo est ambulans
ambulans. albus albus. 7 musicus h̄musicus.
qz incidit nugatio.

Tunc ibi. Amplius si socrates.
Hic philosophus ponit secundam rationem.
per quam ostendit eadem eadem inconuenien
tia sequi in substantialibus. dicens si socrates
est homo 7 est bipes. tunc socrates est homo
bipes. hoc autem inconueniens est. quia cum
dico homo dico bipes. quia omnis homo est
bipes. ergo nugatorie repetitur bipes. Et est
simili modo si fiat argumentū a cōiuncto ex

pluribus. et partibus diuisis ut socrates est ho. bipes. et est homo et bipes. g est homo bipes. et homo bipes. et sic infinitum. Manifestum est qd plurima contingunt inconuenientia si qs ponat coplationes. i. copositas predicaciones de his que diuisim toti coposito conueniunt.

Tunc ibi. Quomodo igitur In ista pte. p. soluit difficultate pus mota. Et diuidit in duo fm qd soluendo ponit duas distinctoes. scda ibi Amplius. Quo ad primu phs vult soluere ista qoez p distinctoes eo qd vltim e quo in qbusda terminis valet et qbusda no. vult igitur dicere qd quedam sunt pdicata que pdicantur fm accis de eode subiecto. vel de seinuic. cm? exepuluz est vt ho est albus musicus. q accidetia pdicant de vno subiecto. sz no faciunt vnu. qz ambo accidunt hoi. nec seqtur hoc est musicu. ergo est albu. vel e. crut ergo solui vnu p accidens. Et sili mo nec citharedus et bonus simplr sunt vnu. et ergo in talibus no valet pna a diuisis ad conuincta. Alia ho sunt pdicata eentialia sicut aial et bipes respectu homini s. vel indiuiduoz hois. et in talib? pdicatis valet pna a diuisis ad conuincta. vt socrates est aial et est bipes. ergo est aial bipes.

Tunc ibi. Amplius nec quecumqz Dic. p. specificat istud vltimu dices. qz posset aliqs dubitare qd sp valeret cosequencia a diuisis ad conuincta in essentialib?. Dicit. p. qd duplicia sunt predicata eentialia. qdaz sunt q sic se hnt qd vnu includit in alio sicut posterius i priori. Queda ho sic se habet qd vnu no includit in altero tamqz posterius in poru. Ex? pri mi vt ho aial. vel ho bipes cuz em dico homo dico aial. Et cu dico ho dico bipes. Et in talibus no valet pna impediende negatoe. Ex? se cudi. vt aial bipes vel aial ho. Et i talibus. qz magis coe preponit qd no includit minus comune valet cosequencia.

Tunc ibi. Veru autem. Pic. p. pbat scdm modu multiplicadi ppoes plures. Et diuiditur in tres ptes. qz in pria pte ondit qd ex antecedente conuincto seqtur pns diuisus. In scda pte ondit qd ex antecedente conuincto seqtur pns diuisus et qn non. In tercia pte concludit. scda ibi no est sp. tercia ibi. Quae qtienscngz. Quo ad primu notaduz est. qz pus ostensuz e qd aliqui ex antecedente diuiso inferit pns conuinctu. et alii qn non. et qn et qn no dictu est. ita qd ille e vn? modus multiplicadi ppoes plures. siue vnus modus pns et eqpollerie. ppounz plunm. sic qd ad ppoes plures diuisaz seqtur eade ppoe conuincta. Et g hic vult ponere aliud modu eqpol

lendi et cosequendi. ppounz plunm. et est iste qd positio plures conuincta aliqui inferit ppoes plures diuisaz. Et istud. p. declarat exepulariter arguendo sic sortes est albus. pna ista est bona et antecedens est conuinctu. et conis diuisus. g ali qn pr inferri ex antecedente diuiso. conis conuinctu Dicit autem antecedens esse conuinctuz qn ponit aliqua ppoe categorica affirmatiua hns plura pdicata sine copula sz tuc dicitur negatiua conis diuisus qn ex illa categorica inferit vna hypothetica copulatiua eiusde subiecti cu eisde pdicatis. sibi gra cuz dicit socrates est ho albus. ista est vna categorica. hns duo pdicata et vnu subiectu. sz cu dicit g socrates e ho. et socrates e albus. ista est vna hypothetica copulatiua hns duas categoricas q habent ide subiectuz et eadem pdicata diuisaz q habuit cathego. pinctuz Tunc ibi. No semp autem. In hac pte ondit qd ex antecedente conuincto seqtur pns diuisum et qn no. Et diuidit in duas ptes. qz primo facit hoc. Secdo corrigit dicta sua. ibi. qn ho. Prio. p. vult dicere qd no sp est ita qd ex antecedente conuincto in bona cona inferit cona diuisum. ostendens caz quare no seqtur dicens qn cuz est oppositu in adiecto in antecedente conuincto ita qd vnu pdicatu includit pdictoriu alterius. tuc ex antecedente conuincto non seqtur pns diuisus. Et h declarat. qz hoies mortuu no contingit dicere homine i p in conte diuiso. Un. p. vult in summa qncong antecedens conuinctu est ex pluribus pdicatis. in qbus est oppo in adiecto. ita qd in vno pdicato includit contradictoriu alterius. tuc ex antecedente conuincto no inferitur cosequens diuisus. Ex? est ponat istud conuinctu. sortes est ho mortuus. ibi sunt duo pdicata scz ho et mortu. et in vno includit contradictoriu alteri. sicut i isto pdicato mortuus includit contradictoriuz illius qd est ho. qz in eo includit nonho. qz omne mortuu est nonho. et g i hac pdicatioe est oppo in adiecto. qz adiectu. i. pdicatu repugnat subiecto. et sic no valet ista pna. sortes e ho mortu. g est ho quia oppositum consequentis potest stare cuz antecedente. Ista enim est oppositu consequentis. sortes est nonhomo. et stat cum ista. sortes est homo mortuus. Quando autem non est oppositio in adiecto in antecedente conuincto tuc ex antecedente conuincto inferit cosequens diuisum. et h postea patebit.

Tunc ibi. Quando autem inest. In hac parte philosophus corrigit dictuz suum ex quo prius duo dixit. Primum fuit. quodocuz em est oppositio in adiecto siue contradictio in pdicato tuc no sp ex conuincto seqt

Duplicia sunt pdicata

In ista pte...

Secundum quod...

Handwritten marginal note in the top right corner.

Handwritten marginal note on the right side.

Vertical handwritten text in the right margin, partially cut off.

diuisus. s; qñ nō est cōtradictio ī predicatis. tñc seq̄tur et illud fuit sc̄dm dictū. **Et** ergo cor- rige illud sc̄dm dictū di. q; qñ nō est p̄dictio in p̄dicatis adhuc nō sp̄ seq̄tur ex cōiuncto di- uisus. **Et** h; declarat exēplar iter. arguēdo tñ sic homerus ē aliqd̄ vt poeta. i. ī opiniōe. igit̄ ho- merus est. nō v; p̄na. **Quo** rōez assignat. q; cē vt poeta sine esse ī opiniōe. p̄nat̄ fm̄ acc̄ns de homero cū nō insit ei fm̄ se. i. p̄dicat̄ vt cōdicō diminuēs id cui adiūgit̄. ergo nō v; talis con- sequētia. **Et** si dicat̄ in exemplo p̄acto fm̄ for- mā textus nō arguit̄ a cōiuncto ad diuisus. q; p̄ns est vna simplex. p̄pō cathēgorica. iā iuxta p̄dicta dēt̄ esse hypothetica copulatia. **Dom** q; hic vtiq; arguit̄ a cōiuncto ad diuisa. q; licz nō inferat̄ hic totū diuisus. tñ vna ps diuisi. et h; sufficit. q; si vna ps diuisi nō p̄t̄ inferri se- quit̄ bñ q; nec totū diuisus p̄ regulā. **Quicqd̄** nō p̄t̄ inferre vna p̄ez copulatiue h; non p̄t̄ in- ferre totā copulatiua. si tñ placet p̄t̄ exp̄sse p̄ns poni. h; mō homerus viuit vt poeta. g; viuit et est poeta. et tñc cessat̄ ois cauillatio.

Tunc ibi. **Quare** in quantificacōe hic. p. cōcludit dices. q; in his p̄dicatis in q; bus nō inest cōtrarietas. et q; predicat̄ fm̄ se. et nō fm̄ acc̄ns. et q; non sunt entia opinabilia in his simplr̄ vez est dicē q; ex cōiuncto infer̄ diuisus. **Et** q; possit aliq; dicē quō d; p̄gnos- ci an cōtradictio sit in p̄dicat̄. **Rñt.** p. q; illud apparet si accipiāt̄ diffiniciōnes p̄ noibus. i. si accipiāt̄ diffiniciō cuiuslibet p̄dicati. tñc em̄ vi- debit̄ vez d̄iant vel nō. q; diffiniciō oñdit̄ qd̄ res est. g; cognitis diffiniciōibus p̄dicatoz p̄g- noscat̄ an sit cōtradictio in p̄dicatis vel nō. **Et** q; possit iter aliq; dicere quare nō seq̄tur. hō est in opiniōe ergo hō est. ergo p̄hs dic q; opi- nio nō est ei? qd̄ est s; qd̄ nō est. **Et** ita trahit̄ ex isto passu autoritas q; opinio non est entis sed non entis.

Querit̄. vtrū a diuisis ad coniuicta et contra sit equiualens cōsequētia. **Et** videt̄ p̄rio q; non. q; nō seq̄tur. sortes ē ho- mo vel asinus. ergo sortes est hō asinus. q; an- tecedēs est vez et p̄ns fallus. **Sed** nō seq̄tur hō est aial et equus ē aial. ergo hō equus ē aial. **Tercō** nō seq̄tur. sortes ē hō et est rōnalis ergo est hō rational. **Quarto** nō seq̄tur. iste canis ē pater. et tūus. ergo est pater tu. **Quinto** videt̄ sequi in acc̄ntalibus. q; istud ē bonū argumen- tū. sortes ē homo et est alb. ergo est hō albus. **Sexto** argumētus v; in p̄dicatis q; cōueniūt̄ subiecto oino p̄ acc̄ns. q; ista est bona p̄na. lac

est albū et dulce. ergo ē albū dulce. p̄batur q; oppositū p̄ntis repugnat̄ antecedenti. **Septio** bene seq̄tur sortes ē hō mortuus. ergo ē hō. et tñ ibi est oppositio in adiecto. p̄bat. q; dic̄ por ph̄rius. sortes semper est homo et rōnalis si ue sit siue nō.

In oppositū est p̄hs in tex. et ponit̄ iste discursus maior. **Uere** in p̄pōe cō- iungibilia se hñt vt actus et potētia. hec tñ recto generatōis ordine illi p̄- uia. **Ad**moz. **Uere** diuisibilia sunt en- tia actualia esse in rez natura hñtia. **Conclusio** Ergo bene dicit p̄hs q; quōlibet cōiunctus nequit diuidi. nec p̄ mutua enunciadi p̄naz cōiungi. vt puta qñ alterz cōiunctoz distrahit̄ v; diminuit. et vni diuisoz p̄ accidens vel nugatorie concurr̄t.

Maioz patz. q; v; vmbilia dicūt̄ q; p̄ueniūt̄ in forma totū enūciatōis. **In** forma p̄o totū est vno p̄ncipioz p̄ modū actus et potētie sic patet. viij. metha. p̄cedit̄ at̄ fm̄ viā generatōis et in eodē ipa potētia actū. inq̄tuz ipsa h; ra- tionē determinabil. et actus rōez determinatis v; simplr̄ et fm̄ nature ordinē est. **Sed** a p̄- positio patz. q; vere diuisibilia sunt diuisis p̄di- cabilia. s; actus est q; sepat et distinguit. ergo ex- bent esse entia actualia diuisa. etiā ens potētia le v; imp̄fectū nō est fm̄ se intelligibile. nō ens autē nō intelligit̄ nisi priuatiue. **Si** dicas. i. in- tellectus intelligit̄ diffiniciōē inter chimera et hircoceruū. **Solu** intelligit̄ ea vt entia ficta et ficta diffiniciōe abinuicē distincta. **Cōclusio** seq̄tur ex p̄missis et patuit̄ i tex. vñ a p̄e cōiun- ctis et p̄e diuisis v; p̄na. ergo nō valet in quō- libet cōiunctis tal p̄na. **Et** tagit̄ cōclusio ea in q; bus nō valet. **P̄rio** qñ est cōiunctio determi- nabilis cum determinatōe distrahente. vel di- minuēte. et ergo non seq̄tur. homerus viuit vt poeta. ergo viuit vel est hō mortuus. ergo ē hō quia ibi adiectum destruit omnino id cui ad- iungitur. **Etiā** non valet quādo hec diuisa cōcurrunt p̄ accidens. id est sunt talia que non respiciunt subiectum quodam ordine prioris et posterioris sicut coloratum et album. quare non sequitur. sortes est magnus et clericus. er- go est magnus clericus. **Et** similiter est mona- chus et albus. ergo est albus monachus. et per hoc vadit̄ q̄rtū argumētus. p̄mittit̄ ei fallacia accidētis. **Etiā** qñ p̄dicata p̄iungunt̄ nugatorie

209
muy
p̄hs q; nō
v; vmbilia
distrahente
conclusio
p̄e p̄na

est hō albus. & eius negatiua est vera. puta in eius cōtradictoria p̄ comūnez regulā. De quo libet affirmatio vel negatio de nullo s̄o simul. cōtradictoria at̄ sua s̄m aduersariū veritatis ē ista. h̄ lignū est hō nō albus. Ex istis igit̄ habetur cōclusio q̄ op̄ p̄ in illis de inesse nec sumenda est penes negatōnez positā ad nomē. nec ad rē predicatā s̄ ad verbū. Et illo tanq̄ vero cōcesso dicit. p. q̄ si eodē mō sumit etiā cōtradictio in modalibus tūc iste erūt oppositē. possibile est ambulare. possibile est nō ambulare. et nō iste. possibile est ambulare. nō possibile est ambulare.

Videtur aut̄. Hic. p. arguit ad p̄tē oppositā. et diuidit in tres p̄tes. P̄rio p̄bat cōsequētā. S̄cdo assignat rōez p̄p̄is p̄sequētē. Tercio p̄bat falsitatē cōsequētis. s̄cda ibi. Rō aut̄ est. tertia ibi. Et vero. Duo ad p̄m̄ intendit p̄bare q̄ cōtradictō in p̄p̄ibus modalibus nō sumit penes negatōnez positā ad verbū. qz si sic tūc sequeret̄ q̄ cōtradictoria possint simul verificari de eodē. cōsequēs est falsūz & patz ei⁹ falsitas. iij. methaphi. Cōsequētia p̄batur. quia de eodē vez est dicere possibile est esse. possibile est non esse. quia de eodē vez est dicere. possibile est ip̄m ambulare. & possibile est ip̄m non ambulare. & similr contingit in alijs. Nō autē hoc sic fit p̄bat p̄s. quia illud de quo verū est dicere possibile est esse. hoc nō est semp̄ actū. & possibile est ip̄m nō esse. Et hoc maxime cōtingit in futuris cōtingentibus ad verūlibet quia de omni futuro contingenti ad verūlibet dū non est actu verū est dicere. possibile est ip̄sum esse & nō esse.

Tunc ibi Contingit em̄ Hec ē tertia pars principalis capli in qua. p. determinat veritatē questionis p̄positē. ostendēs quō oppositō sit sumēda in p̄p̄ositionibus modalibus. Et diuiditur i duo. P̄rio facit hoc de verbo affirmato. S̄cdo de verbo negato. s̄cda ibi. Eius s̄o. P̄ria in duo. p̄rio facit hoc. s̄cdo soluit rationē que fuit ad oppositū. siue probat intentionē. ex qua probatōe elicitur solutio rōnis. que fuit in cōtrariū. S̄cda ibi. Fint em̄. Duo ad p̄m̄ dicit q̄ oportz vnū de duobus eligere. scz q̄ vel cōtradictoria verificētur simul de eodē. aut q̄ affirmacō & negatio in modalibus p̄ negationē positāz ad verbū nō opponūtur cōtradictorie. i. q̄ cōtradictio i modalibus nō sit sumēda penes negatōnez positā ad verbū. Ex quo igit̄ inter duo vident̄ impossibilia et inconueniētia. id qd̄ est minus inconueniēs eli-

gendū est. ideo inter p̄tes diffinitive que dicit aut cōtradictoria verificētur de eodē aut cōtradictio nō erit sumēda s̄m negatōnez positāz ad verbū eligendū est alterū qd̄ est minus inconueniēs. scz q̄ cōtradictio nō est sumēda in modalibus s̄m negatōnez positā ad verbū. & nō q̄ duo cōtradictoria simul verificētur de eodē. Concludendū est igit̄ pro indubitato q̄ cōtradictio sumēda est p̄ negatōnez positā ad modū & non ad verbū. Ex isto textu trahit̄ auferitas q̄ inter duo inconueniētia vel verius que ambo videtur inconueniētia. eligendū est illud quod videt̄ minus impossibile. siue minus inconueniēs. Et sicut iam dictū est de possibile. sic eadē racō est in eo quod est contingens. ita scz q̄ iste opponūtur cōtradictorie. contingens est esse. nō contingēs est esse. & nō iste contingens est esse. & contingēs est non esse. Et eodē modo dicendū est de impossibile & necessario quo ad cōtradictōez. qz in talibus nulla est d̄na quo ad cōtradictōez.

Tunc ibi. Fiunt ei in illis quēadmodum Dic p̄s probat q̄ in modalibus cōtradictō sumēda est p̄ negatōnez positā ad modū. dicens. q̄ sicut in p̄p̄ositionibus de simplicia inherētia. esse & nō esse & similia fiunt app̄p̄es h̄ ē p̄dicata formalia siue p̄p̄ositiones. & sicut res s̄biectōp̄ositionis sunt s̄biectū & p̄dicatū materiale s̄biectū vt homo. p̄dicatū vt albus. sic etiā hoc loco in modalibus fiunt s̄biecta enūciationis modalis dicta/esse vel nō esse significātia. contingere s̄o & posse. i. contingēs & possibile. & ip̄ necessariū & impossibile fiunt app̄p̄ositiones de terminātes dicti p̄p̄ositionē. propter quod eodē modo sunt p̄dicata quo ante dictū est. et quēadmodū i illis de inesse s̄m inesse vel nō inesse cōtingit esse veritatē vel falsitatē. ita in istis contingit esse veritatē vel falsitatē s̄m modi affirmatōez vel negatōez. Conclusio igitur totius textus est q̄ in modalibus sumēda est cōtradictio penes negationē positā ad modū sicut in illis de inesse penes affirmatōnez vel negatōnez ipsius copule. Quia sicut se habet verbū in illis de inesse. ita modus i modalibus quia esse vel non esse in modalibus s̄biectur et modus p̄dicatur.

Tunc ibi. Eius vero Dic p̄s ostendit quō sumēda est cōtradictio in modalibus q̄ fiunt de verbo negato. Et p̄rio in his que sunt de possibili & cōtingenti. S̄cdo exemplificat etiāz qualiter sumēda sit in his que sunt necessario & impossibile tam de s̄o affirmato

q̄s negato sc̄da ibi. **S**ilr autē z eius. Quo ad
 p̄mū dicit implicite q̄ p̄tradictio in p̄posico
 nibus modalibus de possibili z p̄tingenti que
 sunt de verbo negato. sumitur etiā p̄ negatioez
 p̄positam modo sicut in his que sunt de verbo
 affirmato. Et hui⁹ ponit exemplū dicens q̄ il
 lius que dicit possibile est non esse negatio est.
 non possibile est non esse. **A**lie vero due que
 sunt possibile esse possibile est non esse ponēdo
 negationē int̄ p̄tes dicti. z nō an̄ modū nō sūt
 p̄dicētes sibi inuicē. q̄ p̄bat. p. qz p̄tradictorie
 p̄pōes sunt oīo in hō z falso incōpossibiles.
 sed p̄dicte p̄pōes sunt simul vere z videbūtur
 sequi se inuicē. **I**dē enī simul z semel possibile
 est esse. z possibile ē non esse. sed possibile est esse
 z nō possibile est esse. nunq̄ sunt nec possunt si
 mul esse vere. sunt ergo iste opposite contradic
 torie que sumūtur fm̄ mōi affirmationē z ne
 gationē. **E**t similiter possibile est non eē z non
 possibile est non eē nunq̄ sunt simul vere z er
 go etiā sunt opposite fm̄ contradictionē quia
 sumūtur fm̄ affirmacōez z negationē modi
Tunc ibi. **S**imilit̄ at. **D**icōndit p̄ exem
 pla quō sumēda est oppositio in illis de nēcio
 z impossibili. **E**t diuidit qz p̄mo facit hoc. se
 cūdo concludit intentū. sc̄da ibi. **E**t vlt̄er. p̄
 dicit q̄ in p̄positionib⁹ modalib⁹ que sunt de
 necessario z impossibili. siue sint de verbo affir
 mato siue negato. cōtradictio sumitur eodē mō
 sicut in p̄ioribus sc̄z per negacōez positam ad
 modū. cui⁹ exemplū est. vt eius que d̄t necessa
 riū est esse. cōtradictoria est nō ea que dicit ne
 cessariū est non esse. sed ea q̄ dicit nō necessariū
 est esse. **E**ius hō q̄ dicit necessariū est non esse q̄
 est de dicto negato opposita p̄tradictorie est ea
 q̄ dicit nō necessariū ē nō eē. **S**ilr ei⁹ q̄ d̄t im
 possibile ē eē nō ē illa p̄dictoria q̄ d̄t impossibi
 le ē nō eē. sc̄z ea q̄ negat modū z d̄t nō impossibi
 le ē eē. **E**t silr ei⁹ q̄ d̄t impossibile ē nō eē illa est
 p̄dictoria q̄ d̄t cū mō negato nō impossibile ē nō
 eē. **E**xtra textū p̄siderādū ē. q. p. nō declarat
 d̄m̄ suū in his q̄ sunt de p̄tingenti. qz cōtingēs
 p̄uertit cū possibili. **S**z declarat in his q̄ sunt
 de possibili. z postea in his q̄ sunt de necessario
 z impossibili sp̄calit̄. qz nō ē eadē rō q̄re p̄dic
 tio sumēda ē p̄ negacōez ponēda ad modū i his
 que sunt de possibili ex vna. z de necessario z im
 possibili p̄tib⁹ ex altera. **Q**uia si in illis de pos
 sibili sumēt̄ p̄dictio p̄tes negacōez positā int̄
 p̄tes dicti z nō ad modū. tūc due p̄pōes p̄di
 ctorie eēnt silr vere. sc̄z h̄ incōueniēs nō ē in illis
 de necessario z impossibili. qz ille positā negacō
 ne int̄ p̄tes dicti efficiūt̄ p̄trarie. sc̄z p̄trarie p̄po

sicōes sūt in hō incōpossibiles in oī materia. q̄
 p̄bat etiā in p̄pōib⁹ de necessario z impossibili.
 volens q̄ licet p̄pōes de necessario z impossibi
 li sint incōpossibiles in hō p̄ negacōez positāz
 int̄ p̄tes dicti. tū hoc nō h̄nt qz sunt p̄radictio
 rie. sc̄z quia sunt p̄trarie.

Tunc ibi. **E**t vniuersaliter. **D**ic. p. con
 cludit circa istud capitulū. dicens q̄ vlt̄ quēad
 modū d̄m̄ ē ōz eē z nō eē ponē in p̄pōib⁹ moda
 libus sicut subiecta ponūt in ill̄ de inē. sed fa
 cientē affirmacōez z negacōz. i. p̄tradictiois op
 positionē ōz opponē siue inferre ad vnū. i. tan
 tūmō ad vnū modū z nō ad eē vlt̄ nō esse. z sic
 oportet putare. i. reputare illas dictiones siue
 affirmacōes z negacōes p̄dictorie oppositas q̄
 sunt cū mōi affirmacōe z negacōne. vt h̄bi gr̄a.
 possibile nō possibile. p̄tingēs nō p̄tingēs. im
 possibile. nō impossibile. necessariū. nō necessariū
 verū. z nō verū. falsum. nō falsum. q̄uis ei nō
 simpl̄t̄ sunt modi. tū sunt modi quidā.

Tert⁹ q̄ sequitur debet p̄cedere declaracōez il
 lam ordine debito.

His vō determinatis p̄spiciendū
 est quēadmodū sese habeāt nega
 cōes z affirmacōes ad se inuicem. hec
 sc̄z q̄ sunt de possibili eē z nō possibili
 eē. z de p̄tingere z nō p̄tingere. z de i
 possibili z necessario. h̄nt enī aliq̄s du
 bitacōes. nā si eaz que cōplectūtur il
 le sibi inuicē opposite sunt p̄tradictio
 nes quecūq̄ sc̄dm̄ eē vel nō eē dispo
 nūtur. vt eius q̄ ē eē hoīez. negatio est
 nō eē hoīez. nō aut̄ ea q̄ ē eē nō hoīez.
 z eius q̄ ē eē albū hoīez. negatio est ea
 que ē nō eē albū hoīez. sc̄z nō ea q̄ ē eē
 nō albū hoīez. si ei⁹ de oib⁹ a dictio aut
 negatio vera ē. cū lignū falsum sit dicē
 eē albū hoīez. erit ver⁹ de eo dicē eē nō
 albū hoīez. **Q**si h̄ mō. z in quātsicun
 que ē nō addit̄. idē faciat qd̄ p̄ eē d̄t. vt
 eius q̄ ē ambulat hō. negacō ē non ea
 q̄ ē ābulat nō hō. sc̄z ea q̄ ē nō ābulat hō
 nūc ei⁹ differt dicere hoīez ābulare. z
 hoīez ābulatē eē. q̄re si hoc mō i oib⁹
 z ei⁹ que ē possibile eē negatio ē possi
 bile nō eē nō ea q̄ ē nō possibile eē. vi
 detur at̄ idē possibile eē z nō esse. om̄e
 enī qd̄ ē possibile diuidi vlt̄ ābulare

Secundus

z nō ambulare z nō diuidi possibile ē
Rō at ē qm omē qd sit possibile ē nō
semp in actu ē. qre inerit etiā negatio.
pt ergo z nō ābulare qd est ābulabile.
z nō videri qd est visibile. at vō ipossi
bile ē de eodē oppositas veras eē di
ctiōes. n̄ igit ē ista negacō ptingit ei
vnū ex his. aut idē ipm dicē z negare
simul de eodē. aut nō scdm eē vl nō eē
q̄ opponūtur fieri affirmacōes vl ne
gacōes. Si ergo illud ipossible est. h̄
erit magis eligēdū. ē ergo negacō ei?
q̄ ē possibile eē. ea q̄ ē nō possibile esse.
eadē qz rō ē z in eo qd ē ptingēs esse.
z enī ei? negacō ē nō ptingēs eē. z in
alijs qz silī mō vt i necessario z ipossi
bili. sūt enī in ill' queadmodū eē z nō
eē apposicōes. subiecte vō res b̄ q̄dem
albū illd vō h̄o. eodēz qz mō b̄ loco eē
subiectū sit. ptingē vō z posse apposi
cōes determinātes queadmodū in ill'
eē z nō eē veritate. Silr at z b̄ i eo qd
ē possibile eē z nō possibile. ei? vō q̄ ē
possibile nō eē. negacō ē nō possibile
nō eē. nō enī p̄dictiōes sibijnuicē sūt
h̄uiscemōi possibile eē z possibile ē
nō eē. qre z seq̄ sc̄nuicē videbūt. idē ei
possibile ē eē z nō eē. Sz possibile eē
z nō possibile eē nunq̄ sil' sunt. oppo
nūtur ei. At vō possibile ē nō eē z nō
possibile nō eē nūq̄ sil' sunt. silr at z e?
q̄ ē necessariū eē nō ea q̄ ē necessariū n̄
eē. sed nō necessariū eē. ei? vō q̄ ē neces
sariū nō eē. ea que ē nō necessariū non
eē. z eius q̄ est impossibile eē nō ea q̄ ē
impossible nō eē. sz nō impossible eē
eius vō q̄ ē impossible nō eē. ea que ē
nō impossible nō eē. z vl' iter quead
modū dictū ē. eē q̄tez z nō oportz po
nere queadmodū subiecta. negacōem
vō z affirmatiōez hoc facientem ad
vnū id est tm̄ modo ad modū appone
re. z has putare oportz eē oppositas
dictiōes z negacōes. possibile. n̄ poi

sibile. contingens. non cōtingens. im
possibile. non impossibile. necessariū.
nō necessariū. vrū. non vrū.

Circa p̄dicta mouet questio. vtruz
quattuor sunt modi speciales enūcia
tionē modales specificē ab illa de sim
plici inherētia distinguētes.

Et videt p̄mo q nō. Quia vrū z falsum sūt
modi etiam facientes modale distinctā ab illa
de inē. ergo sunt plures q̄ quattuor. Antee
dens probat. Quia determinat composicōez
dicti. in illis vero de inesse nulla composicō de
terminatur. **S**ecundo scibile credibile opi
nabile per se z per accūs. faciunt modale speci
aliter dictam. ergo plures sunt modi. Antee
dens p̄z dicendo. hominē esse animal est scibi
le. fortem currere est opinabile z sic de alijs.

Tercio sic. sicut ponitur vnus modus con
tradictoriū impossible. puta possibile. ita de
ret poni vnus modus contradictoriū neces
sario. sed ille non ponitur ab Arist'. ergo erunt
plures modi speciales q̄ quattuor. **Q**uar
to sicut ponuntur duo modi correspondentes
signis vniuersalibus vnus signo affirmatiuo
z alius correspondens signo negatiuo. ita de
rent poni duo modi correspondentes signo p
ticulari vnus affirmatiuo. z alius negatiuo. er
go sunt plures q̄ quattuor nominati. **Q**ui
to. contingens z possibile cōuertūtur. ergo nō
sunt distincti modi. z per consequens nō sunt
quattuor. **S**ecdo videtur q̄ propositio mo
dalis z de inesse non distinguātur specificē. qz
tantū distinguūtur penes modum. sed talis di
stinctio non est specifica. sed modalis. Etiā p
positio modalis z de simplici inherētia ha
bent easdem passiones scilicet oppositiōem
equipollentiā. z ambe sunt catheorice. ergo nō
dicūt distincte. **S**ecdo sic. distinctio speci
fica propositiōnū iuxta superius determinata
est per copulam. sed propositio de simplici inhe
rentia z modalis habent eandē copulam. ergo
non sunt distincte specificē. **M**inor probat
Quia ambe habent pro copula verbum sub
stantiū.

In oppositum est p̄būs in textu. z
ponitur iste discursus. Maior. Veri
tas z falsitas consistūt in composicōe z
diuisione ipius eē z nō eē totius.

Ad inoz. Determinata talis inherētie
essendi et nō essendi mōificatio. ē spēa
lis et distincta enūciandi ratio. **Cō**
clusio. **I**git spēalit dicta ppō moda
lis tantū de necessario cōtingēti possi
bili et impossibili formabil'. ē a ppōe de
simplici inherētia specificē distincta.
sicut oñdūt ei' passiōes oppō et equi
pollentia quarū vtraqz est in his et il
lis varia.

Ita maior ptz ex dictis supius in pncipio p/
mi. **I**bi enī dictū ē q' veritas ē pformitas rei ve
rificabilis ad ipm intellectū consistēs formalr
in cōpōsicōe intellect'. ex quo veritas obiecta/
lis ipius entis verificabilis est indiuisio ipi'
esse et qd est. seu pura pformitas hūitis et hūiti
sine pmixtione alicui' alieni. quā indiuisiōez
significat nota cōpōsicōis quā ponit intellect'
cōponēs intēcōes intellectuales extremoz. sic
pformiū et tal' ē veritas signi p'ns veritatē ob
iectalē rei p'supponens intellectū cōponentē et
diuidētē q' ea subiectet. **A**d inoz probat. qz
enūciatō est cōpōsicō affirmatiua vel negatiua.
esse et entis. sed determinata vel specificā mo
dificatio talis cōpōsicōis seu inherētie entis et
esse. trāsfert cōpōsicōez extra p'ns tps signifi
cāti p formā cōez enūciādi. et ergo determinat sex
ciali determinatōe. **Cō**clusio ptz ex pmissis. **E**t
dī pmo ppō modalis specialit capta. ppter ve
ram et falsum. **Q**uia licet sunt mōi cōpōis de
terminātes tū qz nō ampliāt eaz fm tps. nec
in specialē modū aliqūe formāt cōpōez. nō fa
ciūt modalē pprie dictā. sed dicūt generalem
mō' illaz de inesse. qz in eo qd res est vel nō est
oracō dī vera vel falsa. sed non dī possibilis ab
eo vel ptingens vt possibilis vel necessaria. s; p
pōi' in eo q' res sic vel nō sic se h; ad suā cām.
et ergo ipa pprie accepta tm formabilis ē de
istis quattuor modis iā dictis. **S**u' rō fm **A**
tertū ē. **Q**uia in cōpōsicōe nō ē nisi eē vel nō eē.
Si at dī p'pōsicō eē hoc ptingit duplr. **Q**uia
vel dī eē pmixtū potētie. aut qd ē in actu per
fecto. si pmo mō sic est eē possibile vel ptingens
que sic dūt. **Q**uia possibile determinat eē fm
se. contingens sō in ordie ad cām nō stantē. vñ
eē nō stans ē possibile. ptingens aut est qd non
habet cām stantē. **S**i autē ē esse fm actū per
fectū tunc est necessariū aut accipit in ipō non
eē qd est ad simplr eē oppositū. et sic ē impossibile
Cōtingēs aut et possibile nō pnt accipi fm
diuisiōe eē et nō eē. qz vtrūqz dī eē pmixtū po
tētie cū nō eē. et nō eē pmixtū cū eē. **Q** autem

modalis sit specificē distincta ab illa de simpli
ci inherētia patz. **Q**uia distinguit ab ea p sua
p'pōnētia quia modus substantialis est enūcia
tōi modalī exns formale pstitutiū ipius. am
plians eandē extra temp' p'ns ipi' cōpōis ad
aliqd tpi extrinsecū. extra substantiā verbalis
cōpōis cōnotatū. et ergo etiā absoluta determi
nacō subiecti vel p'dicati nō facit ppōnē moda
lem istā aut distinctionē modalī et eaz q' sūt
de simplici inherētia indicāt oppō et eqpollen
tia. que in his diuērsificātur vt dcm ē in textu
Alter enī opponūtur modales et alit' de simpli
ci inherētia hoc est p diuērsam positionē nega
cōis. licet eisdē sp'ctib' oppositōis opponūtur
Ad obiecta in oppositū ad primū dcm est.
q' verū et falsum nō faciant modalē pprie dic
tam ab illa de inesse specificē distinctaz. **Q**uia
in ppōibus modalibus debet eē alia rō veritatis
et falsitatis q; in illis de inesse et p'ns alia racō
oppōis et p'ne. sed ppōes de sō et falso p eandē
rōez sunt sē et falsē qua verificātur ille de inesse
et oppō et p'na silt' in eis sumūtur. **A**d h' igit vt
modus faciat ppōem modalē specialr dictam
tres reqrūtur p'dictiōes. **P**rima q' mod' talis
debet determinare cōpōz totā ipi' dicti. et iō mōi
determinātes sōbū grā rei sōbi. cuiusmōi sūt bñ
male. fortiter. velocit' et similia nō faciūt moda
lem. **S**ecūda est. vt determinēt compōez intrin
sece. et p'p' hāc cōdicōez excludūtur isti mōi. sci
tū. creditū. opinatū. qz tales nō determināt cō
pōsicōz intrinsece. sed solū extrinsece. exemplū
est. vt sōz. currit est opinabile ibi demonstratur
q' h'mōi cōpō sōz. currit ē opinabilis nō p ali
qd inherens ipi cōpōsicōi. s; per aliqd inherēs
ipi opināti puta p opinionē q' est vel esse pore
rit in opināte et silt' hōiez eē risibile est scibile nō
p aliqd inherēs illi cōpōni. sed p sciam que est
vl' erit vl' eē poterit in sciente. **S**i sō ex inin
seca hūitudine extremoz cōpō est scibil' tūc ē ne
cessaria si opinabilis tūc est ptingens. et sic nō
distinguntur ab illis mōis q'tuoz. **T**ercia
cōdicō ē. q' tales mōi dnt ampliāre vltra p'ns
tps importatū p copulā et p'p' h' excludūtur
ver' et falsum. et silt' p'p' causas alias supius ta
ctas. **E**t p istud ptz et' solucō ad scdm. **A**d
tertū dcm q' ille modus cōprehēdit sub istis
et circūloqui. enī p nō necē aut possibile nō esse
p'radictorio tū mō illi' de necessario nō ē nōn
impositū. **A**d qrtū dcm ē. q' signis vltib'
et p'ticularib' cuiqz corrūdet mōi aliq' vt p'ns
dcm ē. ver' tūc ē q' nō oib' mōis ē nomē imposi
tū. sic nec oib' signis. s; sic signo vli' affirmatio
et signo vli' negatiuo et p'ticulari affirmatiuo ē
nomē impositū nō aut signo p'ticulari negatio
ce .ij.

*pro e. illa ill' p'p'ns. s'p'nt
p'p'ns. p'p'ns. p'p'ns. p'p'ns.
p'p'ns. p'p'ns. p'p'ns. p'p'ns.
p'p'ns. p'p'ns. p'p'ns. p'p'ns.
p'p'ns. p'p'ns. p'p'ns. p'p'ns.
p'p'ns. p'p'ns. p'p'ns. p'p'ns.*

*de p'p'ns. p'p'ns. p'p'ns. p'p'ns.
p'p'ns. p'p'ns. p'p'ns. p'p'ns.
p'p'ns. p'p'ns. p'p'ns. p'p'ns.
p'p'ns. p'p'ns. p'p'ns. p'p'ns.*

Secundus

sed circulo loquimur ipm per negationē postpositā
 signo particulari dicentes. quidā nō sic tribus mo-
 dis corrūtibz illis tribus signis est nomē ipōsi-
 tum nō autē mō particulari negatiuo. sed circū-
 loquimur ipm p modū particularē cum negatiōe
 postposita dicentes possibile nō. **¶** Ad quātū ē
 ddm. q. possibile et ptingens pueniūt materia
 licet et in substantia pōnis dextermiabilis tamen
 dicit formalr sicut ptaut supus in sufficientia
¶ Ad p̄mū qd cōtra scdm q̄sitū ddm ē. q. mo-
 dus duplex ē. scz accīdēntialis et essentialis veruz
 ē q. p̄mū facit tantū distinctiōez modalem. s̄
 scdm cōntialē. qz est de integritate toti⁹ cui⁹ est
 mod⁹. et hoc mō modus faciēs p̄pōnē moda-
 lem est de essentia p̄pōis modalis. **¶** Ad p̄mū
 mationē ddm q. oppō et eqpollēria sunt bene
 passiones vtriusqz. s̄ non vniuoce sicut in fine
 cōclusionis tactū fuit. Etia licz ambe pueniāt
 in gene subalterno qd ē p̄pō cathēorica. d̄nt
 tñ lub illo genē spē sicut hō et asinus cōueniūt
 in genere qd est aial. sed d̄nt inter se specie.
¶ Ad vltimū dicēdū. q. copula scdm se accepta.
 nō distinguit. sed inq̄tuz vnit extrema. et quia
 in modalī ē modus qui p̄iungit p̄pōm dicti p
 copulā. ergo distinguūt cōntialit et specificē.
¶ Circa textū incidūt dubia. **¶** Prīmū ē.
 Quō diuidit p̄pō modalis. **¶** Sō. qz qdā est
 modal cōposita. et qdā diuisa. Cōposita ē in q̄
 subiectū dicti et p̄dicatū dicti sic potētia et accī-
 dēt in diuisione. in forma toti⁹ cōpōis. Diuisa
 s̄o in q̄ diuiditur rōne oppōis quā h̄nt vt sūt
 distincta p̄ncipia. verbi gra. in hac enūciacōne
 albū ē nigrū est possibile. si possibile attribua-
 tur toti dco fm q. p̄tes ei⁹ simul p̄ponūt tunc ē
 p̄posita. et valet ista. possibile ē hoc dcm q. albū
 ē nigrū. Sed si subiectū dicti accipiat p̄ mate-
 rialī eius seu p̄ re q̄ ē alba. et illi tūc attribuat
 modus cū p̄dicato dicti. tūc est diuisa. qz valz
 istā. albus vel res q̄ est alba. potest ēē nigra. Et
 hoc mō sancē thō. vocat primā modale de di-
 cto. scdm de re dicti. vel sic distinguūt q. in p̄-
 ma accipit subiectū dicti pro formalī et ma te-
 rialī sil. in scdā p̄ materialī tantū. **¶** Alij s̄o
 dicūt hoc mō modale cōpositā distingui a di-
 uisa. Quia in modalī cōposita mod⁹ sp̄ p̄dicat
 ita q. mod⁹ siue p̄ponat siue postponat sp̄ dexte-
 minat totū dcm. vt dicēdo. sorte currē ē possi-
 bile. l. possibile ē sorte currē. **¶** In diuisa vero
 dicūt modū dextermiare copulā toti⁹ modalis.
 et mediā int p̄tes dicti. vt hoiem possibile est
 ambulare. Et fm hūc modū dicēdi oēs moda-
 les. siue subiectū dicti sit termin⁹ substantialis.
 siue accīdēntalis possent distingui p̄nes sensū cō-
 positū et diuisum. eo q. mod⁹ posset poni in p̄c

dicato. l. int p̄tes dicti. **¶** S̄z si isti intelligūt si-
 tū int mediū mōi int p̄tes dicti ēē necessariū de
 necessitate diuise p̄pōis. tē distinctio illa p̄or-
 tans dēuiat a veritate et dicit p̄hi. Quia sic non
 oportet distinguē modales qd ē s̄. p. in elencl
 fundantē i distinctiōe ozois p̄pōite et diuise.
 duos locos sophisticos q. d̄nt fallacia cōpōis
 et diuisiōis. Si s̄o intelligāt int p̄tes mōi ēē
 signū diuise sine. siue ozois b̄n dicit. s̄z i h̄ ab
 eo declinat. qz signū diuisiōis et cōpōis qd. p.
 dōz n̄ p̄sequūt. Docet ei. p. h̄c ēē d̄nāz p̄pō-
 nis modal cōposita et diuise saltem a signo. qm̄
 p̄tes i p̄posita p̄tinue p̄ferūt. i diuisa s̄o dis-
 cōtinue. ita vt int p̄tes dicti fiat qdā int p̄la-
 more. quā antiq̄ significabāt p̄ p̄nciū int p̄tes
 dicti signatū h̄ mō. sorte abulare ē possibile Et
 h̄ mod⁹ videt p̄formis intēriōni d̄nt Alberti
 dicēt p̄ elenchor. q. i modalī accusariū p̄t se-
 pari ab infinito q. ad p̄nūciacōez n̄ at q. ad cō-
 structiōez. qz nullibi inuenit q. accusariū p̄ se
 possit supponē sine infinito. Et isti distinctiōi
 modal cōposita et diuise p̄nes pausam et n̄ pau-
 sā int p̄tes dci ei⁹ p̄sentint alphorabi⁹ et boeci⁹
 Primi q. loquūt de int p̄one mōi int p̄tes dicti
 sic Buridan⁹ et cū seq̄ntes. distinguūt p̄positā
 et diuisā. volūt q. modal cōposita n̄ sit p̄e mo-
 dal. ex q. p̄dicatū toti⁹ enūciacōis dēnotat inē
 dco simplr sine mōificacōne s̄z istd n̄ concludit
 qz ad min⁹ p̄dicatū dci dēnotat inē suo subie-
 cto cū mōificacōe. et h̄ sufficit ad modale disti-
 ctā ab illa de inē verū ē. tñ q. maior ē modifica-
 tio i diuisa q. i cōposita. i ē signū cōposita ex-
 ponit p̄ vnā de inē. h̄ mō albū ēē nigrū ē possi-
 bile. i. h̄ p̄pō albū ē nigrū est possibile.
¶ Scdm dubiū. Quō sumēda ē quāritas i
 modalib⁹. **¶** Sō. quāritas i modalib⁹ p̄t p̄p̄r at
 tēdi. s̄z ex p̄te toti⁹ dicti. ex p̄te subiecti. et ex p̄te
 mōi. Ex p̄te toti⁹ dicti oēs sūt singlares. Quia
 qdlibz dcm ē indiuiduū rōne p̄pōis quā for-
 mat nota seu copula indiuisibil int sua extrēa
 clausa et significata. qz nota p̄pōis int h̄ extrēa
 eadē nūero n̄ p̄t poni int alia. Et i oī modalī
 subiecti sp̄eale dcm. qd nulli alteri ab eo ē cōe-
 ita enī singulare est hoc dcm. omnē hominem
 esse animal sicut h̄ dictū. sorte ēē hoiez. **¶** D̄ aut
 dcm n̄ singulare suppositū. s̄z appellatū. qz s̄bū
 n̄ suppoit nec d̄ significatū. qz icludit duo sig-
 nificata scz accusatī et infiniti. s̄z vocat appella-
 tū. i. dcm ex noīe et s̄bo ad semitē pulh̄ imēdi-
 ate vnitū. Ex p̄te s̄o subiecti p̄siderāda ē q̄ri-
 tas eaz sic i illis de inē resoluēdo eas i suas p̄-
 iacētes p̄siderādo subiectū et subiecti dispōz. Et
 h̄ mō iste. oēm hoiez currē ē possibile. et nulluz
 hoiez currē ē possibile sūt vles. qz iste oīs h̄o

implet q. modus

Composita
p̄ modalis
Quia

Quia p̄pō d̄
q. p̄pō d̄
alibi m̄ ē

Quia p̄pō d̄
q. p̄pō d̄
alibi m̄ ē

De armenias

currit nullus hō currit sūt vles. Et iste, quēdā
 hoies currit ē possibile. et quēdā hoies nō currit ē
 possibile sūt p̄ticularēs. et forte currit sōz nō currit
 sūt singulares. **3°** p̄t attendi q̄stitas ex pte mōi
 q̄stitas dico nō suppositōz. q̄ attendit nō necessario
 ex pte subiecti. s̄z tempoz q̄ attendi p̄t ex pte p̄di
 cati. Et hō mō ille q̄ sunt de necessario et impossi
 bili sūt vles. qz necesse ampliāt ad oē tps affirma
 tiue et impossibile ad oē tps negatiue. possibile
 et p̄tingēs ampliāt ad aliq̄ tpa s̄z ad p̄ns et fu
 turū. q̄ p̄pōēs et possibile et p̄tingētī sūt p̄ticularēs.
 Quia mōi hō mō p̄pōtionāt signis. Et
 addūt aliq̄ q̄ r̄ro attendit q̄stitas fm lineas q̄s
 p̄t p̄t. hyl. Et hō mō oēs de p̄ma linea sūt p̄ticularēs
 affir. qz sunt for: malr v̄l equalēt de possi
 bili. De sc̄da linea sūt p̄ticularēs negatiue qz sūt
 de possibile nō. De sc̄ta linea vles negatiue. quia
 sunt de impossible. De q̄tra sūt vles affirmatiue
 Quia sūt p̄ticularēs l̄ for: malr de necessario. Et sic
 qz ē duplex cōpō i modalib⁹ nō ē icōueniēs p̄
 possicōz exitez vni⁹ q̄stitas vno mō et alteri⁹ q̄s
 titatis alio mō. **Terciu⁹** dubium est. An
 oppō in modalib⁹ sumēda sit p̄ncēs negacōz po
 sita ad modū. v̄l ad verbū. **Et** videt p̄mo
 qz p̄ negacōz posita ad verbū. Quia d̄termina^o
 d̄z addi suo d̄terminabili. s̄z negacō est d̄terminacō
 s̄bi. q̄ est d̄z addi s̄bo et p̄ p̄ns hō mō sumēda
 ē oppō. **Et** p̄firmat. qz iste d̄dicāt. sōz. currit ē
 possibile. sōz. currit nō ē possibile. et tñ ibi negacō
 ponit ad ūbū s̄z est. **3°** officiu⁹ negacōis p̄tra
 dictorie ē negare q̄cqd affirmavit affirmacō. s̄z
 h̄ fac nega^o posita ad s̄bū sine int̄ p̄tes dicti. q̄
 p̄ illā sit p̄tradictio. **4°** Mior p̄bat. qz nega^o
 malignat̄ natūe q̄cqd p̄ se inuēit h̄ totū destru
 it et oppō^o inducit. s̄z posita int̄ p̄tes dicti p̄ce
 dit. q̄ negat et̄ mō^o faciēs p̄dictioēs. **Quar**
 to iste sunt p̄tradictorie. **Iohes** currit p̄tingēt
 iohes nō currit p̄tingēt. tñ sumit p̄tradictio int̄
 eas serēdo negacōz ad s̄bū d̄cti. puta ad h̄ s̄m
 currit. qd ē p̄dicatū d̄cti. **5°** oppō sumēda
 ē in modalib⁹ p̄ncēs negacōz posita ad mō^o et nō
 int̄ p̄tes dicti. qz mod^o p̄t i p̄dicato. et ita ne
 gacō remouet ip̄m a dicto et hō mō opponit iste
 sōz. currit ē possibile. sōz. currit nō ē possibile. Et
 s̄lī mō d̄dm ē de alijs suo mō p̄formit ad ea q̄
 dicta sūt i textu. **Ad** obiecta i oppō^o ad p̄m ē
 d̄dm. qz nega^o d̄z addi s̄bo. s̄z i modalī ē duplex
 s̄bū s̄z s̄bū d̄cti qd ē infinitiu⁹. et s̄bū qd est
 copula toti⁹ enūciacōis. negacō q̄ d̄z addi s̄bo
 qd ē copula toti⁹ enūciacōis. et nō s̄bo qd ē ps
 p̄pōis dicti. **Ad** p̄firmacōez d̄dm eodē q̄ i ill
 p̄pōib⁹ ferf bñ nega^o. ad s̄bū qd ē copula toti⁹
 modal. s̄z nō ferf ad s̄bū qd ē p̄dicatū d̄cti. **Jā**

copula imediate p̄iūgit mō. nega^o q̄ sp̄ fertur
 ad mō^o mediate v̄l imediate. mediate et sōz.
 currit nō ē possibile. et h̄ sufficit. qz tūc negat to
 ta p̄pō. imediate. v̄t sōz. currit ē nō possibile. Et
 sic ad h̄ndam p̄tradictionē in modalib⁹ nihil
 refert an negacō imediate ferat ad modū v̄l me
 diate d̄mō mod^o negat. eo qz in modalib⁹ est
 vna sp̄eal cōpō mōi ad d̄cm. **Ad 3°** ē d̄dm.
 qz diffinicō negacōis intelligit in vna et eadem
 p̄pōe. **Jā** in modalī sunt d̄cē cōpōēs. vna ē cō
 posicō p̄tū d̄cti. et illā negat nega^o posita int̄ p̄
 tes d̄cti et nō ampli⁹. **Alia** ē cōpō modi cū cō
 posicōe toti⁹ d̄cti. et illam negat negacō posita
 ad modū. et illa ē cōpō toti⁹ modal. p̄pōis. **Et**
 nō p̄ponit nega^o q̄ ponit int̄ p̄tes d̄cti fm s̄i
 tate. s̄z magis p̄ponit. et q̄ nō v̄z qd obicit. **Et**
 h̄ satis p̄tz in cōpollētus modalū. **Ad** q̄rtū
 d̄dm. qz in his enūciacōib⁹ v̄l accipit p̄tingēt
 vt d̄terminat rem s̄bi. s̄z cursum. et ita sūt con
 tradictorie. inq̄tū v̄z istā cursum. sōz. et p̄tingēs
 s̄z nō sunt modales. s̄z de inēe illo mō tñ accipi
 tur imprope p̄tingēt. qz illa q̄ttuo: ad ūbia cō
 tigēt possiblr̄ ipossiblr̄ necessario d̄nt ab alijs
 Quia d̄terminat cōpōez et nō rē s̄bi. **Alia^o**
 p̄t d̄terminare cōpōez. et sic sūt modales p̄tradi
 ctorie de dicto affirmato et d̄z itelligit sc̄da ne
 gacō ferat ad modū ad ūbiale p̄tingēt qd p̄tz
 resoluēdo eas h̄ mō. hec p̄pō sōz. currit ē p̄un
 gens. v̄l hec p̄pō sōz. currit nō ē p̄tingens. et
 tūc manifestū est qz negacō cadit sup mō^o. sine
 copulā toti⁹ enūciacōis qd idē ē. **Juxta** hoc tñ
 norandū ē qz p̄pō p̄t d̄cti triplr̄ modal. s̄z ma
 terialr̄ tñ. v̄t hō p̄t currit. for: malr̄ tñ. v̄t hoies
 currit ē vez. et for: malr̄ et materialr̄. v̄t hoies cur
 rere ē possibile. **Et** idē ē d̄icē aliq̄ sunt modales
 fm rem enūciatā tantū. aliq̄ fm mō^o enūciatū
 tñ. et aliq̄ fm rem et modū enūciandi s̄lī. de
 vltis tñ ē disputacō p̄hī. **Qñ** enī mod^o p̄dica
 tur ad ūbiale. tūc nō sunt p̄pō modales. qz eis
 nō p̄dicat mod^o exq̄ ad ūbiale p̄dicari nen p̄t. sed
 s̄bū qd d̄terminat a mō ad ūbiale signficato.
 nō sunt ergo tales modales explicite for: malr̄
Quartū dubiū est. **Utrū** in modalib⁹ mo
 di cōpōis sint p̄dicata et eē v̄l nō eē subiecta.
Et videt p̄mo qz nō. **Quia** mod^o in modalib⁹
 ē d̄terminacō p̄pōis. q̄ nō est p̄dicatū. p̄na p̄bat.
Quia nihil idē p̄t eē d̄terminacō alīcui⁹ cōpōis.
 et p̄dicatū eiusdē. **Secūdo** sic. si mod^o necessa
 rio p̄dicaret in modalib⁹. sequerēt qz modales
 non possent conuerti quo ad se totas qd videt
 inconueniēs. sequela p̄tz. **Quia** in conuersione
 de subiecto sit p̄dicatū et ecōtra. **Solu^o** sic. **Quia**
 omē p̄dicatū dat suo subiecto nomē et rōnē. eē

207
 208
 209

1937

et d̄dm. qz nega^o d̄z addi s̄bo. s̄z i modalī ē duplex
 s̄bū s̄z s̄bū d̄cti qd ē infinitiu⁹. et s̄bū qd est
 copula toti⁹ enūciacōis. negacō q̄ d̄z addi s̄bo
 qd ē copula toti⁹ enūciacōis. et nō s̄bo qd ē ps
 p̄pōis dicti. **Ad** p̄firmacōez d̄dm eodē q̄ i ill
 p̄pōib⁹ ferf bñ nega^o. ad s̄bū qd ē copula toti⁹
 modal. s̄z nō ferf ad s̄bū qd ē p̄dicatū d̄cti. **Jā**

Secundus

vero et non esse. modificantur per ipsos modos ergo modi sunt predicata. ¶ **E**sse vero et non esse subiecta ut patet cum dicitur. sortem ambulare est possibile. valet istam. sortem esse ambulantem est possibile ubi accusatiuus cum in finitiuo reddit suppositum illi verbo est. Et hoc est sententia Alphorabij et Boecij.

¶ **A**d obiecta in oppositum ad primus responderet Albertus. ¶ **I**n modali est duplex compositio. Una est compositio dicti. quod subicitur. quia sicut dicit Philosophus. nihil est dicere sortem ambulare quod sortem esse ambulantem. et sic esse et non esse cum compositio subicitur in modali. Et illius compositionis modus est determinatio. Alia est compositio totius modalis enunciationis. et illam non determinat modus. sed respectu illius est pars siue alterum compositorum. ¶ **S**i dicas predicatum non est determinatio compositionis alicuius cuius igitur modus ponatur determinare compositionem non erit predicatum. ¶ **A**d quod responderet Albertus quod ex quo in enunciatione modali non subicitur substantia cui insit predicatum. sed subicitur dictum cum sua compositione. ergo modus non predicatur ut esse. quia hoc dicit predicatum dicti. sed predicatur ut modus esse. quod dicit dicti compositio. scilicet ubi subiectum est substantia vel res subiecta ibi predicatum est esse sicut manifestum est in enunciatione de simplici inherencia. ¶ **A**d secundum est dicendum. ¶ **I**n modales ille conuertuntur quo ad suas preiacetes sicut docet Philosophus primo Priorum et non quo ad se totas Quia modus in modalibus verbis semper predicari. in conuersione hoc de predicato fit subiectum.

¶ **Q**uintum dubium est. quottuplex est subiectum in propositione modali. ¶ **S**olutio Alberti duplex. vnum est subiectum locutionis. reliquum dicitur subiectum enunciationis. Subiectum locutionis est de quo in enunciatione fit locutio et hoc est subiectum dicti. sicut in hac. sortem currere est possibile et sortem fit locutio. et ideo subiectum tale est sortem. Subiectum vero enunciationis est non quod supponit infinitiuo. sed potius totum dictum id est accusatiuus cum infinitiuo. Et hoc modo omnes modales sunt singulares. Et non fit ex eis syllogismus. Quia in syllogismo non fit subiectum sub toto dicto. sed sub subiecto dicti sicut pater sic arguendo. Omnem hominem possibile est currere. sortem est homo. ergo sortem possibile est currere. Si dicas ex dicto sequitur

quod omnis propositio modalis est composita et non duplex ex compositione et diuisione. eo quod subiectum totius enunciationis est totum dictum. et sic omnes essent simpliciter false. ¶ **S**olutio Alberti hoc non sequitur in predicato quod non ut esse sed ut modus predicatur. Quia illud quod ut modus predicatur non predicatur ut modus sui sed aliorum. et ideo potest ad illa referri vel sub diuisione vel compositione eo quod potest determinare compositionem dicti in quantum predicatur attribuitur subiecto quo ad formale et materiale simul. Vel in quantum attribuitur subiecto gratia materialis tamen sicut superius patuit in diuisione modalis compositae et diuise. ¶ **S**equitur textus.

¶ **C**onsequentie vero secundum ordinem fiunt ita ponentibus. illi enim que est possibile est esse illa que est contingit esse. et hec illi conuertitur. et ea que est non impossibile est esse. et non necessarium est esse. Illi vero que est possibile non esse. contingens non esse. ea que est non necessarium non esse. et non impossibile non esse. Illi vero que est non possibile esse et non contingens esse. illa que est necessarium non esse et impossibile esse. Illi vero que est non possibile non esse et non contingens non esse illa que est necessarium esse et impossibile non esse. ¶ **P**roteret autem ex subscriptione que ad modum diximus?

¶ **P**ossibile esse contingit esse. Non impossibile esse. Non necesse esse. Possibile esse non esse contingit non esse. Non impossibile esse non esse. Non contingit esse. Impossibile est esse necesse esse non esse. non possibile esse non esse. non contingit non esse. Impossibile est non esse necesse esse. Ergo impossibile et non impossibile. illud quod est contingens et possibile et non contingens et non possibile sequitur quod est contradictorie sed conuersim illud ei quod est possibile esse negatio impossibile. negatione vero affirmatio. illud vero quod est non possibile esse illud quod est impossibile esse. affirmatio enim est impossibile esse. non possibile vero ne

gatio . necessariū vero quēadmodum
 sit considerandum est . manifestum est
 em̄ quomaz eodem modo sed contra
 rie sequitur . contradictorie autē extra
 non em̄ est negatio eius quod est ne-
 cesse non esse . non necesse esse contingit
 em̄ veras esse in eodem vtrascq̄ . quod
 em̄ est necessarium non esse . non est ne-
 cessariū esse . causa autem cur nō sequi-
 tur similiter ceteris . qm̄ contrarie un-
 possibile necessario redditur idem va-
 lens . naz si impossibile est esse . necesse
 est hoc non esse . si vero impossibile est
 non esse . hoc necessariū est esse . at cer-
 te impossibile est sic poni necessarij cō-
 tradictiones . nā quod est necessariū
 esse possibile est esse . nā si non negatio
 cōsequitur . necesse est ei aut dicere aut
 negare . Quare si non possibile est eē .
 impossibile est esse . quod necesse est eē
 qd̄ est incōueniēs . at vero illud quod
 est possibile eē non impossibile eē seq̄-
 tur . hoc vero illud qd̄ est nō necessari-
 um esse . Quare p̄tingit qd̄ est necessa-
 riū esse nō necessariū esse qd̄ est incōue-
 niēs . at vero neq̄ necessariū esse sequi-
 tur possibile eē . neq̄ necessariū nō eē .
 Illi em̄ vtrascq̄ p̄tingit accidere . horū
 autē vtrūlibet verū fuerit nō erunt il-
 la vera . simul em̄ possibile est esse et nō
 eē . si vero necesse ē esse vel nō esse non
 erit possibile vtrumq̄ . relinq̄tur ergo
 nō necessariū non eē ei quod ē possi-
 bile eē . hoc em̄ verū est et de necesse nō
 esse . hęc em̄ fit contradictio eius q̄ seq̄-
 tur . nō possibile esse . illud em̄ sequitur
 hoc quod est impossibile eē . et necesse est non eē
 cuius negatio est non necesse est nō esse . sequū-
 tur ergo et hec cōtradictiones s̄m predictuz mo-
 dum et nihil impossibile contingat sic positū .
 Possibile est esse . Contingit esse . non impossi-
 bile est esse . non necesse est non esse . Possibile
 est non esse . Contingit non esse . nō impossibile
 est non esse . nō necesse est esse . non possibile est
 esse . non contingit esse . Impossibile est esse . ne-

esse est non esse . non possibile est non esse . non
 contingit non esse . Impossibile est non esse . ne-
 cesse est esse .

Ista scriptura iā sequēs etiā est reuēns .

Quabitur autē aliquis si illud quod
 est necessarium esse possibile esse sequit̄
 nā si non sequit̄ contradictio sequitur
 non possibile esse . et si quis non hanc dicat esse
 contradictionē necesse est dicere possibile nō esse
 sed vtręq̄ false sunt . at vero rursus idem videt̄
 esse possibile incidi et nō incidi . et esse . et nō esse .
 quare erit necesse esse . cōtingere nō esse . hoc au-
 tem falsum est . manifestū est autē qm̄ non em̄
 ne possibile vel esse vel ambulare . ad opposita
 valet . sed est in q̄bus non est verū . Et primū
 quidē in his que nō s̄m ratōnez possunt . ut ig-
 nis calefactibilis est . et habet vim irrationale .
 ergo s̄m rōnez potestates ip̄e edem plurimorum
 etiam contrariōz sunt . irrationabiles vero nō
 omnes sed quēadmoduz dictū est ignem non
 esse possibile non calefacere . et quecūq̄ alia sp̄
 agunt . Alia vero possunt et s̄m irrationabiles
 potestates simul quedā opposita . sed hoc idcir-
 co dictū est . qm̄ non omnis potestas opposito-
 rum est nec quecūq̄ sub eadem specie dicuntur
 quedā s̄o potestates equiuocē sunt . possibile
 em̄ non simpliciter dicitur . sed hoc quidē qm̄
 verum est ut in actu . ut possibile est ambulare .
 qm̄ ambulat . et omnino possibile est esse . quo-
 niam iam est aliqd̄ actu quod dicitur possibi-
 le . illud vero quod forsitan agat . ut possibile ē
 ambulare qm̄ ambulabit . et hec quidē in mo-
 bilibus solis est potestas . illa vero in immobi-
 libus . in vtriscq̄ vero verum est dicere . nō im-
 possibile ambulare . et quod ambulat iā et agit .
 et ambulabile . hoc ḡ possibile non est verū de
 necessario simpliciter dicere . alterz autē verum
 est . quare qm̄ p̄tem v̄le sequit̄ illud qd̄ ex neci-
 tate est . sequitur possibile eē . sed nō omnino . et
 est q̄dez fortasse p̄ncipiū . qd̄ necessariū est et
 qd̄ nō necessariū est oim̄ vel eē vel nō eē . et alia
 quēadmodū horū p̄na considerare oportet .
 Non necesse est nō esse . Possibile est esse . Con-
 tingit esse . Nō impossibile esse . Nō necesse est eē .
 Possibile est nō esse . Contingit nō esse . Nō im-
 possibile est nō esse . Necesse non eē . non possibile
 est esse . nō contingit eē . Impossibile est esse . ne-
 cesse est eē . nō possibile est nō esse . nō contingit
 nō esse . Impossibile est nō esse . Manifestum
 est at̄ ex his que dicta sunt qm̄ quod ex necessi-
 tate est s̄m actū est . quare si priora sunt sempi-
 terna . et que actu sunt potestate priora sunt .

de impossibili. Et ad negatiua de possibili sequitur affirmatiua de impossibili. Et sili modo dicitur est de ptingenti respectu impossibilis. Et quod posset aliquis credere quod illa que est de impossibili esset negatiua. Philosophus hoc dubium remouens dicit quod non. sed dicit quod ista impossibile est esse est affirmatiua. scilicet ista que est non possibile est esse est negatiua.

Tunc ibi. Necessarium vero quemadmodum. Hic philosophus ostendit in quo antiqui male ordinauerunt modalium consequentias. Et diuidit in duo. Primum improbat eos in illo in quo male dixerunt. Secundo ostendit quod secundum veritatem dicendum est. scilicet ibi. Relinquit ergo prima in duo. Primum probat quod necessarium cum negatione preposita sit ponendum in primo angulo cum illa de possibili que est prima de possibili. Secundo probat quod etiam necessarium sine omni negatione. nec necessarium cum negatione postposita non sit ponendum in primo angulo. **Secunda ibi.** At pro. Prima pars diuidit in tres partes secundum quod probat intentum suum tribus rationibus. scilicet ibi. **Causa autem.** tertia ibi. At certe. Prima pars in duo. Primum proponit unum. Secundo probat prima ratione. scilicet ibi. Non enim. Quo ad primum dicit quod considerandum est quemadmodum. id est quod se habet necessarium. id est ille propositio de necessario. quod manifestum est quod non eodem modo sequuntur ad illas de possibili et impossibili. id est non habet se secundum consequentias sicut illi dixerunt. sed potius ille que sunt de necessario sequuntur ad illas de impossibili contrario modo. id est contrarie siue per negationes postpositas. siue postposita ad verbum dicti. quia talis in modalibus dicitur postponi. non autem contradictorie. Quia contradictorie sumptis modales de necessario sunt extra consequentias. et non sequuntur ad illas de impossibili. Cuius exemplum est ut huius affirmatiois que est necesse non esse negatio contradictoria non erit ista. non necesse est esse. quia contingit in eodem tempore illas simul esse veras. ut necesse est hominem non esse lignum. et etiam non necesse est hominem esse lignum. quod omne quod necesse est non esse. non est necesse esse.

Tunc ibi. Causa autem.

Hic philosophus adducit secundas rationes probantes conclusionem prius assignatam scilicet quod ille de necessario et in possibili non sequuntur se per negationes prepositas. sicut ille de impossibili et possibili dicitur. Causa autem huius est. quod necessarium et impossibile sunt contraria. et ita unum reddit alij equiuales per negationem facientem contraria equalere. contraria autem equaliter pollent per negationem postpositam. postponitur autem negatio que ponitur inter partes dicti. Et sic equi-

pollent iste propositioes impossibile est esse. et necesse est hoc non esse. Et sili modo consequuntur se. in possibile est non esse. et necessarium est esse.

Tunc ibi. At certe. Hic philosophus adducit rationem aliam corrigens ordinationes propositiois de necessario positas ab antiquis in duabus primis lincis dicens. quod impossibile est sic poni necessarium. id est propositioes de necessario quemadmodum antiqui eas posuerunt secundum conditiones. quod sic ostenditur. quod ad necesse esse sequitur possibile esse. quod si non tunc negatio contradictoria possibilis sequitur ad eam. sed non possibile est esse. cum de quolibet est affirmatio vera vel negatio. de nullo hoc simul. sed ad istam non possibile est esse sequitur ista impossibile est esse. ergo nisi prima consequentia sit bona. scilicet quod ad necesse sequatur possibile esse. ad ipsum sequitur impossibile esse. quod est inconueniens. Quo ostenso reprobat antiquos sic ad necesse esse sequitur possibile esse. ut iam probatum est. et ad possibile esse sequitur non impossibile esse. ergo si non necesse esse sequatur ad istas duas ultimas sicut dixerunt antiqui. secundum primam ordinationem ad necesse esse sequetur non necesse esse. et ita due contradictorie propositiones stabunt simul in veritate. Et philosophus videtur hic illa regula. Quandoque sunt plures consequentie secundum ordinem. ita quod consequens unius est antecedens alterius si intermedie consequentie sunt formales. tunc sequitur vltimum consequens formali ad primum antecedens. verbi gratia. si fortes est. homo est. et si homo est. animal est. et si animal est. corpus animatum est. si corpus animatum est. corpus est. et si corpus est substantia est. ergo bene sequitur fortes est. ergo substantia est. et ita arguitur in proposito. Consideratis tamen his que petrus hispanus dicit de consequentia modalium. et cognita oppositione modorum facile est scire consequentias et equipollentias modalium. et quod non necesse non sequatur ad possibile. Quia ut postea dicitur possibile et necesse habent se sicut modi subalterni. et ergo equipollent per duas negationes unam prepositam. et aliam postpositam. et impossibile et necesse habent se sicut omnis et nullus. ergo equipollent per negationem postpositam. et sic iste equipollent. fortes currere est impossibile. et fortes non currere est necesse. vel fortes currere non est impossibile. et fortes non currere non est necesse. Et sic de similibus. et hoc modo potest compendiose haberi quod hic artificialiter et diffuse probatur.

Tunc ibi. At vero nec. Hic philosophus ostendit quod propositioes de necesse non sili sequuntur ad illas de possibili sicut dixerunt antiqui dicens quod ad possibile esse

magis
quod unum
philosophus

Hec est secunda pars principalis huius capli in qua philosophus soluit ista questiones mota. Et diuiditur in duas partes secundum quod ponit duas solutiones. secunda ibi. Quedam vero. prima in tres partes. quia primo ponit unam distinctionem. secundo ostendit in quibus inueniatur membra istius distinctionis. Tercio remouet dubium. scilicet ibi. primo quidem. tertia ibi. Irrationales scilicet. Duo ad primum dicit in effectu quod duplex est possibile. quoddam est possibile quod non valet ad opposita. id est quod tantum potest esse. sed nullo modo non esse. Aliud est possibile quod valet ad opposita scilicet ad esse et ad non esse. sicut possibile est ambulare. et possibile est non ambulare. Primum possibile inuenitur in his que possunt secundum potentiam irrationalis. id est in uentibus naturalibus que agunt necessitate nature. sicut pars de potentia ignis que potest calefacere que potentia est irrationalis. Secundum vero possibile inuenitur in his que possunt secundum rationem siue secundum potentiam rationalem que libera est potens per hoc ad opposita sicut homo potest currere vel non currere. disputare et non disputare. Et ita potestates ille que secundum rationem sunt cedem experientie ut plurimorum etiam sunt contrariorum. id est possunt ad opposita. Et quia possent aliquis putare quod omnes potestates irrationales essent determinate ad unum et non possent ad opposita. Philosophus hoc dubium remouens dicit. quod non omnes potestates irrationales habent se sic quod non valent ad opposita. sed solum que admodum dictum est ignem non posse calefacere et alia que se agunt. Animalia scilicet secundum irrationales potestates simul possunt quedam opposita. et ergo idcirco dictum est. id est ideo vel intus dictum est. quoniam non omnis potestas irrationalis potest ad opposita. Non enim sequitur illa sunt eiusdem speciei. ergo si unum potest ad opposita. reliqua. Et intelligit philosophus dictum sanctorum de specie subalterna non specialissima. quoniam ignis et homo possunt esse eiusdem speciei. quia conueniunt in illo genere subalterno quod est corpus.

Tunc ibi quedam vero. Hic philosophus ponit secundam solutionem. Et diuidit. quia primo facit hunc. Secundo ostendit ordinem propositionum modalium. ibi. Et est quedam. Prima diuidit in quattuor quia primo facit distinctiones. Secundo ostendit in quibus inueniatur membra distinctionis. Tercio comparat membra distinctionis ad inuicem per rationes aliquas conuenientiarum. Quarto ex distinctione soluit dubitationes et concludit solutionem questionis. scilicet ibi. Et est quedam. tertia ibi. In utrisque vero. quarta ibi. Si ergo. Duo ad primam philosophus dicit. quod quedam potestates habent se sic quod

equinoce sunt. quia possibile non dicitur simpliciter. id est in uno modo. sed quoddam est actus coniunctus sicut possibile est aliquid ambulare. quoniam iam actu ambulat. Aliud hoc dicitur possibile ab eo quod ager. id est aliud est possibile distans ab actu sicut possibile est. quia ambulabit. Et in ista duo possibilia hec est differentia. quia ultimum possibile quod est dicitur a potentia distans ab actu reperitur in mobilibus solum. id est in non semper ternis. Sed possibile dicitur a potentia coniuncta actui reperitur in immobilibus siue semper ternis. quia ut dicitur tertiis philosophorum. in perpetuis non differunt esse et posse. id est temporaliter non distant. Postea ponit conuenientiam inter hec possibilia dicens. quod de utroque possibile verum est dicere non impossibile ut de possibili ambulare quoniam ambulat. et de possibili ambulare quoniam ambulabit. soluens questionem hec modo si possibile quod non semper actu est. siue actui coniunctum. non sequatur ad necesse. siue non est verum dicere de necessario. tamen alterius. id est quod est actui coniunctus verum est dicere de necessario. et sequitur ad ipsum. Concludit ergo quare possibile sequitur necessarium secundum partem eius. sed non omnino. id est possibile quo ad unam acceptionem sequitur ad necessarium. sed non quo ad utramque simul.

Tunc ibi. Et est quidem
 Hic philosophus ponit ordinem propositionum modalium. Et diuiditur in tres partes. Primo facit hoc. Secundo prebat intentus. Tercio ex hoc infert unam distinctionem rerum. Secunda ibi. Manifestum est. Tercia ibi. et hec quidem. Primo dicit fortassis illud quod est necessarium esse et non necessarium esse. est principium omnium propositionum modalium. que esse vel non esse signant. Alia vero. id est alias modales oportet considerare quemadmodum consequentia earum prebat. et secundum hoc oportet disponere consequentias secundum hunc modum. Non necesse est non esse. possibile est esse. contingens est esse. non impossibile est esse. Et ille sunt in prima linea. In secunda sunt iste. Non necesse est esse. possibile est non esse. contingens est non esse. non impossibile non est esse. In tertia sunt iste. Necesse est non esse. Non possibile est esse. Non contingens est esse. impossibile est esse. In quarta sunt iste. Necesse est esse. non possibile est non esse. Non contingens est non esse. Impossibile est non esse. Quod autem sic et super predictum est debent ordinari. ita quod illa de necessario sit prima. manifestus est ex iam dictis

In p. 106 no. 2
 in p. 107 p. 108
 30-31-32-33

scripsit
 subita no. 10

A

Potest unum esse quod dicitur ad unum

Secundus

Quia illud quod ex necessitate est. sicut actu est si ergo sempiterna. i. que sunt semp. entia sunt priora sequitur etiam quod illa semp. actu sunt priora illis que potestate sunt. Tunc infert vna distinctione quod dices quod quedam res habent se sic quod semp. actu sunt sine potestate ut prime substantie. que sunt non quelibet in diuina de genere substantie. sed intelligentie siue angeli et deus. Alie vero res habent se sic quod sunt actu et potestate que sunt natura priora. tempore vero posteriora. i. in eis actus natura preedit potestate. i. sicut in naturali ordine intelligendi. et sequitur sicut tempus siue via generacionis. sicut in generabilibus et corruptibilibus. Alie vero res habent se sic quod nunquam actu sunt sed solum potestate. sicut quidam exemplificat de materia prima que semp. est in potestate ad formam vnam vel aliam.

Questio. vtrum ppositionibus modalibus in quibus duplex est compositio conueniat aliter quam illis de inesse equipollentia sicut oppositio.

Et arguitur pro contra suppositum quod non est in modalibus duplex compositio. quia ppositio modalis est vna ppositionis spes contenta cum illa de simplici inherencia sub ppositione categorica. sed in vna ppositione debet esse tamen vna compositio. igitur in illa non est compositio duplex. Sed compositio accusatur cum infiniti non est compositio. quod non sunt due. Ans. probatur. quia in omni compositio debet esse copula. sed in dicto nulla ponitur copula ut patet dicere de sorte sedere. igitur non est compositio. Tercio equipollentia sumitur hic et in illis de inesse per negationem. quod non est alius modus equipollentie earum.

In oppositum est processus aristotelis in textu exposito. et ponitur iste discursus. maior. Equipollentia seu mutua ppositio eiusdem ordinis enuncianti consequentia est earum que actu opponuntur potentialiter in diuina. Minor. Modi in qualitate essendi et non essendi. et in quantitate ampliatiua temporis differenter sunt oppositi determinantes compositio non totius modalis sed dicti facientes eam diuersimode qualitatatis et quantitatis ex parte predicati. Conclusio igitur sicut modalium oppositio est varia. sic earum equipollentia est diuersimoda. cuius tamen nega-

tio preposita vel postposita est causa concurrente modi significatiua.

Maiores patet. quod per equipollentiam logicam ppositiones in forma seu actu enuncianti quod idem est differentes potencialiter vel materialiter siue in virtute conueniunt. et sic actu sicut formas enuncianti sunt opposite. quod sicut affirmationem et negationem. Sed per prepositionem aut postpositionem negationis dicitur ad equipollentiam ut habeant in veritate eandem virtutem et potentiam. in qua potentia et virtute verificandi habet indifferentiam et conuenientiam licet in forma enuncianti habeat oppositorem. Dicitur autem equipollentia conuenientia enuncianti eiusdem ordinis propter ppositiones conuertibiles quibus etiam est mutua et reciproca consequentia ad se inuicem. et maxime in illis que conuertuntur simpliciter. sed non est ibi idem modo enuncianti. Minor probatur. quod per hoc distinguuntur modalium ab illa de inesse. et hoc modo necesse et impossibile sunt modi vniuersales. ampliatiues ad omne tempus necesse est modus affirmatiuus. et impossibile negatiuus. possibile et contingens sunt modi particulares affirmatiui. et sic sunt modi essendi et non essendi determinantes compositio non totius ppositionis modalis. quia sic idem esset determinatio sui ipsius quod est absurdum. sed determinat compositio per tale ipsius modalis que est compositio dicti. Que differt a compositio totius ppositionis in hoc quia in ea sunt verum et falsum solum materialiter et non sicut formas enuncianti. et ergo vocatur dictum siue enunciatum. et non enunciatum. Et quia illa compositio subicitur scilicet. igitur est notialis. habitualiter vel virtualiter ex quo fit per verbum infinitiui modi. quod loco nominis ponitur. et ut subiectum orationis. sed secunda compositio est verbalis et actualiter exercita. non habitualiter concepta. sicut prima. quia hoc requirit forma enuncianti. et actus formalis eiusdem. Et cum quelibet compositio ponatur inter sua extrema que sunt subiectum et predicatum. igitur quelibet quodammodo constituit ppositionem. Et sic quodammodo est duplicis compositio enuncianti modalis. ut superius dictum fuit. ita quod in vtraque est verum vel falsum. licet in dicti compositio sit solum materialiter et non sub forma enuncianti indicatiua. sicut est in tota ppositione. non tamen est ppositio modalis propter ista. ppositio hypothetica. ex qua non coniunguntur he compositioes per compositioes sed vna est pars alterius et subicitur alteri. et sic

est e. r. p. q. s. i. p. r. d. d. a. u. g. e. s. t. i. n. e. s. i. c. u. t. e. s. t. p. o. s. i. t. i. o. e. t. c. q. d. q. d.

in p. q. d. d. e. n. t. i. a. t. i. o. e. t. p. r. i. m. a. p. o. s. i. t. i. o.

in p. q. d. d. e. n. t. i. a. t. i. o. e. t. p. r. i. m. a. p. o. s. i. t. i. o. e. t. c. q. d. q. d.

discursus
hor

in conclusio

De Periarmanias

compositio dicti fit per verbum infinitiui mo-
di. quia ipa est habitualis. alia per verbu indi-
cative modi quia est actualis. et sic modus q̄
predicatum facit eam diuise q̄tatis et quali-
tatis. quia modi sunt signa ampliatiua com-
positionem dicti ad omne tempus vel aliquod
tempus affirmatiue vel negatiue extendentia.
ut prius patuit. **¶** Et ergo bene concluditur
q̄ oppositio in his ē varia. quia modi etiā in-
ter se habent oppositionē. et per consequens eti-
am equipollentia que fit mediante negatione
preposita vel postposita. vel preposita et post-
posita simul. **¶** Dicit autēz preponi negatio quā
do ponitur ad modū. et postponi quando ponit-
ur inter partes dicti. cuius ratio est. quia or-
do copulandi retrogradus est et cōuersiuus. ut
non esse est necesse. valet hanc. necesse est q̄ non
sit vel non esse. Quia modus agit ut determi-
natio in dictum cuius est sequi et ante se agere sc̄z
determinabile ipm̄ precedens limitare. et ergo
quod precedit dicitur fm̄ modū suū agendi se-
qui. Quia in actione determinatiua passiuus
est ante actiuū in situ. licz in virtute actiua pas-
siuū sequatur actiuū sicut perfectione. om̄e ac-
tiuū preuenit passiuū. et hoc modo equipollēt
iste. hominē currere est possibile. et hoiem non
currere non est necesse.

ad p̄ 7
27
57
Ad obiecta in oppositum ad primū
dictum est in declaratione conclusionis. q̄ non
sunt due compositiones totales. sed vnus est
prius et alia est totalis et vna est in potētia re-
spectu alterius. **¶** Ad sc̄dū dictum est superi-
us q̄ in compositione dicti est copula implici-
ta vel explicita. implicita dicendo. hominem
currere est possibile. explicita dicendo. hominē
currentem est possibile. **¶** Ad terciū dicendū
q̄ equipollentia non sumitur tantū per negati-
onem prepositam vel postpositam vel utroq̄
modo. sed etiam per significationē modi sicut
parebit in sequentibus dubijs.

Circa predicta incidūt dubia. primū
Utrum propositionibus modalibus conuenit
equipollentia. Et videtur primo q̄ non. quia
propositiones equipollentes debent esse eius-
dem subiecti et predicati. sed propositiones mo-
dales de diuersis modis habent diuersa pr̄ di-
cata. ergo propositiones de diuersis modis nō
possunt equipollere. **¶** Ad hoc probatur. quā-
uia prius dicta modi in modalibus predica-

tur. ergo propositiones de diuersis modis
sunt diuersorum predicatorum. **¶** Secundo
si propositiones modales equipollent. tunc
maxime ille que essent eiusdem ordinis equi-
pollent inter se sicut Petrus hispanus in su-
is simulis ostendit. sed hoc nō. probat Quia
iste sunt eiusdem ordinis. omne animal ē ho-
minem est impossibile. et omne animal non ē
se hominem est necesse. et tamen ille propositio-
nes non equipollent inter se nec sese consequun-
tur. Antecedens pro prima parte patet. quia
sunt in tercia linea scilicet iliace. Sc̄da pars
patet. quia prima est vera ut manifestum est et
sc̄da est falsa. quia equalz isti. nulluz animal
esse hominem est necesse. **¶** Solutio ut patet
in textu et hoc fm̄ regulas quas Petrus hys-
panus sequens Arēst. significat per has quat-
tuor dictiones. amabilis. edentuli. iliace. pur-
purea. Quarum prima est. Quicūq̄ dicto af-
firmato attribuitur possibile. eidem attribuitur
contingens. quia possibile et contingens con-
uertuntur. et ab eodem remouetur impossibile.
quia hoc opponitur possibili contradictione.
sed de quocūq̄ dicitur vnum contradictorio-
rum ab eodem remouetur et reliquū. Et ab ei-
9 contradictorie opposito remouetur necesse. eo
q̄ necesse et possibile manifeste sunt modi sub-
alterni. sed tales equipollent per duplicem ne-
gationem vnā positam ad modum. et aliam
positam inter partes dicti. **¶** Secunda re-
gula est. Quicūq̄ dicto negato attribuitur pos-
sibile eidem attribuitur contingens. ab eodez
remouetur impossibile. et ab eius contradicto-
rie opposito remouetur necesse. **¶** Tercia est
a quocūq̄ dicto affirmato remouetur possibi-
le ab eodem remouetur contingens eidem at-
tribuitur impossibile. et eius contradictorie op-
posito attribuitur necesse. **¶** Quarta est a qu-
cūq̄ dicto negato remouetur possibile. ab eo-
dem remouetur contingens. eidem attribuitur
impossibile. et eius contradictorio opposito at-
tribuitur necesse. **¶** Et has regulas Petr⁹ hys-
panus artificialiter tradit mēorie per quattu-
or supra tactas dictiones in quibus sunt q̄t-
tuor vocales significantes equipollentias p-
positionuz modalium fm̄ hunc ordinem. pos-
sibile. contingens. impossibile. et necesse. Et de-
seruit hoc metrum. **¶** Dicitur negat. i q̄ modū
nihil a. sed v totum. Et fm̄ hoc dicit Petrus
hispanus. q̄ propositiones de possibili et im-
ff .i.

Secundus

possibili equipollent verbo similiter se habent. et modo dissimiliter. De necessario et impossibili eodem modo et de possibili et necessario utroque modo se habentibus. Dicitur autem verbum similiter vel dissimiliter se habere quando in utroque se habet eodem modo penes affirmationem et negationem. Et simili modo dicendum est de modo. Et intelligendum est istud non de verbo quod est copula totius enunciationis. sed de verbo quod est predicatum dicti quod coniungitur suo subiecto sine negatione media vel cum negatione. **A**d obiecta in oppositu ad primum est dicendum secundum aliquos quod propositiones modales non sunt equipollentes. sed potius sese consequentes. Et ergo dicit philosophus Consequentie modalium etc. et sic idem est hic equipollentia quod consequentia. vel dicendum est quod argumentum bene probat. quod non sumitur equipollentia eodem modo in modalibus et in illis de inesse. Quia in illis de inesse predicata non sunt ampliatina. sed in modalibus predicata etiam equipollent. et ergo non oportet in modalibus equipollentes esse eorum admodum predicatorum. **A**d secundum dicunt aliqui quod duplex est ordo modalium unus generalis. et alius specialis. Generalis est qui significatur per aliquam illarum quattuor dictionum. amabimus. edentuli. iliace. purpurea. Specialis vero significatus est per quattuor regulas spectrales. quas ponit Petrus hyspanus significatas tamen per illas quattuor dictiones in quibus dicitur quod in illis de necessario sumi debet dictum contradictorium ad dictum aliorum modorum. etiam quo ad quantitates subiecti dicti. modo in propositionibus propositis non sumitur dictum contradictorium sed contrarium. si autem sumeretur contradictorium tunc equipollerent. et essent eiusdem veritatis et falsitatis. ut iste equipollent in tercio ordine. Omne animal esse hominem est impossibile. et quoddam animal non esse hominem est necesse. Si dicatur in propositionibus prioribus dictum sumitur dissimiliter. ergo ille de impossibile et necessario equipollent. Respondetur quod non sumitur dissimiliter contradictione quo ad quantitatem subiecti dicti. Et sic in illis de necessario equipollentibus alijs modis oportet sumere dictum contradictorium et hoc in terminis communibus non autem in terminis singularibus. quia ibi statim est contradictio sine

quocumque mutatione quantitatis ipsius subiecti dicti. **S**ecundum dubium. An verum sit quod cuiuscumque dicto affirmato attribuitur possibile quod eadem attribuat contingens. Et videtur quod non. Quia possibile et contingens variant veritatem et falsitatem propositionum modalium. ergo non attribuitur eadem dicto in omnia modalium. Ans probatur. Quia ista est vera hominem esse animal est possibile. et tamen hec est falsa. hominem esse animal est contingens. Quia hominem esse animal est necesse. quod non est contingens. **S**olutio sic. quia licet possibile et contingens differant in modo determinandi unam compositionem. tamen in substantia determinabili. conveniunt eo quod omne quod potest esse potest non esse. **A**d obiectum in oppositu est dicendum. quod contingens accipitur dupliciter. Uno modo generaliter ut extendit se tam ad necessarium quam ad non necessarium. quod non est impossibile. et hoc modo convertitur cum possibili. et hoc modo bene sequitur. hominem esse animal est possibile. ergo est contingens. et sic accipitur in istis consequentibus modalium. Alio modo accipitur specialiter. pro illo quod nec est necessarium nec impossibile. et hoc modo diffinitur primo Priorum. hoc modo contingens est quo non erit necesse. posito tamen in eadem nullum sequitur impossibile et hoc modo distinguitur a possibili et contingenti. primo sic accepto. et hoc modo non loquitur hic de contingenti. **T**ercium dubium. An possibile esse sequatur ad necesse esse. **S**olutio sic possibile dictum a potentia actu comuncta ut dictum fuerit in textu. non autem ut dicitur a potentia ab actu separata primum patet. Quia talis potentia non distat ab actu iuxta philosophum in 3o phisicorum. In perpetuis non differt. id est non distat contingere ab esse. unde valde illa potentia. hominem esse animal est necesse. quod hominem esse animal est possibile. Quod enim incessans est. hoc potest esse secundum potentiam propter illi formam que fluat illud esse incessabile talis autem non est indifferens ad opposita. sed immobilata ad unum. **S**ecundum propter quia tale est possibile a potentia rationali que non est obligata materie. et propter quod non obligata. ad agendum hoc vel illud. sed indifferenter potest agere hoc vel illud oppositum. et potest agere hoc et non agere hoc secundum libertatem voluntatis. et hec sunt dicta de potentia activa. **Q**uecumque autem secundum potentiam passivam possible sunt illa ad utrumque oppositorum se habent sicut est in generabilibus et corruptibilibus. Et tale ut dictum est non sequitur ad necesse. quod hoc ut in textu dictum fuit etiam est possibile non esse. et ita

De hermenias

posse non esse stare cum necessario esse. et ita semper ens et aliquando non ens stare simul. Sed quia partem subiectivam sequitur suum universale quod ut commune genus vel analogum predicatur de ipso. Et possibile est sicut uniuersale ad id quod est in actu sicut necessarium. et ad id quod est ante actum sicut possibile ad utrumque. oportet ergo concedere quod possibile ut commune et uniuersale sequatur ad necessarium. quibus non omne possibile. hoc est pro omni specie possibile. Et sic sicut dictum est de possibili. ita etiam de contingenti dicendum est. Quia iuxta predicta conuertuntur. Primum tamen ad partes affirmatiuam non vult probare quod ad necesse quatur possibile in formali consequentia. sed vult probare quod cum necesse esse potest stare possibile esse. et sic sequitur. accipitur ut nominat compossibilitatem vnius propositiois cum alia.

Quartum dubium est. An distinctio possibilis in possibile ortum a potentia rationali et irrationali. et differentia eorumdem membro rum in tertio posita sit bona. Et videtur primo quod non. Quia nulli potentie sunt oppositum. Quod sic ostenditur. quia omnis potentia ducibilis est ad actum. et ita opposita inessent simul eidem quod est inconueniens.

Secundo visus auditus et ceterae potentie sensitivae sunt irrationales. et tamen sunt oppositum sicut visus est visibilis. et non visibilis albi et nigri. et tactus calidi et frigidi humidi et sicci. Tercio potentia nature. est potentia actiua irrationalis et tamen est ad opposita. ergo irrationalis potest esse ad opposita. Secunda pars antecedentis patet. Quia natura per suam potentiam actiuam est causa motus et quietis siue principium mouendi et quiescendi. ut dicitur in principio secundi Philosophorum.

Quarto potentia calefactiua solis est irrationalis. et tamen est oppositum. Secunda pars assumpti. probatur. Quia sol sua potentia calefactiua liquefacit et indurat que sunt opposita. Solutio sic. loquendo de possibilitate actiua. que est aptitudo aliquid faciendi. Sed possibilitas passiva que est contingentia transmutabilitatis de contrario in contrarium. etiam oritur a materia. quoniam dicit philosophus sexto methaphisice quod materia est radix contingentie. Ad obiecta in oppositum ad primum est dicendum. Quia licet rationales po-

tentie sint oppositorum. tamen non ducuntur ad actus oppositos. sed determinate ad alterum. Et ita non sequitur opposita inesse eidem simul licet successine. possent eidem inesse. et sic potentia rationalis potest indifferenter hoc vel oppositum eius agere. sed non simul agit hoc et oppositum. Ad secundum dicendum est. quod potentie sensitivae non sunt actiuae. sed passivae. Etiam Philosophus non vult quod omnes potentie irrationales sunt ad unum determinate. ut ostendit in tertio. sed quod aliquae puta potentie naturales quomodo dicimus quod ignis ex necessitate sue nature calefacit. et graue per grauitatem descendit siue velit siue nolit si non sit aliquid prohibens. Ad tertium dicendum. quod moueri et quiescere quorum natura est principium non opponuntur. Quia natura est causa quietis in termino naturali. quiescere autem in termino motus non contrariatur motui ad illius terminum. quia est motus perfectio dicente philosopho. quod motus est eiusdem essentie cum termino ad quem in quo est motus. Ad quartum est dicendum. Quod potentia calefactiua solis non est oppositorum per se. sed vnus est per se et alterius est per accidens. Quia per se sol calefacit. ad calefactionem autem sequitur in aliis quibus liquefactio. et in aliquibus induratio. et magis per accidens indurat quam calefacit. quia per calefactionem fit consumptio humiditatis. ad quam sequitur induratio aliquorum. sicut patet in luto. et sic etiam sol per se calefacit. et per accidens frige facit puta per antiparistisim. i. contrarium appositionem. et hoc modo in hyeme puti sunt calidi et estate frigidi. sicut docet experientia.

Quintum dubium. An distinctio entium per actum purum. et potentiam solam et per actum potentie permixtum sit sufficiens. Solutio sic. quia omne ens aut est constitutum in puritate actus et forme. aut in puritate potentie. aut in permixtione media vtriusque. primum est pure et simpliciter necessarium quemadmodum philosophus exemplificat de primis substantiis quas vocat deum et intelligentias. Secundum simpliciter est contingens. Tertium est contingens versus inferius. et necessarium versus superius.

Sextum dubium. An actus in rebus mobilibus precedat potentiam naturam et sequatur.

potest. dicitur ab act. v. p. m. art. 6. q. 1. ff. ab act. m. art.

192

potest. dicitur ab act. v. p. m. art. 6. q. 1. ff. ab act. m. art. 192

liberabile esse
sic possibile
et dicitur su
potentia ad ac
talis potentia
et possibile
sicut patet ab
le necesse. et ho
i incallant ad h
i sermo a q. tu
no e. videtur ad
i. Sed in p
i formali que non
bligata ad p
pnt. ac h. videt
ge h. in libentia
e potentia acti
nam passiuam
post hoc se h
lib. h. et
caz hoc ut
bile non dicitur

Secundus

tur tempore. Solutio sic. Quia natura fm. p. de forma que est terminus generationis et actus completius suppositi. ergo sequitur fm generationis ordinem cum in talibus distet potentia ab actu. precedit tamen sicut perfectum imperfectum et sicut datis esse. et illud quod recipit esse.

Utrum autem contraria est affirmatio negationi. et oratio orationi que dicit quoniam omnis homo iustus est. ei que est nullus homo iustus est. aut omnis homo iniustus est. ei que est. omnis homo iniustus est. Callias iustus est. callias iniustus est. que harum contraria est. nam si ea que sunt in voce. sequuntur ea que sunt in anima. illic autem contraria est opinio contrarij. ut omnis homo iustus est. ei que est omnis homo iniustus est. et in his que sunt in voce affirmationibus necesse est similiter se habere. quod si neque illic contrarij opinio contraria est. nec affirmatio affirmationi contraria erit. sed ea que dicta est negatio. quare considerandum est cui opinio vera false opinioni contraria est. utrum negationi an certe ei que contrarium opinatur. Bico autem hoc modo est quedam opinio vera boni quoniam bonum est. alia vero quoniam non bonum est falsa. alia vero falsa quoniam malum est que harum contraria est vere et si est una fm quam contraria est. nam arbitrari contrarias opiniones diffiniri in eo quod contrariorum sunt. falsum est. boni enim quoniam bonum est et mali quoniam malum est eadem fortasse opinio est et vera. siue plures fuit siue una. sunt autem ista contraria. sed non in eo quod contrariorum sunt. sed magis in eo quod contrarie. si ergo boni quoniam bonum est

opinatio est. est autem quoniam non bonum est. est vero quoniam aliquid aliud quod non est neque potest esse aliarum quidem nulla ponenda est neque quecumque esse quod non est opinatur. neque quecumque non esse quod est. infinita enim utraque sunt et quecumque opinantur esse quod non est. et que non esse quod est. sed in quibus fallacia est. hec autem est ex his ex quibus sunt et generationes. ex oppositis vero generationes. quare etiam fallacia. si ergo quod bonum est. et bonum est. et malum non est. et hoc quidem fm se. illud vero fm accidens. accidit enim ei malum non esse. Magis autem in unoquoque est vera que fm se est et etiam fallax. siquidem et vera. ergo ea que est quoniam non est bonum. quod bonum fm se consistens falsa est. Illa vero que est quoniam malum est secundum accidens. quare magis erit falsa de bono ea que est negationis opinio. quam ea que est contrarij. falsus autem est magis circa singula qui habet contrariam opinionem. Contraria enim sunt que plurimum circa idem differunt quod si harum contraria est altera magis vero contraria contradictionis manifestum est quoniam hic erit contraria. illa vero que est que est quoniam malum est quod bonum est implicita est. et enim quoniam non bonum est necesse est idem ipsum opinari. his ergo ita positus quoniam contrarij opinio non est simplex. simplex vero est negationis. necesse est ut contra simplicem opinionem simplex potius videatur esse contraria. Est autem simplex opinio boni quoniam bonum est vera. simplex vero boni quoniam malum est non est falsa. simplici

ergo opinioni de bono quoniam bonum est. simplex erit opinio contraria negationis scilicet que est boni quoniam non est bonum. Amplius si etiam in alijs similiter oportet se habere. et hoc videtur bene esse dictum aut enim ubique. ea que est contradictionis. aut nusquam. quibus vero non est contrarium. de his est quidem falsa ea que est vere opposita. ut qui hominem non putat hominem. falsus est. si ergo hec contrarie sunt. et alie que sunt contradictiones. amplius autem similiter se habet boni quoniam bonum est. et non boni quoniam non bonum est. et super per has boni quoniam non bonum est. et non boni quoniam bonum est. illi ergo que est non boni quoniam non bonum est. vere opinioni que est contraria. non enim ea que dicit quoniam malum. simul enim aliquando erunt vere. nunquam autem vera vere contraria est. Est enim quoddam non bonum malum. quare contingit simul esse veras. At vero nec illa que est non malum. simul enim et hec erunt. relinquatur ergo ei que est non boni quoniam non est bonum. contraria ea que est non boni quoniam bonum est. quare et ei que est boni quoniam bonum est. ea que est boni quoniam non est bonum. Manifestum est ergo quoniam nihil interest nec si vniuersaliter ponamus affirmationem. huic vniuersali negationi erit contraria. ut opinioni que opinatur quoniam omne quod est bonum bonum est. ea que est quoniam nihil eorum que bona sunt bonum est. nam ea que est boni quoniam bonum est. si vniuersaliter sit bonum. eadem est ei que opinatur quicquid bonum est quoniam bonum est. similiter autem et in

non bono. Quare si in opinione sic se habet sunt autem hec que sunt in voce affirmationes et negationes note eorum que sunt in anima. manifestum est quoniam etiam affirmationi contraria quidem negatio est circa idem. vniuersalis ut ei que est quoniam omne bonum bonum est. vel quoniam omnis homo bonus est ea que est quoniam nullum vel nullus. contradictorie autem ut non omnis aut non omne. Manifestum est autem quoniam et veram vere non contingit esse contrariam. nec oppositionem nec contradictionem. Contraria enim sunt que circa idem opposita sunt. circa idem autem contingit verum dicere eundem. simul autem eidem non contingit inesse contraria.

Explicit textus De hermenias.
Tunc ibi circa prima particulam textus.
Utrum autem contraria est affirmatio et negatio.
Iste est vltimus tractatus huius secundi in quo Philosophus incidentaliter mouet vnam dubitationem. Et diuiditur in duo primo facit hoc. secundo soluit eam ibi. Nam si ea. prima in duo. primo exemplificat de dubitatione posita in terminis vniuersalibus. secundo exemplificat in terminis singularibus. secunda ibi Callias iustus est. Quo ad primam mouet talem dubitationem. vtrum affirmatio contrarietur negationi de contrario modo enunciandi vel que est de contrario extremo id est vtrum iste due sunt contrarie. Dis hoc est iustus. et nullus hoc est iustus que sunt de contrario modo enunciandi. vel vtrum iste due sunt contrarie. Omnis homo est iustus. omnis homo est iniustus que sunt de contrarijs extremis. Et idem dubium est in singularibus an scilicet iste due sunt contrarie callias est iustus. callias non est iustus. vel iste due callias est iustus. callias est iniustus. que differunt penes contraria predicata.
Tunc ibi. Nam si ea que sunt. Ista est secunda pars principalis istius capituli. in quo Philosophus soluit dubitationem motam. Et diuiditur in duo. primo soluit eam conditio
ff .iij.

cionaliter. secundo soluit eam determinate. se-
 cunda ibi **N**am arbitrari. prima diuiditur in
 tres partes. primo facit quod dictum est. secdo
 ostendit quid sit considerandū quod ualet ad ve-
 ram solutionem questionis. tercio exponit di-
 cta sua. scda ibi **Q**uare considerandum est. ter-
 cia ibi **D**uo autem. **Q**uo ad primū dicit. si h
 vez est q̄ ea que sūt in voce sequuntur ea que
 sunt in anima. id est q̄ contrarietas que est in
 voce. sequatur eam que est in anima. i. q̄ suma-
 tur fin contrarietatez conceptū contrarietas
 enunciationum. tunc si in opinionibus sic est.
 q̄ illa opinio que est de contrario extremo est cō-
 traria vere opinioni affirmatiue. tunc etiam sic
 debet esse in vocibus. q̄ propositio de contrario
 extremo. sit contraria affirmatiui. si autem sic
 non est in opiniobus scilicet q̄ opinio de cōtra-
 rio extremo sit contraria vere opinioni. s. affir-
 matiue. tunc etiam sic debet esse in vocibus q̄
 propositio de contratio extremo non erit cōtra-
 ria affirmatiui. sed magis ipa negatio. seu ipa
 que dicit idem predicatum contrario modo de
 eodem subiecto. **C**onsiderandum igitur est cui
 opinioni false contrariatur illa opinio que est
 vera. vtrum negationi. i. illi que est de cōtrario
 modo enunciandi. an ei que opinatur contrari-
 um. id est que est de contrario extremo. **E**t sub-
 dit dico. id est dictum meum expono hoc mo-
 do. **Q**uod quedam est opinio vera boni. quoniam
 bonum est. id est que opinatur sic bonum ē bo-
 num. **A**lia autem est falsa boni quoniam non
 bonum est. id est que opinatur. sic bonum non
 est bonum. et etiam alia est falsa que opinatur
 sic bonum est malum. ergo est dubitatio que il-
 larum est contraria vere opinioni. sic est q̄ ha-
 bet vnam sibi contrariam.

Tunc ibi **N**am arbitrari. **H**ic ph̄s
 determinat illam questionem. **E**t diuiditur in
 duo. primo facit quod dictum est. secundo il-
 lud quod dixit de opinionibus applicat ad vo-
 ces. secunda ibi. **S**unt autem. prima in duor
Quia primo declarat q̄ opinio de contrario ex-
 tremo. non sit contraria vē opinioni. secdo p-
 bat q̄ opinio de contrario modo enunciandi.
 sit contraria vere opinioni. secunda ibi. **I**n q̄-
 bus. **P**rima iterum in duo. **Q**uia primo pro-
 bat q̄ opinio de vtroq̄ extremo non sit contra-
 ria vere opinioni. secdo circa hoc remouet dubi-
 um. secunda ibi. **S**unt autem. **Q**uo ad primū

dicit q̄ arbitrari opinioniones contrarias in hoc
 diffiniri q̄ sunt contrariorum id est de contra-
 rijs extremis falsuz est. **E**t hoc probat sic. quia
 ille opinioniones non sunt contrarie. que possunt
 ambe simul esse vere sed opinio vera. et opinio
 de vtroq̄ extremo contrario. ambe possunt esse
 vere. igitur etc. **M**aior est nota. **Q**uia con-
 traria siue contrarie opinioniones non debent pos-
 se verificari. **M**inor probatur. **Q**uia ista
 opinio est vera que opinatur. bonum est bonū.
 et contraria de vtroq̄ est ista malum est malum
Quia contrariatur ex parte vtriusq̄ subiecti et
 predicati primo modo ille due opinioniones non
 possunt esse opinioniones contrarie propter hoc.
Quia vtraq̄ est vera. vt manifestum est cum
 ides predicetur in eis de seip̄o. **E**t quia aliquis
 posset dicere q̄ ergo iste due opinioniones nullo
 modo essent contrarie. **R**espondet **P**hiloso-
 phus q̄ sunt contrarie. quia sunt de contrarijs
 extremis. sed non sunt vere contrarie. sed ma-
 gis ille opinioniones sunt vere contrarie. que de
 vna re opinantur contrario modo. sicut illa q̄
 opinatur bonum esse bonum. et illa que opina-
 tur bonum non esse bonum. iste enim due enū-
 ciationes contrario modo opinatur de bono et
 propter hoc sunt vere contrarie.

Tunc ibi **S**i ergo etc. **H**ic philosophus
 probat q̄ opinio de altero extremo contrario
 non potest esse contraria vere opinioni. **E**t di-
 uiditur in tria. primo ostendit. q̄ opinio de cō-
 trario modo opinandi. sit contraria vere opi-
 nioni. secundo ponit suam conclusionem. ter-
 cio probat eam. secunda ibi. **Q**uoniam ad ali-
 quid. tercia ibi. **I**nfinite enim. **Q**uo ad primū
 vult istam conclusionem. q̄ nec opinio de con-
 trario extremo vno in qua opinatur bonum es-
 se. qd̄ n̄ est. est contraria vere opinioni nec opinio de
 contrario extremo vno in qua opinatur bonū
 non esse quod est. **Q**uod sic ostenditur. **Q**uia
 si aliqua illarum dicitur opinionum esset con-
 traria vere opinioni. sequeretur q̄ infinite opi-
 nes essent vni opinioni contrarie. consequens
 est falsum. sequela probatur per **P**hilosophuz
 dicentes q̄ vtraq̄ opinioniones sunt infinite. qd̄
 p̄ q̄ opinio in qua opinat̄ bonū eē qd̄ nō ē. ē
 opinio de vno extremo finito. et illa p̄t eē infinita
 quia infinite possunt esse opinioniones i quibus
 opinatur bonum esse aliquid quod tamen nō
 est sicut illa in qua opinatur q̄ bonum est ma-

lum. et illa in qua opinatur quod bonum est turpe et sic de alijs. Sed illa opinio in qua opinatur bonum esse non quod est. et opinio de extremo infinito quod etiam est contraria extremo finito. sicut illa in qua opinatur bonum est non bonum. Ita enim opinio potest esse infinita. quia infinita sunt que significantur per hoc nomen non bonum. quia omne aliud a bono potest dici non bonum.

Tunc ibi. Sed in quibus

Dicit philosophus probat quod opinio de contrario modo opinandi sit contraria vere opinioni. Et dividitur in sex secundum quod probat hoc sex rationibus. Partes patebunt in processu. Prima in duo. Primo probat intentum. Secundo concludit. ibi Quare etiam. Quo ad primum probat conclusionem dicens. quod illa opinio debet esse alij contraria. in qua reperitur prima falsitas. quia opinio vera est primo vera. sicut illa que opinatur bonum est. ergo etiam contraria debet esse primo falsa. Sed in opinione de contrario modo enunciandi est prima falsitas. quod sic ostenditur. Quia prima falsitas est in his et quibus sunt generationes. quia generationes sunt ex oppositis secundum esse et non esse. modo illa in quibus sunt generationes significantur per propositionem. que est de contrario modo opinandi. ergo in propositionibus de contrario modo enunciandi est primo falsitas. verbi gratia. illa opinio que opinatur bonum est bonum significat esse boni. et illa que opinatur bonum non est bonum. significat non esse boni.

Tunc ibi. Si ergo quod bonum.

Dicit philosophus adducit secundam rationem. Et dividitur in quatuor. quia primo probat minorem. Secundo probat maiorem. Tercio ponit minorem. Quarto conclusionem. Secunda ibi. Magis autem. Tercia ibi. Ergo ea. Quarta ibi. Quare magis. Quo ad primam dicit philosophus sic. illa opinio que est falsa secundum se magis est contraria vere opinioni. quam opinio que est falsa secundum accidens. sed opinio de contrario modo opinandi est falsa secundum se. et opinio de contrario extremo est falsa secundum accidens. igitur etc. Quare autem opinio de contrario

modo enunciandi sit falsa secundum se. probat philosophus sic. quia ista est vera secundum se. bonum est bonum. ergo ista est falsa per se bonum non est bonum. quia si affirmatio alicuius predicati de aliquo subiecto est vera per se tunc negatio eiusdem de eodem erit falsa per se. et sic est probata prima pars. Secunda pars minoris patet. quia ista est vera per accidens que dicit bonum non est malum. ergo ista est falsa per accidens que dicit bonum est malum. Quia quodcumque negatio alicuius predicati de aliquo subiecto erit vera per accidens. tunc affirmatio eiusdem de eodem erit falsa per accidens. Quare autem ista sit vera per accidens. bonum non est malum. probat philosophus Quia accidit bono quod non sit malum sed non accidit bono quod sit bonum. ergo hec est per se vera. bonum est. et hec bonum non est malum. per accidens est vera. Concludit ergo dicens quod ea opinio que est negationis. id est de contrario modo opinandi. magis est falsa de bono. id est magis est contraria opinioni vere de bono. quam ea que est contrarij. id est que est de contrario extremo.

Tunc ibi. Contraria enim

Dicit philosophus ponit tertiā opinionem qua probat quod opinio de contrario modo opinandi sit vere opinioni contraria. Et dividit in duo. Primo probat intentum. Secundo concludit intentum probatum. ibi Manifestum est. Quo ad primam dicit sic. illa sunt contraria que habent fieri circa idem. et que a se invicem maxime distant. sed opinio de contrario modo opinandi. et opinio vera sunt huiusmodi. Maior est nota ex diffinitione contrarij. Minor probatur. Quia quodcumque due opinionēs sic se habent quod una implicat in reliqua et non e contra alia in alia. tunc si ille ambe distant ab una tertia. tunc illa que implicatur in alia magis distat a tertia quam illa que non implicatur. sed sic est quod opinio de contrario modo implicatur in opinione de contrario predicato et non e contra. ergo magis contrariantur opinionēs de contrarij modis enunciandi opinandi. Maior iterum probatur exemplariter. quia particula negatiua magis distat ab vniuersali affirmatiua quam ab vniuersali negatiua. et particula negatiua implicatur in vniuersali negatiua. Minor probatur exemplariter. Quia ista que dicit. bonum est malum. est implicatiua istius falsitatis que dicit. bonum non est bonum.

quia malū non est bonum.

Tunc ibi. **H**is ergo ita positis quā
 hic philosophus adducit quartā rationem
 pro confirmatione sue conclusionis dicens q
 opinioni simplicia opinio simplex debet esse con
 traria. sed opinio vera est simplex. et etiam illa
 opinio falsa que est de contrario modo opinā
 di est simplex. non autem illa de contrario pre
 dicato. igitur illa de contrario modo enuncian
 di debet esse prime contraria. **N** autem opinio
 de contrario extremo nō est simplex probatur.
 Quia illa implicat eam que est de contrario mo
 do opinandi. et non e conuerso. ut dictum est in
 precedenti ratione. **N** autem opinio de con
 trario modo opinādi est simplex. quia opinio
 vera boni. quoniam bonuz est simplex. ergo fal
 sa que est boni. quoniam non est bonum. quia
 opiniones tales fiunt in eisdem terminis et
 go tales sunt prime contrarie.

Tunc ibi. **A**mplius si etiam
 hic adducit philosophus quintam rationem
 probantem. **N** opinio de contrario modo opi
 nandi sit contraria vere opinioni dicens sicut
 est in substantiis. sic debet esse in accidentibus.
 sed in substantiis sic est q opinio de contrario
 modo opinandi est contraria vere opinioni. et
 go sic debet esse suo modo scz in accidentibus.
Maiorem probat. quia opinio de contrario
 modo opinandi aut nullibi est contraria vere
 opinioni. puta nec in substantiis. et in accidē
 tibus. aut ubiqz est contraria opinioni vere.
 puta taz in substantiis qz in accidentibus. qz
 est passio communis que equaliter videtur se
 habere in omnibus. **M**inor probatur. quia
 substantie nihil est contrarium. ergo non po
 test ibi sumi oppositio penes contraria predi
 cata. ergo si ibi debet esse contrarietas. oportet
 q ipsa sumatur videlicet penes contrariuz mo
 dum enuncian di.

Tunc ibi. **A**mplius similiter.
 hic philosophus adducit septimam rationem.
 qua probat q opinio de contrario modo enun
 ciandi sit contraria vere opinioni. **E**t diuidi
 tur in duo. **P**rimo facit hoc. **S**ecundo remo
 uet dubium ibi. **M**anifestuz igitur. **Q**uo ad
 primum ponit istam rationem. sicut se habet
 ista opinio que opinatur **B**onum est bonum

ad illam que opinatur. non bonum est non
 bonuz ad veritatē. sic se habet ista opinio que
 opinatur bonum non est bonum ad istam nō
 bonum est bonum ad falsitatem. **S**ed isti opi
 nioni vere non bonum non est bonuz. non cō
 trariatur ista. non bonum est malum. **Q**uia
 possunt simul esse vere. ex quo aliquid est nō bo
 num quod est malum. **C**ontraria autem non
 possunt esse simul vera. **N**ec sibi contrariatur
 ista. non bonum non est malum. **Q**uia etiam
 possunt simul esse vere. ex quo est non bonum
 quod non est malum. sicut patet de actibus in
 differentibus. **R**elinquitur ergo q isti nō bo
 num non est bonum contrariatur ista. non bo
 num est bonum. ergo isti. bonuz est bonum cō
 trariatur ista. bonum non est bonum. **Q**uia si
 cut iste due se habent ad veritatem. bonum est
 bonum. et nō bonum non est bonuz. ita se ha
 bet iste due ad falsitatem. bonum non est bonū
 et non bonuz est bonum. **U**nde pro maiori in
 tellectu potest hic poni vna figura quadrangu
 laris videlicet talis.

Bonum est bonū bonū nō est bonū

Non bonū est bonū nō bonū nō est bo^u

Et isto modo opinio de primo et secundo an
 gulis contrariantur. **E**t similiter de tercio et quā
 to angulis.

Tunc ibi. **M**anifestum est ergo
 hic philosophus remouet dubium. dicens. q
 manifestum est q nihil interest. idest nihil re
 fert siue differt si ponamus vniuersaliter affir
 mationem. quia huic affirmatiue vniuersali
 vniuersalis negatio erit contraria vt opinioni
 que opinatur. **O**mne bonum est bonum erit
 contraria ista opinio que opinatur nulluz bo
 num est bonum.

Tunc ibi. **Q**uare si in opinione.
 hic finaliter philosophus quod dixit de opi
 nionibus applicat ad propositiones. **E**t potest
 diuidi in tres partes. **P**rimo facit hoc. **S**ecū
 do quomodo sumenda est contradictio in ppa

De hermenias

fictionibus. Tercō ostendit vnam proprietatē contrariarum. Secunda ibi. Contrariarum. Tercia ibi. Manifestum est. Quo ad primū dicit. q̄ propositio de contrario modo opinandi est contraria vere propositioni. q̄ sicut est de opinionibus. sic est de propositionibus. sed opinio de contrario modo opinandi est contraria vere opinioni. ergo propositio de contrario modo enuncians est contraria vere opinioni. **Ma**ior patet in principio primi. quia voces sunt signa earum passionum que sunt in anima. et ideo manifestum est in voce q̄ negatio est contraria affirmationi. et hec affirmatio et negatio que habet fieri circa idem subiectum. cuius exemplum est ut huic affirmationi que dicit. **Omnis bonum est bonum.** vel **omnis homo est bonus.** contraria est ista negatio que dicit **nullum bonum est bonum.** vel **nullus homo est bonus.** **Postea** ostendit quomodo sumenda est contra dictio dicens. q̄ contradictoria sunt propositiones ut non omnis. vel non omne. i. ista que dicit **Non omnis homo est bonus.** contradictoria est huic que dicit. **Omnis homo est bonus.** et ista que dicit. **non omne bonum est bonum.** et ista que dicit. **omne bonum est bonum.** **In fine** vero concludit. q̄ recte sicut contraria realiter non sunt simul in eodē. sic contraria complexa non sunt simul vera.

Circa predicta sunt dubia. **Primum** est **Quare** philosophus inducit hanc dubitationem de modo sumendi oppositionem enunciationum. **Solutio.** quia consequentia enunciationum secundum oppositionem variatur. sicut superius dictum fuit. **Oppositio** autem secundum aliquos sumitur in rebus oppositis sicut bonum et malum et iustum et iniustum. albi et nigri. secundum alios vero sumitur secundum contrarios modos enunciationum. **Opone** t̄ querere hic qualiter sit sumenda ne ignorata ipsa error fiat in consequentijs. **Quia** tam in enunciationibus de absoluta iheretia q̄ modificata determinata est veritas. penes contrarium modum enunciationum. quasi presupponendum sit hoc modo contrarietate esse sumendam. et ergo philosophus inquit hoc disputatur in hoc finali tractatu. **Alij** dicunt. q̄ sufficienter hoc habitum est superius in diversis locis. et q̄ iste textus finalis non est philosophi sed translatoris qui ipsum apposuit pro declaratione multorum dubiorum.

Secundum dubium. **Quomodo** accipit philosophus hic contrarietates quoniam dicit oppositio sumenda penes contrarium modum enunciationum. **Solutio** generaliter ut extendit se ad omnem speciem oppositiois quod manifeste patet ex exemplis suis quibus explicat tam in indistinctis q̄ in universalibus. sicut patet clare de currenti textum usq̄ in finem.

Tercium dubium est. **An** contrarietas sumenda sit penes contrarium modum enunciationum et non penes contraria predicata. **Et** videt primo q̄ no. **Quia** ea que sunt in voce sunt signa eorum que sunt in anima. sed ea que sunt in anima causantur a rebus ad extra. ergo opinionēs anime que sunt de rebus contrarijs crunt contrarie. et per consequens non est sumenda contrarietas penes contrarium modum enunciationum. **Et** hoc ab eo quod res est vel non est oratio dicitur vera vel falsa. ergo repugnantia enunciationum magis tenet se ex parte rerum enunciationum q̄ modorum enunciationum. **Tercio** quandoq̄ aliqua propositio vera opponit̄ duabus falsis quarum una continet aliam et non econverso magis opponitur continenti q̄ contente. sed propositio falsa de contrario predicato continet̄ propositioem falsam de contrario modo enunciationum. et non econtra. igit̄ etc. **Minor** probatur. quia ista. **omnis homo est niger.** continet istam. **nullus homo est albus.** et non econtra. et utraq̄ istarum opponitur huic. **omnis homo est albus.** ergo ista omnis homo est niger. que est de contrario predicato magis sibi opponit̄ q̄ illa. **nullus homo est albus.** que est de contrario modo enunciationum.

Quarto iste secundum philosophum superius in principio istius scđi contrariantur. **omnis homo est iustus.** **omnis homo est iniustus.** et tamen non sunt de contrario modo enunciationum. sed de contrarijs predicatis. **Quinto** scđa ratio quia probat philosophus suam conclusionem est falsa. ergo videtur conclusio falsa. **Ans** probatur. quia in secunda ratione dictum est q̄ opinioniones que sunt de contrarijs predicatis non sunt primo vere vel false. sed hoc videtur falsum. quia illa opinio vel illa enunciatio in qua negatur oppositum de opposito est primo vera. ergo ista **bonum non est malum** erit primo vera. **Idem** est contra philosophum in textu. **Solutio** sicut philosophus probavit in textu multis rationibus. **Ad** obiecta in oppositum. **Ad** primū est dicendum. q̄ ista que sunt in anima causantur a rebus in quibus habent eandem modum eandem in anima

Solan. Na abbates et pres nihil orno velle sciebant. nisi qd
subdit: et subdit antea conabat iussa imple. qd foris emissa
et absurdā quodammodo iudicis conabat ppheticē de voluntatis
mandatis.

De vanitate scientie mundialis. Cap. xi

Sancta fatuitas q̄ natus ad labores hōies i mudo:
mereris trāsichē ad gloriā creptos de penis. No
hōr fatuitatē doctissimā athenis plato didicit: no
aristoteles. no anaxagoras. no ceteronū scilicet mudi sapiētū
turba precepit. no certe miser ego hieronymū fatuonū sapiētū
imitator: atq̄ sc̄a ebria lucrenū q̄q̄ et meas miserias dete-
gū. me atq̄ vicesimū ānū entis attingere: vobis romana
in sc̄mā p̄legat magistru mōibus pene liberalib' artib'.
Modū sc̄i sc̄is scholis mirantū: nodū acutis quēnse ad
sc̄e veritatis portā disiphinā. No academie. no certe romē
huic dote fatuitatis resonare gymnasia: q̄ sc̄a reuiz herem'
Verū no sine labore didisti tuā sapiām fatuā plato: quon-
mud' venie no poterat mudi sapiām insequere. p̄ didisti
nationū et gentiū regionūq̄ pres in finitū exūm' i musie
visti pagado labous. Uer' in fatuissime respicere sine q̄ est
Sūmā bonū ad qd se nature moueb' inuento in orbe vnūso
reperre finitū que sc̄i rustici hōr fugientes inuenere i heremio
latitantes. Annde et tu fatuū sapiētū p̄cep' amphonles:
et fueris absq̄ dubitatioe p̄digū grandeq̄ miraculū in tota nā:
cū pene videt' infūsum q̄q̄ naturaliter est capax humanū
geniū qm̄ sapiētia mudi: sc̄itica q̄ apd deū si cōpūas no t̄p̄it.
si intellectus no captiuat' ad fidē. si et ad xpi seruitutē no mudi
nat'. Quē iudeus est scandalū paganus sc̄itica nobis vero

Deprensus in mēbus produū cor
pūs ad terram ex qua erit. tanq̄
cuquis fronte senem. et uacire pene
pedemū vester p̄dilectū in domu
no filiatū. et dūarū dūsa virgines
sacratissime custodiū et relique ad
agni nouas nuptias sub obediēcie.
pudicite pauprins. et religionis in domo dñi adiuuare
proposito: minū sollicitat p̄ deuotionis et charitatis af-
fectus: ut tremulenta manus sue paup̄er venustatis
oblitā. deo viuendi no mudo spiritui no carui. et quod
adiū ē no sibi norma et regulam ex ch̄isti et apostolor'
vita collectā: et sc̄orum eā patrū anachoritarū. quos
per seipem annos heremou antra nitens. no sine ad-
miratione et inforatione reperi obseruationis et imitat-
onis digno comendādam p̄mo i present' libello edocet
officio salam paratis mentis ad bonū: vcluti lingua
iani dudū solbat voce no mortua. Quē affectio: o de-
sideriū in dño comendādū: ut que desicente per senium
et rōiem emat sine legua doctoris dicitur casu timetis. qui
promphus ē. p̄sumptiose et no timide abulans in via
dei in qua tot latent aduersa. quot momenta sūt tēporū:
exposat vā pietas. vt depicta sibi pericula et fomenta
remediū amprensū produū sū ad malū i p̄mordio iuue-
tutis rationalis et animalis animi. ac cernēs gradatur
per nra. Quē prudens cōsilū: vt pro voce scripturarū:
et pro facultate trāscenti dū masurū comūet. Quē
et sancta exhortatio: et y digna audibōnis beneficio.